

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

ГОЛОС УКРАЇНИ

Офіційно

Закон України

Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2

▶ СТОР. 5—6

Збройні Сили

Сапер з Кам'янця отримав орден «За мужність»

▶ СТОР. 10

Пилип ГУК.

Життя громади

Володимир ГРИГОРЕНКО: «Дружківка стає комфортним містом»

▶ СТОР. 14

№ 228 (7485)

СЕРЕДА, 9 ГРУДНЯ 2020 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Максимально наблизити послуги до громадян

Кабінет Міністрів, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування новостворених районів і громад за три тижні мають ухвалити дуже багато рішень, які дадуть змогу з нового року розпочати новий етап розвитку країни — коли послуги, ресурси і відповідальна влада перебувають максимально близько до людей, у громадах. На цьому наголошували учасники відкритого діалогу уряду та місцевого самоврядування «Україні — сучасне європейське самоврядування», який відбувся 7 грудня, у День місцевого самоврядування. ▶ СТОР. 2

Генасамблея ООН укротре закликала Росію повернути Крим

Днями під час сесії Генеральної Асамблеї ООН було ухвалено резолюцію «Проблема милітаризації Автономної Республіки Крим та м. Севастополь, Україна, а також частин Чорного і Азовського морів». Резолюції під такою назвою ГА ООН ухвалює вже три роки поспіль, що свідчить про те, що увага до тимчасово окупованого півострова не зменшується. Цьогорічний документ теж стане новим елементом зростаючого правового тиску на Росію.

«Ухвалення резолюції свідчить про те, що милітаризація Криму, яка здійснюється Російською Федерацією як державою-окупантом, залишається в центрі уваги міжнародного співтовариства, яке розглядає перетворення Криму на величезну військову базу як пряму загрозу безпеці і стабільності в регіоні», — прокоментував ухвалення документа міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба. ▶ СТОР. 16

Народні депутати мають ухвалити низку документів, щоб врегулювати конституційну кризу

Більше фото тут — www.golos.com.ua

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Щоб врегулювати конституційну кризу, в якій опинилася наша країна після рішення КС щодо електронного декларування, Верховна Рада має ухвалити ще низку законопроектів. Два із них — проект змін до закону про запобігання корупції щодо відновлення інституційного механізму запобігання корупції № 4470 та зміни до Кодексу про адміністративні правопорушення щодо встановлення особливостей складення протоколу про

адміністративні правопорушення, передбачені статтями 172-4 — 172-9 та 188-46, 212-15, стосовно судді та судді Конституційного Суду України № 4471 — парламентарії мали б розглянути вже наступного сесійного тижня. ▶ СТОР. 2

На знімку справа наліво сидять: голова Комітету з питань антикорупційної політики Анастасія Радіна та керівник секретаріату Юрій Сорочик.

ФАКТ

Столиця чекає на туристів

▶ КИЇВ:

Цьогоріч сфера гостинності чи не найбільше постраждала через коронавірусну інфекцію. Наприклад, за 2019 рік Київ відвідало 1 млн 550,3 тис. осіб, тоді як за 11 місяців цього року лише 377,5 тис.

Однак столичні чиновники вірять у відновлення цієї галузі. Так, начальник управління туризму та промоцій КМДА Марина Радова сподівається, що турпотік наступного року збільшиться на третину. В пріоритеті буде створення мобільного додат-

ка для подорожуючих, продовження роботи з наповнення маршрутів для людей із вадами зору (цього року вдалося відкрити 3D-модель Софії Київської).

Іноземних відвідувачів планується залучати завдяки промоції турпотенціалу Києва у країнах Скандинавії, Близького Сходу та країнах близького зарубіжжя. І звичайно, не останню роль відіграватиме підвищення рівня безпеки гостей та якості сервісу обслуговування, довідалась Оксана ПОЛОВИНА.

До Дня волонтера — реанімобілі для медзакладів

▶ ЖИТОМИР:

Малинська міська лікарня на Житомирщині отримала реанімобіль зі Словаччини, інформує Богдан ЛІСОВСЬКИЙ. Це вдалося завдяки співпраці з Благодійним фондом «Рідне Полісся», що діє при Міністерстві України, та МГО «Земляцтво житомирчан», а також уповноваженій Президентки України з питань волонтерської діяльності Наталії Пушкарській. Ще один реанімобіль благодійники передали для лікарні у Народицах.

Участь у передачі авто взяли Надзвичайний і Повноважний

Посол Словацької Республіки в Україні Марек Шафін, голова наглядової ради фонду «Рідне Полісся» генерал-майор запасу Петро Гарашук, керівник фонду, генерал-лейтенант запасу В'ячеслав Стасюк.

Як повідомила головний лікар Малинської міськлікарні Анна Копилова, сучасний реанімобіль класу «Б» оснащений за усіма європейськими стандартами та нормами. За постійну підтримку й розуміння проблем медиків краю благодійникам вручили подяки та сувенірні монети «Давній Малин».

КОРОТКО

■ Укрзалізниця призначила три поїзди в популярних напрямках: Київ — Івано-Франківськ — Ворохта, Полтава — Ворохта, Кременчук — Івано-Франківськ. Ще раніше компанія оголосила про відновлення курсування потяга Київ — Рахів, інформує наш власкор Людмила СТРАЖНИК.

■ На Полтавщині в грудні на пенсійні виплати спрямують 1479,7 млн грн, що на 7 млн більше, ніж у листопаді, повідомляє наш власкор Василь НЕЙЖМАК.

■ Уздовж розділової смуги у межах відремонтованої ділянки траси Н-22 Устилуг — Луцьк — Рівне влаштували більш як 3 км нової лінії зовнішнього освітлення, а також ще на понад 300 м продовжили існуючу лінію по лівому проїзду. Крім того, шляховики забезпечили світлом три пішохідні переходи, розповідає наш власкор Микола ЯКИМЕНКО.

Українці з початку року сплатили за компослуги без урахування газу та електроенергії 28,6 млрд грн — *Мінрегіон*

Максимально наблизити послуги до громадян

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Власне, це все передбачено Законом «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування окремих питань організації та діяльності органів місцевого самоврядування та районних державних адміністрацій», який нещодавно був підписаний Президентом та набув чинності.

У відкритому діалозі взяли участь представники уряду, народні депутати, члени Асоціації міст України, Асоціації об'єднаних територіальних громад, Української асоціації районних та обласних рад, Всеукраїнської асоціації громад та інші.

децентралізації — це максимально наблизити послуги до громадян і підвищити комфортність їх отримання. «Ідеться насамперед про нові якісні послуги — оновлені лікарні, сучасні школи, цікаве та безпечне дозвілля. Важливо не допустити жодного скорочення об'єктів соціальної інфраструктури. Тепер більшість цих об'єктів буде передано територіальним громадам, і вони самостійно зможуть ними управляти», — зазначив глава уряду і додав, що це особливо важливо у зв'язку з ухваленням закону про оптимізацію мережі та функціонування ЦНАП. Нині їх можуть створювати лише органи місцевого самоврядування, тож у кожній громаді має бути свій ЦНАП із широким спектром послуг.

На завершення Прем'єр-міністр привітав представників місцевого самоврядування з професійним святом та побажав плідної праці задля добробуту людей та зміцнення країни.

У свою чергу заступник міністра розвитку громад та територій В'ячеслав

Негода зауважив: усі, хто підтримує децентралізацію, мають бути зацікавлені, щоб громади отримали повноваження і ресурси, необхідні для надання послуг людям. Цей перехід від радянської моделі самоврядування до сучасної української, за його словами, безумовно, важкий для кожного учасника реформи — для голів та депутатів місцевих рад, працівників місцевих державних адміністрацій, для всіх, хто ухвалює рішення на місцях. «Але ми спільно маємо зробити так, щоб зміни, які тривають нині в кожній громаді, не позначилися на якості послуг для людей. Ми за крок до того, щоб почати

Заступник міністра розвитку громад і територій України В'ячеслав Негода, Прем'єр-міністр Денис Шмигаль.

тання організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування. Зокрема, голова комітету Андрій Ключко, Віталій Безгін і Дмитро Гурін. Народні депутати зазначили, що спільними зусиллями вдалося сформувати для України новий адміністративно-територіальний устрій і провести на його основі місцеві вибори. Проте новий адмінтерустрій — хоч і великий шмат роботи, проте ще не фінал, зауважив В. Безгін. За його словами, на нас чекає непростий перехідний 2021 рік. Коли на реорганізацію накладаються також пандемія та світова економічна криза.

«Тому тільки спільні дії центральної та місцевої влади можуть забезпечити подальший прогрес реформи», — зазначив він, додавши, що ці спільні дії мають відновити взаємну довіру. А для цього потрібна регу-

лярна комунікація між парламентом, урядом, Офісом Президента та місцевим самоврядуванням. Тож у цьому контексті народний депутат підтримав ініціативу Президента відновити Раду регіонів. Водночас В. Безгін наголосив на питанні, яке нині турбує всіх представників громад, — бюджетному процесі.

«У нас відбулися зміни в Бюджетному кодексі, нині на громади пішло набагато більше фінансового забезпечення, але маємо не забувати про кілька речей, які досі залишаються відкритим питанням», — сказав В. Безгін, додавши, що йдеться про наповнення Державного фонду регіонального розвитку та про збереження акцизу з пального. «Ще справді важливо зробити у 2021 році. Думаю, що наш діалог і з Мінфіном, і з бюджетним комітетом хоч і буде непростим, але

здоровий глузд має перемогти», — зауважив він.

Щодо наступних законодавчих кроків, то, за словами народних депутатів, їх на найближчу перспективу три: про місцеві державні адміністрації, про місцеве самоврядування та законопроект про засади (вирішення питань) адмінтерустрою.

Під час відкритого діалогу неодноразово також наголошувалося, що Мінрегіон спільно з експертами та за підтримки Програми Ради Європи «Децентралізація і реформа публічної адміністрації в Україні» підготували роз'яснення перших кроків новообраних місцевих рад та набір консультативних матеріалів. Їх можна знайти тут: <https://decentralization.gov.ua/news/12985>.

Є також відповідні роз'яснення Асоціації міст України: <https://decentralization.gov.ua/news/12969>.

Олена ГОРБУНОВА.

Дмитро Гурін.

«Подальші кроки розвитку для кожної громади є дуже індивідуальними. Але важливим є стратегічне бачення розвитку громад на середньострокову перспективу. І для цього ми маємо нову Стратегію регіонального розвитку до 2027 року», — зазначив у вступному слові Прем'єр-міністр Денис Шмигаль. Він також наголосив, що одне з головних завдань

Віталій Безгін.

Андрій Ключко.

розбудувати по-справжньому децентралізовану Україну. І нині наш найцінніший ресурс — це час. Давайте використаємо його ефективно», — наголосив він.

Про результати спільної роботи уряду та парламенту, а також про плани на майбутнє розповіли народні депутати — представники Комітету Верховної Ради з пи-

Голова Верховної Ради Дмитро Разумков підписав закон, що гарантує державний захист військовослужбовцям ССО

Голова Верховної Ради України Дмитро Разумков підписав Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» щодо державного захисту військовослужбовців Сил спеціальних операцій Збройних Сил України під час виконання ними завдань за призначенням» (зарєєстрований як законопроект № 4186).

Метою закону є забезпечення державного захисту військовослужбовців Сил спеціальних операцій Збройних Сил України та членів їхніх сімей. Зокрема, під час виконання бойових завдань закон надає їм право на спеціальні заходи безпеки (особиста охорона, охорона житла і майна, забезпечення конфіденційності даних та інші).

Під час перебування у 142-му навчальному центрі Сил спеціальних операцій у місті Бердичеві 6 грудня Дмитро Разумков зауважив, що необхідно не просто говорити, а робити важливі речі для наших військовослужбовців, адже саме вони роблять усе для того, щоб в Україні знову запанував мир.

Ухвалений закон сприятиме підвищенню ефективності виконання спеціальних та розвідувальних завдань ССО Збройних Сил України в інтересах національної безпеки та оборони держави.

Прес-служба апарату Верховної Ради України.

Народні депутати мають ухвалити низку документів, щоб врегулювати конституційну кризу

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Утім, спочатку ці документи мають пройти процедуру розгляду в Комітеті з питань антикорупційної політики.

На вчорашньому засіданні комітету народні депутати не змогли проголосувати за ці законопроекти з огляду на те, що вони ще не отримали висновку Головного науково-експертного управління апарату Верховної Ради. Це спричинило палку дискусію. Деякі парламентарії висловлювали застереження: не можна допустити, щоб розгляд таких важливих ініціатив відтермінувався.

Голова Комітету з питань антикорупційної політики Анастасія Радіна нагадала, що над цими двома законопроектами працювала та сама робоча група, яку утворили за дорученням Голови Верховної Ради Дмитра Разумкова. До її складу увійшли представники всіх депутатських фракцій та груп.

Саме вони напрацювали текст законопроекту, який відновлює кримінальну відповідальність за неправдиве декларування та неподання декларації. Голова комітету озвучила основні постулати, на яких зійшлися всі представники робочої групи. Перудсім вони погодилися, що НАЗК має перевіряти всі декларації, зокрема й суддів. Народні депутати пропонують відновити всі повноваження НАЗК, з приводу яких КС не вказав, у чому саме полягає їхня неконституційність. Притягнення ж до адміністративної чи кримінальної відповідальності відбуватиметься в порядку, визначеному Кримінально-процесуальним кодексом разом із судовим контролем та Кодексом про адміністративні правопорушення, також із судовим контролем.

Водночас робоча група запропонувала також кілька особливостей здійснення повноважень

НАЗК з приводу суддів. А саме — спеціальний механізм, за допомогою якого суддя, який вважатиме, що НАЗК чинить на нього тиск, може поскаржитися. Таку скаргу суддя зможе направити до Вищої ради правосуддя, а суддя Конституційного Суду — на розгляд КС. Вирішено також, що висновки за результатами перевірки декларації, як і протокол у разі притягнення до адміністративної відповідальності, має підписувати сам голова НАЗК або його заступник. Ця норма дещо аналогічна спеціальним вимогам щодо здійснення кримінального провадження відносно народних депутатів. Напрацьовано також спеціальний порядок вручення протоколів про адміністративні правопорушення.

Антоніна Савицька, яка також працювала над цими документами, наголосила, що до робочої групи залучали представників судової влади, Вищої ради правосуддя та

інших експертів. Підхід до розв'язання проблеми вона охарактеризувала так: для всіх суб'єктів декларування повертаються старі норми закону про запобігання корупції в частині повноважень НАЗК, а для суддів та суддів КС робляться певні особливості для того, щоб унеможливити тиск і не порушувати гарантії їхнього статусу. Ніхто не створюватиме для суддів окреме НАЗК — це довго, дорого і не економічно, наголосила парламентарій.

Члени комітету з антикорупційної політики домовилися, що остаточне рішення щодо цих двох законопроектів ухвалить на наступному засіданні, яке мають намір провести у четвер. Якщо ж висновок науково-експертного управління затримається, то народні депутати готові зібратися навіть у понеділок для того, щоб законопроекти все-таки потрапили на розгляд у сесійну залу наступного тижня.

Надія СМІЯН.

Самоврядування

На засадах взаємоповаги та взаєморозуміння

Обіцяє будувати свою роботу новий очільник Кривого Рогу

Новим міським головою Кривого Рогу став 47-річний представник партії «Опозиційна платформа — За життя» Костянтин Павлов. Про це свідчать дані територіальної виборчої комісії, оприлюднені за підсумками другого туру виборів міського голови, який відбувся минулої неділі.

За словами голови міської ТВК Валентина Орлова, Костянтин Павлов отримав 56,97% голосів. На другому місці опинився представник «Слуги народу» Дмитро Шевчик, за якого проголосувало 40,49% вибор-

ців. Явка становила 35,14% виборців, повідомляє сайт one.kr.ua

Новообраний міський голова подякував мешканцям Кривого Рогу за підтримку й виявлену довіру та пообіцяв, що вся його робота будуватиметься на засадах взаємоповаги та взаєморозуміння.

Водночас він закликав усі політичні сили до створення широкої коаліції в міській раді. «У нас були опоненти на виборах. Саме опоненти, та в жодному разі не вороги. Я ставлюся до них із повагою

та закликаю припинити всі суперечки. До міської ради Кривого Рогу наші земляки обрали п'ять політичних партій. І я закликаю до створення широкої коаліції, коли немає більшості або меншості, коли немає влади та опозиції, а ми всі, об'єднавшись, працюємо на користь рідного міста. Разом ми впораємося з будь-якими труднощами і зробимо життя криворіжців кращим. Заради майбутнього нашого міста, заради майбутнього наших дітей», — наголосив Костянтин Павлов.

Вручили дипломи переможцям конкурсу проектів та програм розвитку

На Івано-Франківщині підбили підсумки обласного конкурсу проектів та програм розвитку місцевого самоврядування. Голова обласної ради Олександр Сич у вітальному слові наголосив на тому, що такі конкурси — велика підмога для соціально-економічного розвитку. Це збудовані спортивні майданчики та відновлені стадіони, школи, дитсадки, релігійні споруди. А головне — стартовий капітал для впровадження новітніх у громадах, поліпшення екологічної ситуації.

І справді: на реалізацію 42 проектів-переможців з обласного бюджету передбачено 12 млн грн. А пріоритетними, як зауважив перший заступник голови облради Василь Гладій, стали питання екологічної безпеки, підвищення туристично-рекреаційного по-

тенціалу, збільшення доданої вартості сільськогосподарської продукції та реалізація програми DOBRE.

Визначено й переможців конкурсів на звання «Краща спортивна громада», «Громада кращого довкілля», «Краща етнокультурна громада». Десять місцевих рад як нагороду отримують 1,7 млн грн — чималий стимул для підтримання такого статусу.

Загалом на реалізацію поданих на конкурс проектів та програм від початку його заснування обласна рада виділила понад 100 млн грн. Частина з цих коштів — умова участі громад у міжнародних конкурсах. Тож сукупно залучено для розвитку невеликі гроші.

Людмила СТРАЖНИК.
Івано-Франківська область.

Сесія з кулаками

У Сумах у безпрецедентно-бурхливому режимі відбулася перша сесія районної ради восьмого скликання. На ній обрали голову та заступника голови.

Із 54 депутатів у пленарному засіданні взяли участь 52, з них 30 на посаді керівника представницького органу підтримали кандидата від партії «Слуга народу» Віктора Химича. Конфлікт спалахнув після того як його

«правою рукою» запропонували обрати представника ОПЗЖ Валерія Сорокіна. Від заяв про змову між партією «Слуга народу» та проросійською політичною силою спочатку перейшло до штовханини, а потім і до бійки.

Попри те, що депутати від «Батьківщини» та «Європейської солідарності» відмовились від подальшої участі в роботі сесії, голосів для обрання В. Сорокіна заступником голови вистачило.

Володимир ЧЕРНОВ.
Сумська область.

На першому засіданні обрали керівництво

На першому засіданні першої сесії новообрані депутати Хмельницької обласної ради обрали головою Віолету Лабазюк. Вона представляє партію «За майбутнє». За неї проголосували 33 депутати.

Одразу після обрання новообрана голова склала присягу посадової особи органів місцевого самоврядування.

Першим заступником став Володимир Гончарук, який пред-

ставляє регіональну партію «Команда Симчишина». До цього він працював заступником Хмельницького міського голови Олександра Симчишина, однак після виборів залишив цю посаду.

Заступником голови обласної ради став представник від партії «Європейська солідарність» Валентин Соколюк.

Ірина КОЗАК.
Хмельницька область.

Олексій Петров очолив Закарпатську обласну раду

Перше пленарне засідання першої сесії Закарпатської обласної ради восьмого скликання, яке відбулося в понеділок, пройшло організовано і конструктивно. У ньому взяли також участь народні депутати Роберт Горват, Валерій Лунченко, Михайло Лаба, Іван Крулько, Василь Петровка, Анатолій Костюх, Владислав Поляк, Андрій Жупанін та інші запрошені.

Урочистості моменту додало виконання заслуженим академічним Закарпатським народним хором Державного Гімну України.

Далі голова обласної виборчої комісії Юрій Фекете поінформував про підсумки місцевих виборів: до складу нинішньої ради восьмого скликання обрано 64 депутати, які представляють 8 політичних партій. Серед них: «Рідне Закарпаття» — 12 обранців; «Слуга народу» — 11; Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» — 8; «КМКС» Партія угорців України — 8; «Команда Андрія Балоги» — 7; і по шість депутатських мандатів вибороли партії «Європейська солідарність», «За майбутнє» та «Опозиційна платформа — За життя».

Відтак новообрані депутати склали присягу. Їм вручили посвідчення та значки.

Цікавий і такий факт: обранцями стали 24 депутати сьомого скликання, а семеро були депутатами попередніх скликань.

Вітальну адресу новообраній облраді від Голови Верховної Ради України Дмитра Раужмова зачитав народний депутат Михайло Лаба. Керівник українського парламенту наголосує на важливості завдання, які стоять перед депутатським корпусом облради із продовження реформи децентралізації, розробки стратегії соціально-економічного розвитку регіону та втілення її в життя, й висловив сподівання, що робота новообраної облради буде

ДОВІДКОВО

Олексій Петров народився 29 травня 1976 року в місті Коломна. Офіцер спецслужб, генерал-майор, має 27 років вислуги. З лютого 2017-го по серпень 2019 року очолював Департамент контррозвідки Служби безпеки України. З серпня 2019-го по квітень 2020 року проходив службу на посаді начальника Управління СБУ в Кіровоградській області. З 22 квітня 2020 року Указом Президента він призначений головою Закарпатської ОДА. Заслужений юрист України, кандидат юридичних наук. Нагороджений орденом Данила Галицького та Богдана Хмельницького III ступеня. Разом з дружиною Іриною виховують п'ятьох дітей.

ред тим несподівану заяву від імені фракції «КМКС» Партії угорців України виголосив Йосип Борто. Вона зводилася до того, що оскільки «державні органи хочуть залякати угорські організації», то «на знак протесту» фракція не буде брати участі у виборах голови облради.

Тим часом на посаду голови спочатку було висунуто лише кандидатуру Олексія Петрова. Далі на трибуну вийшов депутат від ОПЗЖ Віктор Русин. І запропонував свою кандидатуру «як самовисуванець», оскільки «не радився з фракцією». Тож зрештою було внесено до бюлетеня ці дві кандидатури: Олексій Петров — від «Слуги народу» і Віктор Русин — від «Опозиційної платформи — За життя».

І ось на підставі озвученого протоколу засідання лічильної комісії за результатами таємного голосування ухвалено рішення про обрання головою облради Олексія Петрова — «за» проголосували 37 депутатів. За Віктора Русина — 17.

Олексій Петров склав присягу. Потім подякував за високу довіру та пообіцяв виправдати її і закликав усіх, незважаючи на політичну забарвленість, до співпраці, консолідації заради розбудови регіону та добробуту краю: «Головне завдання сьогодні — об'єднання зусиль усіх прогресивних

сил краю, усіх гілок влади заради розвитку Закарпаття, заради працьовитих людей, які тут живуть. Попереду — багато викликів, зокрема пандемія, продовження реформи децентралізації, розвиток економіки, туризму, унікальної екосистеми, спроможних громад».

Також на першому пленарному засіданні шляхом таємного голосування першим заступником голови облради обрано Андрія Шекету — представника «Батьківщини», кандидатуру якого підтримав 41 депутат; заступником голови — Дениса Мана з «Європейської солідарності» — 36 депутатів «за».

Василь НИТКА.
Ужгород.

На знімку: голова облради Олексій Петров.

Фото автора.

ПРОБЛЕМА

Потрібен закон про надання житла внутрішньо переміщеним особам

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Людмила Денісова надала високу оцінку заходам, які вживають у Донецькій та Луганській областях щодо протидії COVID-19 та забезпечення медичних закладів і загалом жителів регіону засобами індивідуального захисту.

У Краматорську на спільній зустрічі з очільниками Донецької та Луганської областей, командувачем ООС та керівниками силових структур Людмила Денісова зазначила, що в цих обох областях кількість лікарів, які захворіли на COVID-19, є найменшою, що слугує підтвердженням: тут вчасно доклали зусиль, аби мінімізувати загрозу коронавірусу.

На зустрічі у Краматорську були обговорені й питання, пов'язані з наданням житла внутрішньо переміщеним особам. Присутній на заході народний депутат України, голова Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та АРК, м. Севастополя, національних меншин і міжнародних відносин Дмитро Лубінець зазначив, що потрібен закон, який би регулював це питання.

«Потрібно чесно сказати людям, що житлом, яке передається у власність, держава не в змозі забезпечити повною мірою. Інша справа — житло службове. Коштом різних бюджетів та за фінансової допомоги міжнародних структур ми можемо виконати свої зобов'язання перед людьми впродовж кількох років», — сказав він.

У цьому контексті Людмила Денісова навела приклад Туреччини, яка успішно реалізувала схожу програму, надавши мільйон одиниць службового житла своїм громадянам, які його потребували.

Голова Донецької ОДА Павло Кириленко та голова Луганської ОДА Сергій Гайдай спільно з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини обговорили можливість щодо втілення на сході низки проектів, спрямованих на покращення обсягів житла для людей щодо їхніх прав та механізмів їх захисту.

Павло Кириленко подякував Людмилі Денісовій за увагу, яку вона приділяє Донецькій області, та вручив пам'ятний подарунок — «Книгу пам'яті 2014–2020...», фотоальбом «Літопис російсько-української війни» і відзнаку «За розбудову Донеччини». Людмилі Денісовій вручили ще відомчі нагороди за сприяння у розвитку Луганщини та Донеччини від очільників Донецької та Луганської облдержадміністрацій та начальника ГУ СБУ, а також відзнаку Командувача ООС «Козацький хрест» III ступеня.

Зі свого боку Людмила Денісова вручила подяки Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Дмитру Лубінець, Сергію Гайдаю та Павлу Кириленку за вагомий особистий внесок у забезпечення дотримання та захисту прав і свобод громадян України, зокрема внутрішньо переміщених осіб.

Владислав ЛЕОШКО.

На знімку: під час спільної зустрічі Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Людмили Денісової з очільниками Донецької та Луганської областей, командувачем ООС та керівниками силових структур.

Фото прес-служби Донецької ОДА.

Закон України

Про внесення змін до Закону України «Про протимінну діяльність в Україні»

Верховна Рада України **постановляє:**
1. Внести до Закону України «Про протимінну діяльність в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 6, ст. 39, № 22, ст. 82) такі зміни:

1. У частині першій статті 1:

пункт 1 викласти в такій редакції:

«1) вибухонебезпечні предмети — вибухові матеріали промислового призначення та саморобного виготовлення, боеприпаси, що містять вибухові речовини, а також біологічні та хімічні речовини: бомби і боеголовки; керовані і балістичні ракети; артилерійські, мінометні, ракетні боеприпаси і боеприпаси до стрілецької зброї; усі міни, торпеди і глибинні бомби; піротехнічні вироби військового та спеціального призначення; касетні бомби і касети; електричні вибухові пристрої; саморобні вибухові пристрої та інші предмети, що є вибухонебезпечними за своєю природою»;

доповнити пунктом 1¹ такого змісту:

«1¹) агітаційно-просвітницька робота щодо неzustосування протипіхотних мін — заходи у сфері протимінної діяльності, спрямовані на заклик до заборони використання протипіхотних мін та зміну суспільної думки у відношенні до принципів гуманності»;

пункт 3 викласти в такій редакції:

«3) розмінування (гуманітарне розмінування) — комплекс заходів, які проводяться операторами протимінної діяльності з метою ліквідації небезпек, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами, включаючи нетехнічне та технічне обстеження території, складення карт, виявлення, знешкодження та (або) знищення вибухонебезпечних предметів, маркування, підготовку документації після розмінування, надання громадам інформації щодо протимінної діяльності та передачу очищеної території».

До проведення розмінування (гуманітарного розмінування) залучаються фахівці з розмінування операторів протимінної діяльності»;

пункт 4 виключити;

доповнити пунктом 4¹ такого змісту:

«4¹) забезпечення якості розмінування — елемент процесу управління якістю розмінування щодо надання впевненості у тому, що вимоги до якості будуть дотримані»;

пункти 10-12 викласти в такій редакції:

«10) оператори протимінної діяльності — уповноважені підрозділи центральних органів виконавчої влади, підприємства, установи та організації незалежно від форми власності, у тому числі міжнародні та іноземні, що залучаються до проведення заходів у сфері протимінної діяльності»;

11) постраждали від вибухонебезпечних предметів особи (далі — постраждалі особи) — окремі особи або групи осіб, які зазнали фізичних і психологічних травм, фінансових втрат або законні права та інтереси яких були порушені використанням та (або) наявністю вибухонебезпечних предметів або діями чи бездіяльністю відповідальних осіб, або члени сімей осіб, загиблих від вибухонебезпечних предметів»;

12) протимінна діяльність — заходи, що проводяться з метою забезпечення національної безпеки та спрямовані на зменшення соціального, економічного та екологічного впливу вибухонебезпечних предметів на життя та діяльність населення»;

пункт 13 виключити;

в абзаці першому пункту 14 слова «фахівці з протимінної діяльності» замінити словами «фахівці з розмінування»;

пункт 18 викласти в такій редакції:

«18) фахівці з розмінування — фізичні особи, які володіють спеціальними знаннями і навичками та мають відповідну кваліфікацію щодо проведення робіт з розмінування».

2. Статтю 2 викласти в такій редакції:

«Стаття 2. Правова основа протимінної діяльності в Україні

1. Правову основу протимінної діяльності становлять Конституція України, положення міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цей Закон та інші закони України, постанови Верховної Ради України, прийняті відповідно до Конституції та законів України, укази Президента України, акти Кабінету Міністрів України, а також інші нормативно-правові акти, що приймаються на виконання законів України.

2. В Україні діють нормативні документи у сфері протимінної діяльності (національні стандарти), що розробляються з урахуванням положень міжнародних стандартів протимінної діяльності та чинного законодавства і є обов'язковими в ході виконання заходів з протимінної діяльності».

3. Пункт 6 частини другої статті 4 виключити.

4. Статтю 5 викласти в такій редакції:

«Стаття 5. Основні складові протимінної діяльності в Україні

1. Основними складовими протимінної діяльності в Україні є:

1) інформування про небезпеки від вибухонебезпечних предметів та навчання з попередження ризиків, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами;

2) розмінування (гуманітарне розмінування);

3) надання допомоги постраждалим особам та здійснення заходів щодо їх реабілітації;

4) знищення надлишкових боеприпасів, боеприпасів непридатних для подальшого використання та зберігання, а також боеприпасів, що підлягають знищенню відповідно до міжнародних зобов'язань»;

5) агітаційно-просвітницька робота щодо незастосування протипіхотних мін».

5. Статтю 6 викласти в такій редакції:

«Стаття 6. Об'єкти та суб'єкти протимінної діяльності

1. Об'єктами протимінної діяльності є:

1) вибухонебезпечні предмети, що підпадають під дію цього Закону;

2) обладнання та процеси, що використовуються у сфері протимінної діяльності;

3) імовірно забруднені та забруднені вибухонебезпечними предметами території, акваторії та об'єкти інфраструктури.

2. Суб'єктами протимінної діяльності є:

1) національний орган з питань протимінної діяльності;

2) уповноважені органи виконавчої влади у сфері протимінної діяльності, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування;

3) центр протимінної діяльності та центр гуманітарного розмінування;

4) оператори протимінної діяльності».

6. Статтю 7 викласти в такій редакції:

«Стаття 7. Фахівці з розмінування

1. Заходи з розмінування виконуються із залученням фахівців з розмінування, вимоги до яких визначаються національними стандартами.

2. Фахівці з розмінування, які залучаються операторами протимінної діяльності до виконання заходів у сфері протимінної діяльності, підлягають обов'яз-

ковому особистому страхуванню в порядку, визначеному законодавством України.

3. Фахівці з розмінування, винні у порушенні законодавства у сфері протимінної діяльності, несуть відповідальність згідно із законом».

7. У статті 8:

в абзаці третьому частини другої після слів «безпосередньо операторам протимінної діяльності» доповнити словами «(крім організацій, установ та підприємств, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів)», а слова «уповноваженим оперативним органом протимінних операцій (центром протимінних операцій)» замінити словами «національним органом з питань протимінної діяльності»;

частину третю виключити.

8. Статтю 9 викласти в такій редакції:

«Стаття 9. Облік операторів протимінної діяльності

1. Порядок обліку суб'єктів господарювання і неприбуткових підприємств, установ та організацій, які мають право на провадження видів господарської діяльності у сфері протимінної діяльності та отримали сертифікат відповідності у встановленому законодавством порядку, його ведення та доступу до відомостей обліку операторів протимінної діяльності визначається Кабінетом Міністрів України».

9. Статтю 10 викласти в такій редакції:

«Стаття 10. Допомога постраждалим особам

1. Допомога постраждалим особам включає в себе надання медичної, психологічної, професійної та соціальної допомоги з метою зменшення наслідків ушкоджень, спричинених вибухонебезпечними предметами.

2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, забезпечує організацію надання медичної допомоги та медичного обслуговування постраждалим особам.

3. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, трудових відносин, соціального захисту населення, забезпечує:

1) надання постраждалим особам одноразової компенсації за шкоду, заподіяну здоров'ю, та щорічної допомоги на оздоровлення у сумі, порядок призначення і виплати якої встановлюється Кабінетом Міністрів України;

2) проходження постраждалими особами безоплатної психологічної, медико-психологічної реабілітації у відповідних центрах з відшкодуванням вартості проїзду до таких центрів і назад та вартості проживання протягом проходження реабілітації (у разі, якщо проживання не надається);

3) позачергове обов'язкове забезпечення постраждалих дітей місцями у закладах дошкільної освіти незалежно від відомчої підпорядкованості;

4) виплати постраждалій дитині у підвищеному розмірі державної соціальної допомоги, призначеної дітям з інвалідністю віком до 18 років відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю».

10. Статтю 11 викласти в такій редакції:

«Стаття 11. Передача відповідальності щодо очищеної території

1. Після проходження процедури передачі відповідальності щодо очищеної території від операторів протимінної діяльності до місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування визначається нормативними документами у сфері протимінної діяльності (національними стандартами з протимінної діяльності).

2. Порядок передачі відповідальності щодо очищеної території від операторів протимінної діяльності до місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, здійснюється акредитованим органом інспектування на безоплатній основі».

3. Контроль якості розмінування територій, які підлягають передачі від операторів протимінної діяльності до місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, здійснюється акредитованим органом інспектування на безоплатній основі».

11. Розділ II виключити.

12. Статті 20 і 21 викласти в такій редакції:

«Стаття 20. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері протимінної діяльності

1. Кабінет Міністрів України у сфері протимінної діяльності:

1) забезпечує проведення державної політики у сфері протимінної діяльності, здійснює державне регулювання у цій сфері;

2) забезпечує розроблення та виконання державних програм у сфері протимінної діяльності;

3) координує діяльність міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та державних органів, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, підприємств та організацій незалежно від форми власності, що залучаються до проведення заходів у сфері протимінної діяльності.

Стаття 21. Повноваження міністерств, інших центральних органів виконавчої влади у сфері протимінної діяльності

1. Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади у взаємодії з національним органом з питань протимінної діяльності, центром протимінної діяльності та центром гуманітарного розмінування реалізують державну політику у сфері протимінної діяльності у межах своїх повноважень.

Повноваження міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у сфері протимінної діяльності визначаються Кабінетом Міністрів України відповідно до пропозицій національного органу з питань протимінної діяльності».

13. У статті 22:

пункт 4 викласти в такій редакції:

«4) інформувати населення щодо встановлених на відповідних територіях систем позначення небезпечних районів та заходів, які необхідно вживати для уникнення небезпеки для життя і здоров'я населення, а також здійснюють моніторинг стану встановлених систем позначення небезпечних районів та їх утримання та інформують центр протимінної діяльності та центр гуманітарного розмінування про випадки їх пошкодження, знищення, крадіжки чи інші випадки, які унеможливають подальше ефективне використання систем позначення небезпечних районів»;

пункт 5 виключити;

пункт 7 викласти в такій редакції:

«7) сприяти суб'єктам протимінної діяльності у виконанні покладених на них функцій і повноважень у сфері протимінної діяльності».

14. Статтю 23 викласти в такій редакції:

«Стаття 23. Національний орган з питань протимінної діяльності

1. Для організації координації діяльності міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств та організацій незалежно від форми власності (крім тих, що належать до сфери управління міністерств та інших центральних органів виконавчої влади), що залучаються до проведення заходів у сфері протимінної діяльності, Кабінет Міністрів України утворює міжвідомчий допоміжний орган, який діє за колегіальним принципом під головуванням Міністра оборони України.

2. Після відновлення територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаного державного кордону за рішенням Кабінету Міністрів України головування у національному органі з питань протимінної діяльності передається керівнику міністерства, яке забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, захисту населення і території від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації надзвичайних ситуацій, рятувальної справи.

3. Основні завдання національного органу з питань протимінної діяльності:

вжиття разом з центральними органами виконавчої влади заходів щодо формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері протимінної діяльності та забезпечення виконання міжнародних зобов'язань України у сфері протимінної діяльності; координація протимінної діяльності, яка провадиться міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади та операторами протимінної діяльності;

організація розроблення та впровадження національних стандартів протимінної діяльності відповідно до міжнародних стандартів протимінної діяльності, правил та процедур щодо управління операціями у сфері протимінної діяльності;

надання рекомендацій щодо залучення відповідних суб'єктами протимінної діяльності операторів протимінної діяльності.

4. Для організації роботи національного органу з питань протимінної діяльності міністерством, яке головує в національному органі протимінної діяльності, визначається структурний підрозділ, який виконує функції секретаріату національного органу з питань протимінної діяльності.

5. Основні завдання секретаріату національного органу з питань протимінної діяльності:

здійснення організаційного, інформаційного та аналітичного забезпечення діяльності національного органу з питань протимінної діяльності;

координація діяльності центру протимінної діяльності та центру гуманітарного розмінування;

узагальнення заходів з управління інформацією у сфері протимінної діяльності центральних органів виконавчої влади».

15. Статтю 24 виключити.

16. Статтю 25 викласти в такій редакції:

«Стаття 25. Завдання центру протимінної діяльності

1. Для планування, практичної організації та координації здійснення заходів протимінної діяльності визначається центр протимінної діяльності.

2. Центр протимінної діяльності є бюджетною установою, яка утворюється Міністерством оборони України і утримується за рахунок та у межах затверджених бюджетних асигнувань на відповідний рік.

3. До завдань центру протимінної діяльності належать:

участь у плануванні заходів протимінної діяльності;

управління інформацією у сфері протимінної діяльності в межах повноважень; забезпечення функціонування системи управління якістю розмінування, здійснення сертифікації операторів протимінної діяльності та процесів протимінної діяльності та інспектування розмінованих територій;

узагальнення та подання до національного органу з питань протимінної діяльності пропозицій щодо національної стандартизації у сфері протимінної діяльності;

здійснення опробування та впровадження національних стандартів протимінної діяльності; участь у міжнародному співробітництві;

впровадження єдиної системи підготовки та підвищення кваліфікації кадрів, що залучаються до розмінування;

забезпечення збору даних щодо інцидентів з вибухонебезпечними предметами серед цивільного населення;

залучення експертів до проведення розслідувань інцидентів з вибухонебезпечними предметами;

здійснення контролю стану маркування небезпечних ділянок;

проведення інформування населення про ризики, пов'язані із вибухонебезпечними предметами;

моніторинг ризиків, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами;

наукове та науково-технічне забезпечення протимінної діяльності в межах повноважень;

розслідування нещасних випадків та інцидентів, пов'язаних із протимінною діяльністю;

надання звітності до національного органу з питань протимінної діяльності;

проведення роботи з особовим складом підрозділів Збройних Сил України щодо незастосування протипіхотних мін».

17. Доповнити статтею 25¹ такого змісту:

«Стаття 25¹. Повноваження центру гуманітарного розмінування

1. Для практичного здійснення заходів гуманітарного розмінування визначається центр гуманітарного розмінування.

2. Центр гуманітарного розмінування є бюджетною установою, яка утворюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, захисту населення і території від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності і утримується за рахунок та у межах затверджених бюджетних асигнувань на відповідний рік.

3. До повноважень центру гуманітарного розмінування належать:

участь у плануванні заходів протимінної діяльності;

управління інформацією у сфері протимінної діяльності в межах повноважень;

забезпечення функціонування системи управління якістю розмінування, здійснення сертифікації операторів протимінної діяльності та інспектування розмінованих територій;

подання до національного органу з питань проти-

мінної діяльності пропозицій щодо національної стандартизації у сфері протимінної діяльності;

здійснення опробування та впровадження національних стандартів протимінної діяльності;

участь у міжнародному співробітництві;

впровадження єдиної системи підготовки та підвищення кваліфікації кадрів, що залучаються до розмінування;

забезпечення збору даних щодо інцидентів з вибухонебезпечними предметами серед цивільного населення;

залучення експертів до проведення розслідувань інцидентів з вибухонебезпечними предметами;

здійснення контролю стану маркування небезпечних ділянок;

проведення інформування населення про ризики, пов'язані із вибухонебезпечними предметами;

моніторинг ризиків, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами;

наукове та науково-технічне забезпечення протимінної діяльності в межах повноважень;

надання звітності до національного органу з питань протимінної діяльності; здійснення збору даних щодо потреб цивільного населення у сфері протимінної діяльності».

18. Статті 26 і 27 виключити.

19. Статтю 28 викласти в такій редакції:

«Стаття 28. Оператори протимінної діяльності

1. Оператори протимінної діяльності є виконавцями заходів у сфері протимінної діяльності.

2. Виконавці заходів у сфері протимінної діяльності набувають статусу операторів протимінної діяльності з моменту отримання відповідно до чинного законодавства сертифіката відповідності процесів з протимінної діяльності, які здійснює оператор протимінної діяльності.

3. Не можуть набувати статусу оператора протимінної діяльності підприємства, установи чи організації, розташовані на території офшорних зон або зареєстровані на території держав, до яких згідно із законодавством України та резолюції Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй, інших міжнародних організацій, рішеннями Ради Європейського Союзу, інших міждержавних об'єднань та іноземних держав застосовані санкції, або якщо вони мають походження з держави, визнаної державою-окупантом згідно із законом України та (або) визнаної державою-агресором щодо України згідно із законодавством.

4. Порядок використання, зберігання та перевезення операторами протимінної діяльності вибухових матеріалів у цілях протимінної діяльності визначається законодавством та іншими нормативно-правовими актами України.

5. Порядок надання одноразового дозволу на імпорт та використання визначеної кількості обмежених в імпорті і використанні товарів подвійного призначення операторами протимінної діяльності у цілях протимінної діяльності визначається законодавством та іншими нормативно-правовими актами України».

20. Статтю 29 викласти в такій редакції:

«Стаття 29. Акредитация органів з оцінки відповідності

1. Акредитация органів з оцінки відповідності, що здійснюють сертифікацію операторів та процесів протимінної діяльності та інспектування розмінованих територій для визначення їх відповідності вимогам чинного законодавства України та нормативним документам у сфері протимінної діяльності, здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про акредитацию органів з оцінки відповідності».

21. Доповнити статтею 29¹ такого змісту:

«Стаття 29¹. Сертифікація операторів протимінної діяльності

1. Акредитовані органи з оцінки відповідності здійснюють сертифікацію операторів та процесів протимінної діяльності для визначення їх відповідності вимогам, встановленим законодавством України та нормативними документами у сфері протимінної діяльності.

2. Рішення про сертифікацію (або відмову в сертифікації) оператора та процесів протимінної діяльності та видачу сертифіката відповідності приймає акредитований орган з оцінки відповідності.

3. Сертифікація урядових операторів протимінної діяльності та неурядових/неприбуткових підприємств, установ та організацій, внесених до Реєстру неприбуткових установ та організацій, у разі якщо виконання заходів з протимінної діяльності відповідає їх статутним цілям, здійснюється на безоплатній основі.

4. Сертифікат відповідності є підставою для реєстрації оператора протимінної діяльності та допуску його до проведення робіт та (або) надання послуг у сфері протимінної діяльності».

22. У статті 30:

у назві слова «акредитация» замінити словом «сертифікація»;

частину першу викласти в такій редакції:

«1. Моніторинг відповідності оператора протимінної діяльності вимогам сертифікації здійснюється органом сертифікації відповідно до вимог законодавства у сфері акредитации та технічних регламентів шляхом:

1) отримання інформації про відповідність такого оператора протимінної діяльності вимогам сертифікації;

2) контролю (у формі обстежень та перевірок) робочих майданчиків, виробничих приміщень, документації, процесів, процедур,

27. Розділ VII «Прикінцеві положення» викласти в такій редакції:

«Розділ VII. Прикінцеві положення
1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Частиною першу статті 7 Закону України «Про страхування» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 7, ст. 50 із наступними змінами) доповнити пунктами 48 та 49 такого змісту:

«48) страхування життя і здоров'я фахівців з розмінування (крім тих, які працюють в установах і організаціях, що фінансуються з Державного бюджету

України) на період їхньої участі у виконанні робіт з гуманітарного розмінування;

49) страхування цивільної відповідальності суб'єкта господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно довкіллю та (або) здоров'ю і майну третіх осіб під час виконання робіт з гуманітарного розмінування».

3. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня опублікування цього Закону:

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;
привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

«Про судовустрій і статус суддів» (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 31, ст. 545 із наступними змінами) доповнити пунктом 31 такого змісту:

«31. До набрання чинності законом України щодо зміни системи місцевих судів на території України у зв'язку з утворенням (ліквідацією) районів відповідні місцеві суди продовжують здійснювати свої повноваження у межах територіальної юрисдикції, визначеної до набрання чинності Постановою Верховної Ради України «Про утворення та ліквідацію районів» від 17 липня 2020 року № 807-ІХ, але не пізніше 1 січня 2022 року».

II. Прикінцеві положення
1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Закон України

Про внесення зміни до Закону України «Про судовустрій і статус суддів» щодо територіальної юрисдикції місцевих судів на території України до прийняття закону щодо зміни системи місцевих судів на території України у зв'язку з утворенням (ліквідацією) районів

Верховна Рада України **постановляє**:
I. Розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України

Закон України

Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо лібералізації застосування реєстраторів розрахункових операцій платниками єдиного податку та скасування механізму компенсації покупцям (споживачам) за скаргами щодо порушення встановленого порядку проведення розрахункових операцій частини суми застосованих штрафних санкцій

Верховна Рада України **постановляє**:
I. Внести до Податкового кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., №№ 13—17, ст. 112) такі зміни:

1. У пункті 291.4 статті 291:
у підпункті 1 цифри і слово «1000000 гривень» замінити цифрами і словами «167 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року»;

в абзаці третьому підпункту 2 цифри і слово «5000000 гривень» замінити цифрами і словами «834 розміри мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року»;

у підпункті 3 цифри і слово «7000000 гривень» замінити цифрами і словами «1167 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року».

2. У пункті 61 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення»:

в абзаці четвертому:
цифри і слова «1 квітня 2021 року» замінити цифрами і словами «1 січня 2022 року»;

цифри і слово «1000000 гривень» замінити словами і цифрами «обсягу доходу, що не перевищує 220 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року»;

абзаці п'ятій, дев'ятій — тринадцятій виключити;

в абзаці чотирнадцятому слова і цифри «обсягу доходу 1000000 гривень» замінити словами і цифрами «обсягу доходу, що не перевищує 220 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року».

II. Прикінцеві положення
1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім розділу I цього Закону, який набирає чинності з 1 січня 2021 року.

2. Внести зміни до таких законів України:

1) у Законі України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 38, ст. 315 із наступними змінами):
у статті 2:

абзац тридцять перший замінити трьома абзацами такого змісту:

«контрольна стрічка — це:

а) копії розрахункових документів, послідовно сформованих реєстратором розрахункових операцій, що надруковані або створені в електронній формі таким реєстратором, а також копії фіскальних звітних чеків у разі створення контрольної стрічки в електронній формі;

б) електронні копії розрахункових документів, а також електронні копії фіскальних звітних чеків, які сформовані послідовно із додаванням у кожен наступний розрахунковий документ або фіскальний звітний чек хешу попереднього розрахункового документа або фіскального звітного чека та зберіга-

ються в електронній формі програмним реєстратором розрахункових операцій під час його роботи на період відсутності зв'язку між програмним реєстратором розрахункових операцій та фіскальним сервером контролюючого органу (в режимі офлайн) до моменту передачі розрахункових документів або фіскальних звітних чеків до фіскального сервера контролюючого органу».

У зв'язку з цим абзаці тридцять другий — п'ятдесят сьомий вважати відповідно абзацами тридцять четвертим — п'ятдесят дев'ятим;

після абзацу п'ятдесят шостого доповнити новим абзацом такого змісту:

«електронна копія фіскального звіту — ідентична копія (у формі електронних даних) фіскального звіту, створеного реєстратором розрахункових операцій та/або програмним реєстратором розрахункових операцій, що може використовуватися контролюючими органами як податкова інформація та під час проведення перевірок платників податків».

У зв'язку з цим абзаці п'ятдесят сьомий — п'ятдесят дев'ятій вважати відповідно абзацами п'ятдесят восьмим — шістдесятим;

у статті 3:

пункт 1 доповнити абзацом другим такого змісту:

«Використання програмних реєстраторів розрахункових операцій при оптовій та/або роздрібній торгівлі паливом забороняється»;

у пункті 7:

абзац четвертий замінити двома новими абзацами такого змісту:

«Суб'єкти господарювання, які використовують програмні реєстратори розрахункових операцій, повинні передавати до контролюючих органів по дротових або бездротових каналах зв'язку інформацію у формі електронних копій розрахункових документів, електронних фіскальних звітів, електронних фіскальних звітних чеків та іншу інформацію, необхідну для обліку роботи програмних реєстраторів розрахункових операцій фіскальним сервером контролюючого органу, яка створюється засобами таких програмних реєстраторів розрахункових операцій».

Програмні реєстратори розрахункових операцій та фіскальний сервер контролюючого органу повинні забезпечувати можливість одержання в автоматичному режимі даних про електронні розрахункові документи від фіскального сервера контролюючого органу, необхідних для формування засобами програмного реєстратора розрахункових операцій та передачі до фіскального сервера контролюючого органу фіскальних звітів та електронних фіскальних звітних чеків за відповідний період».

У зв'язку з цим абзац п'ятій вважати абзацом шостим;

в абзаці шостому:

після слів «передачі інформації» доповнити словами «від реєстраторів розрахункових операцій та програмних реєстраторів розрахункових операцій»;

доповнити реченням такого змісту: «При цьому застосування удосконаленого електронного підпису

забезпечити приведення нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом».

II. Прикінцеві положення
1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім пунктів 7 та 9 розділу I цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2021 року.

2. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня опублікування цього Закону:

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

2. Запропонувати Президенту України внести на розгляд Верховної Ради України проект Закону України щодо зміни системи місцевих судів на території України у зв'язку з утворенням (ліквідацією) районів.

3. Запропонувати Вищій раді правосуддя до прийняття закону щодо зміни системи місцевих судів на території України у зв'язку з утворенням (ліквідацією) районів вжити організаційних заходів щодо забезпечення роботи судів у районах, ліквідованих Верховною Радою України.

**Президент України
В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.**

м. Київ, 17 вересня 2020 року. № 911-ІХ.

м. Київ, 3 листопада 2020 року.
№ 950-ІХ.

**Президент України
В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.**

звіті реєстратора розрахункових операцій, більше ніж на 10 відсотків розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року, а в разі використання розрахункової книжки — загальній сумі продажу за розрахунковими квитанціями, виданими з початку робочого дня» виключити;

у пункті 5 слова «та/або програмних реєстраторів розрахункових операцій» виключити;

пункт 6 виключити;

у пункті 7 слово «попереднього» виключити;

у пункті 10 слова «та/або програмних реєстраторів розрахункових операцій» виключити;

в абзаці першому пункту 11 розділу II «Прикінцеві положення» слова і цифри «до 1 січня 2021 року» замінити словами і цифрами «до 1 січня 2022 року»;

2) у Законі України «Про внесення змін до Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» та інших законів України щодо детінізації розрахунків у сфері торгівлі та послуг» (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 46, ст. 296):

у підрозділі 1 розділу I:
пункт 10 виключити;

абзаці третій — десятій пункту 15 виключити;

абзац третьої пункту 1 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» викласти в такій редакції:

«абзац другого пункту 15 (щодо викладення в новій редакції статті 25) підрозділу 1 розділу I цього Закону, який набирає чинності з 1 січня 2021 року»;

3) у Законі України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо детінізації розрахунків у сфері торгівлі і послуг» (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 46, ст. 297):

у розділі I:

у пункті 1:

в абзаці першому слова і цифри «підпунктами 14.1.278 і 14.1.279» замінити словом і цифрами «підпунктом 14.1.278»;

абзаці п'ятій, шостий та восьмий виключити;

пункти 4, 6, 10, 11 виключити;

в абзаці другому пункту 1 розділу II «Прикінцеві положення» слова та цифри «пункту 4 (щодо змін до статті 43)», «пункту 6 (щодо змін до статті 73)», «пункту 10 (щодо змін до статті 113)» та «пункту 11 (щодо змін до статті 165)» виключити.

3. Кабінету Міністрів України у місячний строк із дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття, перегляд та приведення центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

**Президент України
В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.**

м. Київ,
1 грудня 2020 року.

№ 1017-ІХ.

Закон України

Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2

Цей Закон спрямований на підтримку у 2020—2021 роках застрахованих осіб та надання допомоги суб'єктам господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Форми соціальної підтримки застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі — соціальна підтримка).

2. Соціальна підтримка реалізується в таких формах:

одноразова матеріальна допомога застрахованим особам — одноразова виплата держави у зв'язку із втраченою частиною заробітної плати найманими працівниками суб'єктів господарювання, робота яких тимчасово зупинена внаслідок запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів, встановлених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі — обмежувальні протиепідемічні заходи);

одноразова матеріальна допомога суб'єктам господарювання (юридичним особам, фізичним особам — підприємцям) на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі — обмежувальні протиепідемічні заходи);

одноразова матеріальна допомога суб'єктам господарювання (юридичним особам, фізичним особам — підприємцям) на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі — обмежувальні протиепідемічні заходи);

одноразова матеріальна допомога суб'єктам господарювання (юридичним особам, фізичним особам — підприємцям) на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі — обмежувальні протиепідемічні заходи);

роботи COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі — обмежувальні протиепідемічні заходи, пов'язані із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), та у зв'язку із втратою частини доходу фізичними особами — підприємцями, економічна діяльність яких тимчасово зупинена внаслідок запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19);

одноразова матеріальна допомога суб'єктам господарювання — одноразова виплата держави суб'єктам господарювання за збереження робочих місць з метою виплати найманим працівникам суб'єкта господарювання одноразової матеріальної допомоги в період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19);

одноразова матеріальна допомога суб'єктам господарювання — одноразова виплата держави суб'єктам господарювання, які є юридичними особами, з метою відшкодування витрат, понесених на сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

3. Надання державою соціальної підтримки застрахованим особам у вигляді одноразової матеріальної допомоги застрахованим особам здійснюється на підставі самостійного звернення такої фізичної особи у порядку, визначеному статтею 2 цього Закону.

4. Порядок звернення та надання соціальної підтримки застрахованим особам та суб'єктам господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), визначається Кабінетом Міністрів України.

Перелік основних видів економічної діяльності, стосовно яких здійснюються обмежувальні протиепідемічні заходи, пов'язані із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), що призводять до тимчасової зупинки роботи суб'єктів господарювання, визначається Кабінетом Міністрів України (далі — Перелік видів економічної діяльності).

5. У цьому Законі терміни «застрахована особа», «страхувальник» та «роботодавець» вживаються у значенні, наведеному в Законі України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

Стаття 2. Одноразова матеріальна допомога застрахованим особам

1. Застрахована особа має право на отримання одноразової матеріальної допомоги застрахованим особам у розмірі вісім тисяч гривень. При цьому застрахована особа, що має право на отримання зазначеної допомоги, має бути найманим працівником суб'єкта господарювання, основний вид економічної діяльності якого заявлений першим у відомостях з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань станом на 31 жовтня 2020 року та відповідає визначенню у Переліку видів економічної діяльності, або фізичною особою — підприємцем, основний вид економічної діяльності якого заявлений першим у відомостях з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань станом на 31 жовтня 2020 року та відповідає визначенню у Переліку видів економічної діяльності.

2. Одноразова матеріальна допомога застрахованим особам не надається:

1) найманим працівникам;

які на дату звернення працюють у суб'єкта гос-

подарування, що не нарахував єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за третій квартал 2020 року;

які працюють у суб'єкта господарювання, основний вид економічної діяльності якого на 31 жовтня 2020 року не відноситься до Переліку видів економічної діяльності;

які працюють у суб'єкта господарювання за сумісництвом;

середня заробітна плата яких перевищує тридцять тисяч гривень на місяць. При цьому для обчислення середньої заробітної плати враховуються усі місяці третього кварталу 2020 року;

2) фізичним особам — підприємцям, які є застрахованими особами;

державна реєстрація яких на дату набрання чинності цим Законом становить менше трьох місяців;

які на дату набрання чинності цим Законом сплатили у 2020 році єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за себе менше ніж за три місяці;

основний вид економічної діяльності яких на 31 жовтня 2020 року не відноситься до Переліку видів економічної діяльності;

які є найманими працівниками та фізичними особами — підприємцями одночасно;

підприємницька діяльність яких на дату набрання чинності цим Законом, за даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань, припинена.

3. Виплата одноразової матеріальної допомоги застрахованим особам здійснюється на підставі заяв застрахованих осіб, поданих ними в електронній формі з використанням Єдиного державного вебпорталу електронних послуг.

У заяві про виплату одноразової матеріальної допомоги застрахованим особам зазначається:

прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) особи, її дата народження, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили

про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті);

адреса місця проживання; підтвердження відповідності застрахованої особи положенням цього Закону; номер банківського рахунка для виплати одноразової матеріальної допомоги — за стандартом IBAN.

4. Перевірка інформації, повідомленої застрахованою особою у заяві про виплату одноразової матеріальної допомоги застрахованим особам, здійснюється програмними засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг на підставі відомостей, що обробляються у реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування про страхувальників та застрахованих осіб, та передаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню, центральному органу виконавчої влади, що формує державну політику у сфері цифровізації.

5. Перерахування коштів для виплати одноразової матеріальної допомоги застрахованим особам здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню, за списками на виплату, наданими центральним органом виконавчої влади, що формує державну політику у сфері цифровізації, в межах сум, які надійшли від головного розпорядника відповідної бюджетної програми, не пізніше наступного операційного дня після їх надходження.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню, подає списки на виплату одноразової матеріальної допомоги застрахованим особам уповноваженому Кабінетом Міністрів України банку для проведення платежів, який перераховує кошти застрахованим особам не пізніше наступного операційного дня після їх надходження.

Виплата одноразової матеріальної допомоги застрахованій особі проводиться уповноваженим банком на банківський рахунок (у форматі IBAN), зазначений у заяві застрахованої особи.

Суми невикплатимої одноразової матеріальної допомоги до кінця бюджетного року повертаються до Державного бюджету України через рахунок головного розпорядника бюджетної програми, відкритий у Державній казначейській службі України.

6. Застраховані особи несуть відповідальність за достовірність інформації, наданої для отримання одноразової матеріальної допомоги, передбаченої цією статтею.

У разі виявлення недостовірних відомостей, наданих застрахованою особою, на підставі яких було виплачено одноразову матеріальну допомогу, що впливають на право застрахованої особи на її одержання, сума одноразової матеріальної допомоги підлягає поверненню застрахованою особою центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Не повернуті добровільно суми, передбачені цією статтею, підлягають стягненню на підставі рішення про відшкодування одноразової матеріальної допомоги, яке видається територіальним органом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню, та є виконавчим документом.

7. Порядок подання та форма заяви про виплату одноразової матеріальної допомоги, порядок формування та перевірки відомостей, а також порядок перерахування та строки надання одноразової матеріальної допомоги, її повернення та стягнення у разі подання застрахованою особою недостовірних даних встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 3. Одноразова матеріальна допомога суб'єктам господарювання

1. Суб'єкти господарювання — юридичні особи (далі — суб'єкти господарювання), які на дату набрання чинності цим Законом вимушено скоротили або можуть скоротити передбачену законодавством тривалість робочого часу працівників, у тому числі через простій, після впровадження обмежувальних протиепідемічних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), за їх зверненням можуть отримати одноразову матеріальну допомогу для виплати таким працівникам.

Розмір одноразової матеріальної допомоги, передбаченої цією статтею, визначається пропорційно робочому часу працівника, який скорочено або заплановано скоротити, у тому числі через простій, та не може перевищувати восьми тисяч гривень на одного працівника.

2. Одноразова матеріальна допомога, передбачена цією статтею, не надається:

- 1) за найманих працівників:
  - які на дату звернення працюють у роботодавця та за яких роботодавцем сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування менше ніж усі місяці третього кварталу 2020 року;
  - які працюють у роботодавця за сумісництвом;
- 2) суб'єктам господарювання:
  - період від дати державної реєстрації яких до

дати набрання чинності цим Законом становить менше трьох місяців;

які на дату набрання чинності цим Законом отримують допомогу по частковому безробіттю та/або допомогу по частковому безробіттю на період карантину відповідно до Закону України «Про зайнятість населення»;

діяльність яких на дату набрання чинності цим Законом, за даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань, припинена, перебуває у стані припинення або банкрутства.

3. Для отримання одноразової матеріальної допомоги, передбаченої цією статтею, суб'єкт господарювання надає територіальним органам центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, за своїм місцезнаходженням, відповідно до даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань заяву та відомості за формою, встановлену Кабінетом Міністрів України, в тому числі в електронній формі через Єдиний державний вебпортал електронних послуг у строки, визначені Кабінетом Міністрів України.

Інформація для надання одноразової матеріальної допомоги суб'єкту господарювання передається з Єдиного державного вебпорталу електронних послуг територіальним органам центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, в електронній формі.

Рішення щодо виплати або відмови у виплаті одноразової матеріальної допомоги, передбаченої частиною першою цієї статті, приймаються територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції.

4. Виплата одноразової матеріальної допомоги здійснюється територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, за рахунок коштів Державного бюджету України, передбачених у бюджеті Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

Рішення щодо виплати або відмови у виплаті одноразової матеріальної допомоги, передбаченої частиною першою цієї статті, приймаються територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, за місцезнаходженням суб'єкта господарювання, за даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань.

5. Невикористана сума одноразової матеріальної допомоги повертається суб'єктом господарювання територіальному органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

6. Суб'єкт господарювання несе відповідальність за достовірність інформації, наданої для отримання одноразової матеріальної допомоги, передбаченої цією статтею, та цільове її використання.

Сума одноразової виплати матеріальної допомоги, передбаченої цією статтею, отримана суб'єктом господарювання на підставі наданих ним недостовірних даних або використана ним не за цільовим призначенням, стягується територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, з суб'єкта господарювання.

7. На одноразову матеріальну допомогу, передбачену цією статтею, не поширюються вимоги Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

8. Порядок та строки надання одноразової матеріальної допомоги суб'єктам господарювання, розрахунку її розміру, стягнення, форма заяви та перелік документів, які подаються суб'єктом господарювання, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 4. Одноразова компенсація витрат суб'єктам господарювання

1. Суб'єкти господарювання мають право на отримання одноразової компенсації, у разі якщо на 31 жовтня 2020 року їх основний вид економічної діяльності відноситься до Переліку видів економічної діяльності.

2. Для реалізації права на отримання одноразової компенсації суб'єкт господарювання має подати в електронному вигляді заяву до податкового органу за місцем обліку як платник єдиного внеску.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, на підставі поданих заяв формує Реєстр набувачів одноразової компенсації суб'єктам господарювання.

3. Сума одноразової компенсації суб'єкту господарювання розраховується як середнє значення сплачених суб'єктом господарювання сум єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за десять місяців, що передували набранню чинності цим Законом. Розрахунок суми одноразової компенсації здійснюється шляхом ділення суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, сплаченої за десять місяців, що передували набранню чинності цим Законом, на десять.

Розмір суми одноразової компенсації суб'єктам господарювання розраховується територіальним органом центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну податкову політику, за основним місцем обліку платника єдиного внеску відповідно до наданих повноважень.

Одноразова компенсація суб'єктам господарювання не надається, якщо у суб'єкта господарювання на дату набрання чинності цим Законом є заборгованість зі сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

4. Одноразова компенсація суб'єктам господарювання надається юридичним особам, підприємцями діяльність яких на дату набрання чинності цим Законом, за даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань, не припинена.

5. На компенсацію, передбачену цією статтею, не поширюються вимоги Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

6. Порядок надання одноразової компенсації суб'єктам господарювання, форма заяви на отримання одноразової компенсації суб'єктам господарювання, порядок формування та ведення Реєстру набувачів одноразової компенсації суб'єктам господарювання встановлюються Кабінетом Міністрів України.

II. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Внести зміни до таких законів України:

1) статтю 18 Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 46, ст. 345 із наступними змінами) доповнити частиною такого змісту:

«Встановити, що: ліцензії закладів громадського харчування на роздрібну торгівлю алкогольними напоями, термін дії яких закінчився під час карантину та обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, вважаються такими, що продовжують свою дію на період карантину та обмежувальних заходів, а також протягом трьох місяців з дня його/їх закінчення;

під час карантину та обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, а також протягом трьох місяців після його/їх закінчення, до закладів громадського харчування, які мають ліцензії на роздрібну торгівлю алкогольними напоями, не застосовуються положення частини сорок сьомої, сорок восьмої та абзацу четвертого частини сорок дев'ятої статті 15 цього Закону»;

2) у Законі України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 49-51, ст. 376 із наступними змінами):

абзац третьої частини першої статті 24 викласти в такій редакції:

«Період, протягом якого особа, яка підлягала загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню на випадок безробіття, отримувала допомогу по безробіттю (крім одноразової її виплати для організації безробітним підприємницької діяльності), допомогу по частковому безробіттю, допомогу по частковому безробіттю на період карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та матеріальної допомогу у період професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації, включається до страхового стажу»;

друге речення абзацу третього частини першої статті 40 після слів та цифр «статті 11 цього Закону» доповнити словами та цифрами «та періоди страхового стажу під час карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, з місяця запровадження карантину у 2020 році та шести календарних місяців після його завершення»;

абзац першої частини першої статті 58 після слів «здійснює адміністративне управління Накопичувальним фондом» доповнити словами «соціальні та інші виплати, передбачені законодавством України»;

розділ XV «Прикінцеві положення» доповнити пунктами 14⁷ і 14⁸ такого змісту:

«14⁷. Для застрахованих осіб, які визначені у пункті 1 статті 11 цього Закону, місяці в межах періоду запровадження Кабінетом Міністрів України обмежувальних протиепідемічних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), що призводять до тимчасової зупинки роботи їх страхувальників згідно із переліком, передбаченим частиною четв'ятою статті 1 Закону України «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», включаються до страхового стажу та вважається, що страхові суми було сплачено у розмірі мінімального страхового внеску, визначеного законодавством для такого періоду.

Різнити між мінімальним страховим внеском, що підлягав сплаті за таких застрахованих осіб за періоди, зазначені в абзаці першому цього пункту та пункті 14⁵ цього розділу, та сумою сплаченого страхового внеску за цих осіб покривається за рахунок коштів Державного бюджету України.

14⁸. Якщо у період дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19), в осіб, які визначені у пунктах 2 і 3 статті 11 цього Закону та здійснюють економічну діяльність,

основний вид якої тимчасово зупинений рішенням Кабінету Міністрів України, внаслідок здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, сума сплачених внесків за відповідний місяць є меншою, ніж мінімальний страховий внесок, цей місяць до страхового стажу зараховується як повний місяць за умови здійснення у порядку, визначеному правлінням Пенсійного фонду України, відповідної доплати до суми страхових внесків таким чином, щоб загальна сума сплачених коштів за відповідний місяць була не меншою, ніж мінімальний страховий внесок.

У разі якщо зазначену доплату не було здійснено, до страхового стажу зараховується період, визначений за кожен відповідний місяць за формулою:

ТП = Св / В, де:

ТП — тривалість періоду, що зараховується до страхового стажу та визначається в місяцях;

Св — сума фактично сплачених страхових внесків за відповідний місяць;

В — мінімальний страховий внесок, визначений абзацом першим цього пункту»;

3) у статтю 11 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 48, ст. 483; 2015 р., № 21, ст. 133) включити пункт 2¹ такого змісту:

«2¹. Документи дозвільного характеру, що не обумовлені міжнародними зобов'язаннями або іншими обмеженнями, встановленими законом, строк дії яких закінчується у період дії карантину або обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), вважаються такими, дію яких продовжено на період карантину та обмежувальних заходів і протягом трьох місяців з дня його/їх закінчення»;

4) частину другу статті 20 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 2-3, ст. 11 із наступними змінами) доповнити абзацом п'ятим такого змісту:

«Інформація про осіб, які отримували допомогу по частковому безробіттю відповідно до статей 47, 47¹ Закону України «Про зайнятість населення» та одноразову матеріальну допомогу суб'єктам господарювання відповідно до Закону України «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» за період з 1 березня 2020 року, подається у порядку і строки, визначені Кабінетом Міністрів України»;

5) розділ V «Прикінцеві положення» Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 3, ст. 23) доповнити пунктом 4 такого змісту:

«4. Тимчасово, на період встановлення Кабінетом Міністрів України карантину або обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), а також протягом шести місяців з дня його/їх відміни, дія пункту 3 частини першої статті 13 цього Закону не поширюється на суб'єктів малого і середнього підприємництва у сфері громадського харчування»;

6) у пункті 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» (Відомості Верховної Ради України, 2020 р., № 16, ст. 100):

підпункт 4 виключити;

доповнити підпунктами 5 та 6 такого змісту:

«5) була заборонена/обмежена на період встановлення карантину або обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), строки дії договорів оренди державного та комунального майна, які закінчуються у цей період, продовжуються на період карантину та обмежувальних заходів, а також протягом одного місяця з дня його/їх закінчення»;

6) суб'єктам господарювання, діяльність яких була заборонена у цей період, не нараховується та ними не сплачується орендна плата за договорами оренди державного або комунального майна».

3. Особи, яким призначено пенсію в період з 1 квітня 2020 року до набрання чинності цим Законом, мають право на перерахунок пенсії з урахуванням положень підпункту 2 пункту 2 розділу II цього Закону.

4. Кабінету Міністрів України: забезпечити у 2020-2021 роках виплати, передбачені цим Законом, за рахунок коштів Державного бюджету України;

у триденний строк із дня опублікування цього Закону:

- прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону;
- привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
- забезпечити перегляд та приведення центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України
В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

м. Київ,
4 грудня 2020 року.
№ 1071-IX.

Закон України

Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо соціальної підтримки платників податків на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2

Верховна Рада України **постановляє:**
1. У Податковому кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., №№ 13-17, ст. 112):

1. Пункт 19¹.1 статті 19¹ доповнити підпунктом такого змісту:

«19¹.1.10¹. формують Реєстр набувачів одноразової компенсації суб'єктам господарювання витрат, понесених за сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за найманих осіб (далі — Реєстр набувачів одноразової компенсації суб'єктам господарювання), розраховують розміри

сум одноразових компенсацій суб'єктам господарювання, надсилають Реєстр набувачів одноразової компенсації суб'єктам господарювання органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, для надання такої компенсації, виконують інші функції, пов'язані з наданням одноразової компенсації суб'єктам господарювання, відповідно до Закону України «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби

COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2».

2. Абзац третього пункту 59.1 статті 59 викласти в такій редакції:

«Податкова вимога не надсилається (не вручається), а заходи, спрямовані на погашення (стягнення) податкового боргу, не застосовуються, якщо загальна сума податкового боргу платника податків не перевищує ста вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. У разі збільшення загальної суми податкового боргу до розміру, що перевищує сто вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, контролюючий

орган надсилає (вручає) податкову вимогу такому платнику податків. Строк давності, визначений пунктом 102.4 статті 102 цього Кодексу для стягнення податкового боргу, у такому випадку розпочинається не раніше дня виникнення податково боргу у сумі, що перевищує сто вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

3. Абзац шостий пункту 89.2 статті 89 викласти в такій редакції:

«Право податкової застави не застосовується, якщо загальна сума податкового боргу платника податків не перевищує ста вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

4. Пункт 102.4 статті 102 після слів «виникнення податкового боргу» доповнити словами та цифрами «крім випадків, передбачених абзацом третім пункту 59.1 статті 59 цього Кодексу».

5. У розділі XX «Перехідні положення»:
1) підрозділ 1 доповнити пунктами 15, 16 і 17 такого змісту:

«15. До загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку на доходи фізичних осіб не включається дохід у вигляді одноразової матеріальної допомоги застрахованим особам, що виплачується (надається) такому платнику податку за рахунок коштів державного бюджету відповідно до статті 2 Закону України «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2».

16. До загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку на доходи фізичних осіб не включається дохід, виплачений (наданий) роботодавцем за рахунок коштів одноразової матеріальної допомоги суб'єктам господарювання, що виплачується за рахунок коштів державного бюджету відповідно до статті 3 Закону України «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2».

17. До загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку на доходи фізичних осіб не включаються:

суми недоїмки з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а також суми пені та штрафів, нараховані на ці суми недоїмки, списані платнику єдиного внеску відповідно до пункту 9¹⁵ розділу VIII Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»; суми, списані відповідно до пунктів 2³ та 2⁴ підрозділу 10 розділу XX цього Кодексу»;

2) підрозділ 4 доповнити пунктом 54 такого змісту:

«54. Фінансовий результат до оподаткування зменшується на суму доходу у вигляді:

отриманої одноразової компенсації суб'єктам господарювання відповідно до Закону України «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» та включеної до складу доходів звітного періоду відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

списаних штрафних санкцій і пені відповідно до пункту 2³ та списаного податкового боргу відповідно до пункту 2⁴ підрозділу 10 розділу XX цього Кодексу та включених до складу доходів звітного періоду відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності»;

3) підрозділ 8 доповнити пунктами 6 і 7 такого змісту:

«6. До складу доходу платника єдиного податку — юридичної особи не включається сума коштів, яка надійшла як одноразова компенсація суб'єктам господарювання, відповідно до статті 4 Закону України «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2».

7. До складу доходу платника єдиного податку — фізичної особи — підприємця не включається сума коштів, яка надійшла як одноразова матеріальна допомога застрахованим особам, що виплачується такому платнику за рахунок коштів державного бюджету відповідно до статті 2 Закону України «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2»;

4) у підрозділі 10:
доповнити пунктами 1², 2³, 2⁴ і 5²⁹ такого змісту:

«1². Податковий борг платників податків — фізичних осіб, у тому числі самозайнятих осіб, який у загальній сумі не перевищує 6800 гривень, може бути врегульований у такому порядку.

Сума податкового боргу (у тому числі штрафні санкції, пеня та проценти за користування розстроченням/відстроченням), що обліковувалася за такими платниками податків станом на 1 грудня 2020 року і залишилась непогашеною станом на дату надання відстрочення, може бути відстрочена до 29 грудня 2021 року. Відстрочення здійснюється контролюючим органом за місцем обліку платника податків — фізичної особи за його заявою. Відстрочення надається без нараховування процентів за користування таким відстроченням.

У разі погашення платником податків повної суми відстроченого податкового боргу не пізніше визначеного цим пунктом строку штрафні санкції і пеня, передбачені цим Кодексом, на такі сплачені відстрочені суми не застосовуються та не нараховуються, а застосовані (нараховані) коригуються до нульових показників.

У разі непогашення платником податків повної суми відстроченого податкового боргу до настання визначеного цим пунктом строку, а також у разі її погашення після 29 грудня 2021 року, штрафні санкції і пеня на відстрочені суми, що залишаться непогашеними, нараховуються у загальному порядку згідно з вимогами цього Кодексу.

«2³. У разі погашення у повному обсязі грошовими коштами платниками податків протягом шести місяців з дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо соціальної підтримки платників податків на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної

хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» суми податкового боргу (без штрафних санкцій, пені, крім несплачених процентів за користування розстроченням/відстроченням), що виник станом на 1 листопада 2020 року, та за умови сплати поточних податкових зобов'язань у повному обсязі, штрафні санкції і пеня, що залишилися несплаченими на дату повної сплати такого податкового боргу, підлягають списанню у порядку, визначеному для списання безнадійного податкового боргу, за заявою платника податків.

Положення цього пункту не застосовується щодо:

великих платників податків, що відповідають критеріям, визначеним підпунктом 14.1.24 пункту 14.1 статті 14 цього Кодексу;

осіб, на яких поширюються судові процедури, визначені Кодексом України з процедур банкрутства;

осіб, щодо яких наявні судові рішення, що набрали законної сили, якими розстрочено (відстрочено) стягнення податкового боргу;

банків, на які поширюються норми Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб»;

осіб, які мають податковий борг з митних платежів;

осіб, які мають заборгованість зі сплати санкцій за порушення законодавства у сфері зовнішньоекономічної діяльності та пені.

Штрафні санкції і пеня, що підлягають застосуванню та нарахуванню у зв'язку зі сплатою такого податкового боргу, не підлягають застосуванню та нарахуванню, а нараховані підлягають коригуванню до нульових показників.

24. Контролюючий орган здійснює списання без подання заяви платником податків податкового боргу (у тому числі штрафних санкцій і пені) платника податків, сукупний розмір якого за усіма податками і зборами не перевищує 3060 грн (включно), що за даними інформаційно-телекомунікаційних систем центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, обліковувався станом на 1 листопада 2020 року та залишився несплаченим/непогашеним станом на дату списання такого боргу.

Таке списання здійснюється без застосування положень статті 10¹ цього Кодексу та виключно за даними, що містяться в інформаційно-телекомунікаційних системах центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику.

Списані суми підлягають відновленню у разі виявлення обставин, що свідчать про відсутність підстав для списання.

Положення цього пункту не застосовується щодо податкового боргу з податків та зборів, які відповідно до податкового, митного та іншого законодавства справляються у зв'язку із ввезенням (пересиланням) товарів на митну територію України або територію вільної митної зони або вивезенням (пересиланням) товарів з митної території України або території вільної митної зони, а також щодо осіб, на яких поширюються судові процедури, визначені Кодексом України з процедур банкрутства.

Нараховані та сплачені або стягнуті за період з дати набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо соціальної підтримки платників податків на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» до дати списання податкового боргу відповідно до цього пункту суми податкового боргу, штрафних санкцій та пені не підлягають поверненню на поточний рахунок платника податку, не спрямовуються на погашення грошового зобов'язання (податкового боргу) з інших податків, зборів, не повертаються у готівковій формі за чеком у разі відсутності у платника податків рахунків у банках.

На списанні відповідно до цього пункту суми не застосовуються штрафні санкції, не нараховується пеня, передбачені цим Кодексом, за період з дати набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо соціальної підтримки платників податків на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» і до дати списання включно.

Списання податкового боргу згідно з цим пунктом є підставою для звільнення майна платника податків з-під податкової застави та її виключення з відповідних державних реєстрів.

На підставі наданої контролюючим органом інформації про списані суми податкового боргу підлягають закінченню відкриті державною виконавчою службою виконавчі провадження та припиняються заходи примусового виконання рішень щодо стягнення податкового боргу з платників податків, яким здійснюється списання сум податкового боргу відповідно до цього пункту, у порядку, визначеному Законом України «Про виконавче провадження».

«5²⁹. Тимчасово платники єдиного податку першої групи звільняються від сплати цього податку за грудень 2020 року та січень — травень 2021 року, крім випадків порушення такими платниками встановлених главою 1 розділу XIV цього Кодексу умов застосування першої групи платників єдиного податку. При цьому ставки єдиного податку для першої групи платників єдиного податку, встановлені у порядку, визначеному пунктом 293.2 статті 293 цього Кодексу, за такі періоди не застосовуються»;

у підпункті 1.10 пункту 16¹ слова і цифри «в пункті 13» замінити словами і цифрами «в пунктах 13, 15, 16 і 17».

II. Прикінцеві положення
1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, але не раніше дати набрання чинності Законом України «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2».

2. Внести зміни до таких законів України:
1) пункт 14⁵ розділу XV «Прикінцеві положення» Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 49-51, ст. 376

із наступними змінами) доповнити підпунктом 14^{5.1} такого змісту:

«14^{5.1}. Для фізичних осіб — підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування і належать до першої групи платників єдиного податку та які не сплачували страхові внески за періоди з 1 по 31 грудня 2020 року, з 1 по 31 січня, з 1 по 28 лютого, з 1 по 31 березня, з 1 по 30 квітня та з 1 по 31 травня 2021 року на підставі пункту 9^{10.1} розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», такі періоди включаються до страхового стажу та вважається, що страхові суми було сплачено у розмірі мінімального страхового внеску, визначеного законодавством для кожного з таких періодів»;

2) у розділі VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 2-3, ст. 11 із наступними змінами):

пункт 9¹⁰ доповнити підпунктом 9^{10.1} такого змісту:

«9^{10.1}. Тимчасово звільняються від нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску фізичні особи — підприємці, які обрали спрощену систему оподаткування і належать до першої групи платників єдиного податку, в частині сум, що підлягають нарахуванню, обчисленню та сплаті такими особами за періоди з 1 по 31 грудня 2020 року, з 1 по 31 січня, з 1 по 28 лютого, з 1 по 31 березня, з 1 по 30 квітня та з 1 по 31 травня 2021 року за себе.

Такі особи можуть прийняти рішення про нарахування, обчислення та сплату єдиного внеску за зазначених в абзаці першому цього підпункту періоди в розмірах та порядку, визначених цим Законом. У такому разі інформація про сплачені суми зазначається у звітності про нарахування єдиного внеску за звітний період, визначений для таких осіб цим Законом»;

пункт 9¹⁵ викласти в такій редакції:

«9¹⁵. Підлягають списанню за заявою платника та у порядку, визначеному цим Законом, несплачені станом на 1 грудня 2020 року з урахуванням особливостей, визначених цим пунктом, суми недоїмки, нараховані платникам єдиного внеску, зазначеними у пунктах 4 (крім фізичних осіб — підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування) та 5 частини першої статті 4 цього Закону, за період з 1 січня 2017 року до 1 грудня 2020 року, а також штрафи та пеня, нараховані на ці суми недоїмки включно до дати подання заяви про списання недоїмки, у разі якщо такими платниками не отримано дохід (прибуток) від їх діяльності, що підлягає оподаткуванню податком на доходи фізичних осіб, та за умови подання до 1 березня 2021 року:

а) особами, які станом на дату подання заяви про списання недоїмки є платниками, або у період з 1 січня 2017 року до дати подання заяви вважались платниками, зазначеними у пункті 4 частини першої статті 4 цього Закону (крім фізичних осіб — підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування), — державному реєстратору за місцем знаходження реєстраційної справи фізичної особи — підприємця заяви про державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності та до податкового органу — звітності відповідно до вимог частини другої статті 6 цього Закону за період з 1 січня 2017 року до 1 грудня 2020 року. Такі документи подаються платником (особою) виключно у випадку, якщо вони не були подані раніше;

б) особами, які станом на дату подання заяви про списання недоїмки є платниками, або у період з 1 січня 2017 року до дати подання заяви вважались платниками, зазначеними у пункті 5 частини першої статті 4 цього Закону, — до податкового органу за основним місцем обліку заяви про зняття з обліку як платника єдиного внеску та звітності відповідно до вимог частини другої статті 6 цього Закону за період з 1 січня 2017 року до 1 грудня 2020 року. Такі документи подаються платником (особою) виключно у випадку, якщо вони не були подані раніше.

Після отримання у встановленому законом порядку відповідних відомостей від державного реєстратора або заяви про зняття з обліку як платника єдиного внеску та за умови подання платником єдиного внеску (особою) зазначених документів (якщо відповідні документи не були подані раніше) податковий орган протягом 15 робочих днів проводить камеральну перевірку, за результатами якої приймає рішення про списання суми недоїмки, штрафних санкцій і пені або вмотивоване рішення про відмову списання суми недоїмки, штрафних санкцій і пені.

Податковим органом може бути прийнято рішення про відмову списання суми недоїмки, штрафних санкцій і пені, за умови якщо за результатами перевірки буде встановлено, що:

1) платник податків отримав дохід (прибуток) від здійснення підприємницької та/або незалежної професійної діяльності протягом періоду з 1 січня 2017 року до 1 грудня 2020 року;

2) суми недоїмки, а також штрафи та пеня, нараховані на суми недоїмки, були в повному обсязі самостійно сплачені платником (особою) або стягнуті у порядку, передбаченому цим Законом.

У разі якщо суми недоїмки, а також штрафи та пеня, нараховані на суми недоїмки, були частково самостійно сплачені платником (особою) та/або стягнуті у порядку, передбаченому цим Законом, податковий орган приймає рішення про списання суми недоїмки, штрафних санкцій і пені у частині, що залишилася несплаченою.

Штрафні санкції до платника єдиного внеску, передбачені пунктом 7 частини одинадцятої статті 25 цього Закону, за наведених умов не застосовуються.

Вимога про сплату суми недоїмки, штрафних санкцій і пені вважається відкритою у день прийняття податковим органом рішення про списання суми недоїмки, штрафних санкцій і пені.

Нараховані та сплачені або стягнуті за зазначений період суми недоїмки, штрафних санкцій і пені відповідно до цього Закону не підлягають поверненню.

Податковий орган протягом п'яти робочих днів з дня прийняття рішення про списання недоїмки з єдиного внеску, а також штрафів та пені, нарахованих на ці суми, надає територіальним підрозділам державної виконавчої служби інформацію про такі списані суми недоїмки з єдиного внеску в розрізі платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

З дня винесення податковим органом рішення про списання недоїмки з єдиного внеску, а також штрафів та пені, нарахованих на ці суми недоїмки, на підставі наданої податковим органом інформації підлягають закінченню відкриті державною виконавчою службою виконавчі провадження та припиняються заходи примусового виконання рішень щодо стягнення таких сум з платників єдиного внеску, яким здійснюється списання сум недоїмки, а також штрафів та пені, нарахованих на ці суми недоїмки, відповідно до цього пункту в порядку, визначеному Законом України «Про виконавче провадження»;

доповнити пунктами 9¹⁶ і 9¹⁷ такого змісту:

«9¹⁶. Тимчасово, за період з 1 по 31 грудня 2020 року, до платників, на яких поширюється дія Закону України «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», положення абзацу другого пункту 2 частини першої статті 7 цього Закону в частині сплати єдиного внеску за себе не застосовуються.

Такі особи можуть прийняти рішення про нарахування, обчислення та сплату єдиного внеску за період, зазначений в абзаці першому цього пункту, в розмірах, визначених цим Законом. У такому разі інформація про сплачені суми зазначається у звітності про нарахування єдиного внеску за звітний період, визначений для таких осіб цим Законом.

9¹⁷. Не є об'єктом нарахування та сплати єдиного внеску виплати застрахованим особам у вигляді одноразової матеріальної допомоги застрахованим особам, а також ті, які здійснюються за рахунок одноразової матеріальної допомоги суб'єктам господарювання, що виплачуються за рахунок коштів державного бюджету відповідно до Закону України «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2»;

3) у Законі України «Про виконавче провадження» (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 30, ст. 542 з наступними змінами):

частину дев'яту статті 27 доповнити словами «та у разі закінчення виконавчого провадження на підставі пункту 17 частини першої статті 39 цього Закону. Виконавчий збір не стягується із сум податкового боргу (у тому числі штрафних санкцій та пені) та недоїмки зі сплати єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у разі їх списання згідно з пунктами 2³, 2⁴ підрозділу 10 розділу VIII Податкового кодексу України» та пунктом 9¹⁵ розділу VIII Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»;

частину першу статті 39 доповнити пунктами 17 і 18 такого змісту:

«17) списання згідно з пунктами 2³, 2⁴ підрозділу 10 розділу XX Податкового кодексу України в повному обсязі сум податкового боргу (у тому числі штрафних санкцій та пені), що підлягали виконанню на підставі виконавчого документа;

18) списання згідно з пунктом 9¹⁵ розділу VIII Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» сум недоїмки зі сплати єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (у тому числі штрафних санкцій та пені), що підлягали виконанню на підставі виконавчого документа».

3. Кабінету Міністрів України у тижневий строк із дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

забезпечити перегляд та приведення центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

**Президент України
В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.**

м. Київ,
4 грудня 2020 року.
№ 1072-IX.

Закон України

Про внесення змін до статті 28 Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Частину четверту статті 28 Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» (Відомості Верховної Ради України, 2020 р., № 5, ст. 31, № 16, ст. 100, № 19, ст. 126, № 27, ст. 180, № 29, ст. 196, № 35, ст. 257; із змінами, внесеними законами України від 18 червня 2020 року № 726-IX, від 3 липня 2020 року № 746-IX і № 751-IX, від 13 липня 2020 року № 757-IX, від 14 липня 2020 року № 769-IX, від 25 серпня 2020 року № 822-IX, від 1 вересня 2020 року № 829-IX, від 3 вересня 2020 року № 873-IX, від 17 вересня 2020 року № 909-IX, від 3 листопада 2020 року № 946-IX та від 17 листопада 2020 року № 1006-IX) доповнити абзацами такого змісту:

«надання одноразової матеріальної допомоги застрахованим особам, які можуть втратити доходи у разі повної заборони сфери їх діяльності внаслідок посилення обмежувальних заходів»;

надання одноразової матеріальної допомоги суб'єктам господарювання з метою збереження робочих місць найманих працівників;

одноразову компенсацію суб'єктам господарювання витрат, понесених за сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за найманих осіб».

II. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

**Президент України
В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.**

м. Київ,
4 грудня 2020 року.
№ 1073-IX.

Постанова Верховної Ради України

Про присудження щорічної Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам загальноосвітніх, професійно-технічних, дошкільних та позашкільних навчальних закладів

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Відповідно до Постанови Верховної Ради України від 14 вересня 2006 року «Про встановлення щорічної Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам загальноосвітніх, професійно-технічних, дошкільних та позашкільних навчальних закладів» за особливі успіхи у здійсненні навчання і виховання учнів, вихованців, слухачів присудити Премію Верховної Ради України:

Возненко Людмилі Іванівні - викладачу професійно-теоретичної підготовки Державного навчального закладу «Київський професійний коледж з посиленою військовою та фізичною підготовкою»;

Войчишин Олександрі Дмитрівні - директору Заліщицької державної гімназії міста Залішки Тернопільської області;

Волченко Раїсі Іванівні - учителю української мови та літератури Балаклійського ліцею Балаклійської районної державної адміністрації Харківської області;

Голік Олені Валеріївні - керівнику гуртка «Зразкового художнього колективу» ансамблю танцю «Усмішка» Донецького обласного палацу дитячої та юнацької творчості;

Горбенко Олені Вікторівні - директору Щастинської обласної санаторної школи Луганської області;

Довбиш Ользі Федорівні - вчительку-асистенту Сновської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 1 Сновської міської ради Сновського району Чернігівської області;

Жебчук Марії Степанівні - вчительку початкових класів Мигівського навчально-виховного комплексу - опорного закладу Вижицької районної ради Чернівецької області;

Іваськів Олені Федорівні - заступнику директора навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Тернопільській області;

Кантору Йосипу Іожефовичу - директору Великодобронської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Ужгородської районної ради Закарпатської області;

Кодак Наталії Іванівні - вчительку економіки Золотоніської спеціалізованої школи № 1 Золотоніської міської ради Черкаської області;

Кот Тетяні Іванівні - викладачу професійно-теоретичної підготовки вищого професійного училища № 4 міста Хмельницький;

Лободзінський Надії Петрівні - вихователю навчально-виховного комплексу «Школа гуманітарної праці» Херсонської обласної ради;

Маслюк Вірі Михайлівні - керівнику народного фольклорного ансамблю «Вишиванка» Комунального закладу Таращанської районної ради «Таращанський районний центр творчості дітей та юнацтва «Веселка» Київської області;

Мосійчук Любові Миколаївні - директору середньої школи № 10 міста Самбора Львівської області;

Некраш Тетяні Вікторівні - заступнику директора з навчальної роботи комунального закладу Київської обласної ради «Володарська спеціалізована загальноосвітня школа-інтернат І-ІІІ ступенів - Центр реабілітації»;

Нечипоренко Зої Олександрівні - директору Опорного закладу Верхньосироватської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів Верхньосироватської сільської ради Сумського району Сумської області;

Отземку Василю Миколайовичу - вчителю історії Квітчанського навчально-виховного комплексу «Дошкільний навчальний заклад - загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів» Карашинської сільської ради Корсунь-Шевченківського району Черкаської області;

Павлів Ірині Василівні - учителю української мови і літератури Тужилівського навчально-виховного комплексу Калуської районної ради Івано-Франківської області;

Паламарчуку Івану Васильовичу - вчителю технологій та Заступнику Опорного закладу загальної середньої освіти Пулинської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Пулинського району Житомирської області;

Палець Юлії Миколаївні - вихователю-методисту дошкільного навчального закладу (ясель-садка) № 286 «Полунична галявина» Запорізької міської ради Запорізької області;

Петренко Оксані Миколаївні - вчительку географії та біології Галицинівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Галицинівської сільської ради Вітовського району Миколаївської області;

Пігнастому Володимирі Михайловичу - вчителю фізичного виховання Першотравневого навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів-ліцей» Визирської сільської ради Лиманського району Одеської області;

Поволоцькій Ганні Григоріївні - заступнику директора з навчально-виховної роботи, вчительку англійської мови комунального закладу освіти «Спеціалізована середня загальноосвітня школа № 9 з поглибленим вивченням англійської мови» Дніпровської міської ради Дніпропетровської області;

Прескурій Ользі Іванівні - вчительку української мови та літератури Герцаївської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Герцаївської міської ради Чернівецької області;

Рудь Галині Володимирівні - вихователю-методисту комунального закладу «Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) № 7 «Волиняночка» Володимир-Волинської міської ради Волинської області;

Шевчук Ніні Володимирівні - вчительку математики Старокостянтинівського ліцею імені Михайла Семеновича Рудяка Старокостянтинівської міської ради Хмельницької області;

Юрчик Тетяні Віталіївні - директорку Клеванського закладу дошкільної освіти (ясель-садка) № 1 Клеванської селищної ради Рівненського району Рівненської області.

2. Управління справами Апарату Верховної Ради України забезпечити виготовлення дипломів лауреатів щорічної Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам загальноосвітніх, професійно-технічних, дошкільних та позашкільних навчальних закладів та виплату її грошової частини.

Голова Верховної Ради України Д. РАЗУМКОВ.

м. Київ,
2 грудня 2020 року.
№ 1040-ІХ.

Постанова Верховної Ради України

Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України «Про встановлення щорічної Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам загальноосвітніх, професійно-технічних, дошкільних та позашкільних навчальних закладів»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Внести до Постанови Верховної Ради України «Про встановлення щорічної Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам загальноосвітніх, професійно-технічних, дошкільних та позашкільних навчальних закладів» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 42, ст. 406; 2011 р., № 18, ст. 139) такі зміни:

1) у назві слова «загальноосвітніх, професійно-технічних, дошкільних та позашкільних навчальних закладів» замінити словами

«закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти»;

2) у пункті 1 слова «Премію Верховної Ради України педагогічним працівникам загальноосвітніх, професійно-технічних, дошкільних та позашкільних навчальних закладів» замінити словами «Премію Верховної Ради України педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти (далі - Премія)»;

3) у пункті 2 слова «Положення про щорічну Премію Верховної Ради України педагогічним працівникам загальноосвітніх, професійно-технічних, дошкільних та позашкільних навчальних закладів» замінити словами «Положення про Премію Верховної Ради України педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти»;

4) пункти 3-5 викласти в такій редакції:

«3. Затвердити опис Диплома та опис нагрудного знака лауреата Премії (додатки 2, 3).

4. Доручити комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого віднесені питання освіти, науки та інновацій, щороку забезпечувати відбір претендентів на здобуття Премії і внесення до 1 грудня відповідного проекту постанови на розгляд Верховної Ради України.

5. Кабінету Міністрів України щороку при розробленні проекту закону про Державний бюджет України на відповідний рік передбачати видатки, необхідні для здійснення заходів з виплати Премії, виготовлення відповідних дипломів і нагрудних знаків»;

5) додатки 1-3 викласти в редакції відповідно до додатків 1-3 до цієї Постанови.

2. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття, крім пункту 3 Положення про Премію Верховної Ради України педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти, який вводитьсь в дію з 1 січня 2022 року.

Голова Верховної Ради України Д. РАЗУМКОВ.

м. Київ,
2 грудня 2020 року.
№ 1041-ІХ.

Додаток 1
до Постанови Верховної Ради України
від 2 грудня 2020 року
№ 1041-ІХ

ПОЛОЖЕННЯ

про Премію Верховної Ради України педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти

1. Премія Верховної Ради України педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти (далі - Премія) запроваджується з метою піднесення ролі та авторитету педагога в суспільстві, заохочення педагогічних працівників до творчої, результативної праці.

2. Премія присуджується педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти за:

особливі успіхи у здійсненні навчання і виховання дітей та молоді, формування у них національних і загальнолюдських цінностей, утвердження національної ідеї, патріотизму, активної громадянської позиції, у забезпеченні інтеграції освіти України в європейський та світовий освітній простір, у підвищенні доступності освіти, у реалізації конституційного права громадян України на здобуття якісної освіти;

розроблення і впровадження нових технологій, оновлення змісту і методичного забезпечення навчального процесу, які сприяють підвищенню якості освіти і виховання; створення підручників, навчальних посібників, педагогічних програмних засобів навчання, в тому числі електронних;

створення умов для здобуття якісної освіти дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, особами, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку; інші результати педагогічної діяльності, важливі для розв'язання проблем у сфері навчання і виховання дітей та молоді.

Премія повторно не присуджується.

3. Щороку присуджується 30 премій. Грошова частина Премії становить шістьдесят розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на 1 січня року, в якому присуджується Премія.

4. Висування кандидатур для присудження Премії проводиться до початку навчального року за місцем роботи претендента із залученням педагогічної громадськості, забезпеченням широкого обговорення та відкритості.

Кандидатури для присудження Премії розглядаються на засіданнях профільних комісій (комітетів) Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад з обов'язковим оприлюдненням результатів розгляду на офіційних веб-сайтах органів місцевого самоврядування, у друкованих засобах масової інформації.

5. Клопотання про присудження Премії подається до комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого віднесені питання освіти, науки та інновацій, Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласною, Київською та Севастопольською міською радою до 1 листопада року, за який присуджується Премія.

6. До клопотання додаються відомості про особливі успіхи та досягнення кандидата відповідно до пункту 2 цього Положення.

6. Подання про присудження Премії вноситься на розгляд Верховної Ради України комітетом Верховної Ради України, до предмета відання якого віднесені питання освіти, науки та інновацій.

7. Вручення Диплома лауреата Премії та нагрудного знака лауреата Премії здійснюється в урочистій обстановці у приміщенні Верховної Ради України Головою Верховної Ради України або Першим заступником, заступником Голови Верховної Ради України.

8. Диплом лауреата Премії і нагрудний знак лауреата Премії, який помер, вручається члену сім'ї та залишається у сім'ї померлого. Невиплачена грошова частина Премії переходить у спадщину у встановленому законом порядку.

9. Фінансування видатків, пов'язаних з виплатою Премії, здійснюється за рахунок призначень, передбачених у Державному бюджеті України на обслуговування діяльності Верховної Ради України.

10. Оформлення дипломів лауреатів Премії, їх облік та реєстрація здійснюються Управлінням кадрів Апарату Верховної Ради України.

Додаток 2
до Постанови Верховної Ради України
від 2 грудня 2020 року
№ 1041-ІХ

ОПИС

Диплома лауреата Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти

Диплом лауреата Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти складається з обкладинки і вкладного аркуша.

Обкладинка Диплома має форму прямокутника розміром 320x440 міліметрів, складеного в один згин по лінії довгої сторони. На лицьовому боці обкладинки вгорі міститься тиснене фарбою золотистого кольору зображення фасаду будинку Верховної Ради України, в центрі - слова «Диплом лауреата Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти».

Обкладинка виготовляється з твердого картону, зовнішній бік якого обтягнутий шкір'яним вишневого кольору. Всередині обкладинки у місці її згину закріплюється синьо-жовта муарова стрічка кольорів Державного Прапора України (співвідношення кольорів 1:1) для вкладного аркуша.

Вкладний аркуш виготовляється з високоякісного крейдованого паперу і має форму прямокутника розміром 297x420 міліметрів, складеного в один згин по лінії довгої сторони.

Ліва внутрішня частина вкладного аркуша забарвлена у пастельні жовто-блакитні кольори, обрамлена рамкою, що утворюється бордюром із графічного зображення гілок калини золотистого кольору.

У нижній площині лівої внутрішньої частини вкладного аркуша розташовано кольорове фотографічне зображення будинку Верховної Ради України, у верхній - графічне зображення нагрудного знака лауреата Премії, напис золотистим кольором «Диплом лауреата Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти». У написанні слова «Диплом» використовується давньослов'янський шрифт «Іжича».

Права внутрішня частина вкладного аркуша забарвлена у пастельний жовтий колір із світло-блакитним зображенням малого Державного Герба України по всьому полю та обрамлена рамкою що утворюється бордюром із графічного зображення гілок калини золотистого кольору.

На полі правої внутрішньої частини вкладного аркуша фарбою золотистого кольору розміщено текст: «Лауреату Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти за ... рік» (зазначається рік, за який присуджено Премію), прізвище, власне ім'я та по батькові лауреата і назва Постанови Верховної Ради України, якою присуджено Премію.

Диплом скріплюється підписом Голови Верховної Ради України.

Додаток 3
до Постанови Верховної Ради України
від 2 грудня 2020 року
№ 1041-ІХ

ОПИС

нагрудного знака лауреата Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти

Нагрудний знак лауреата Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти (далі - нагрудний знак) має форму кола діаметром 30 міліметрів з опуклим бортиком уздовж зовнішнього краю і увінчаний спадаючими фалдами стрічки у верхній частині.

У центрі лицьового боку нагрудного знака розміщено силуетне зображення фасаду будинку Верховної Ради України на тлі сонця. Фасад будинку Верховної Ради України композиційно розміщено в центрі кола, утвореного розташованим унизу написом «Україна» і розбіжними від нього догори двома лавровими гілками. Усі зображення рельєфні.

На зворотному боці нагрудного знака розміщено напис рельєфними літерами: «Премія Верховної Ради України педагогічним працівникам України». Над написом розташовано зображення малого Державного Герба України.

Нагрудний знак за допомогою прямокутного вушка з'єднується з фігурною колодкою, обтягнутою синьо-жовтою муаровою стрічкою кольорів Державного Прапора України (співвідношення кольорів 1:1).

Нагрудний знак виготовляється з латуні з подальшими позолотою та електрополіруванням.

Нагрудний знак прикріплюється до одягу шпилькою, закріпленою горизонтально на зворотному боці колодки.

Постанова Верховної Ради України

Про присудження Премії Верховної Ради України молодим ученим за 2019 рік

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Відповідно до Постанови Верховної Ради України «Про Премію Верховної Ради України молодим ученим» та подання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій присудити Премію Верховної Ради України молодим ученим за 2019 рік: за роботу «Наукові засади збереження біорізноманіття рослин, що зростають в екстремальних умовах Антарктики та високогірних Карпат»;

Конвалюк Ірині Іванівні - кандидату біологічних наук, науковому співробітнику Інституту молекулярної біології і генетики Національної академії наук України (далі - НАН України);

Навроцькій Дар'ї Олександрівні - кандидату біологічних наук, науковому співробітнику Інституту молекулярної біології і генетики НАН України;

Іщенко Ользі Олегівні - аспірантці Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Міністерства освіти і науки України (далі - МОН України);

за роботу «Органічні азиди як зручні структурні блоки у синтезі нітрогеновмісних гетероциклів з практично корисними властивостями»;

Походило Назарію Тарасовичу - доктору хімічних наук, провідному науковому співробітнику Львівського національного університету імені Івана Франка МОН України;

за роботу «Якісні властивості оптимізаційних задач для нелінійних еліптичних систем з виродженими та сингулярними коефіцієнтами»;

Купенко Ользі Петрівні - доктору фізико-математичних наук, професору кафедри Національного технічного університету «Дніпропетровська політехніка» МОН України;

за роботу «Інноваційні інформаційно-вимірювальні комп'ютерно-інтегровані системи для промислових та аграрних підприємств»;

Вовні Олександрі Володимировичу - доктору технічних наук, завідувачу кафедри Державного вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет» МОН України;

Лактіонову Івану Сергійовичу - кандидату технічних наук, доценту кафедри Державного вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет» МОН України;

Лебедєву Владиславу Андрійовичу - інженеру Державного вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет» МОН України;

за роботу «Безрегентні проточні системи для руйнації забруднювачів водного середовища»;

Лук'яненко Тетяні Вікторівні - доктору хімічних наук, професору кафедри Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет» МОН України;

за роботу «Наукові та технологічні основи отримання інтерметалідних сплавів в умовах саморозповсюджувального високотемпературного синтезу»;

Белоконою Юрію Олександровичу - кандидату технічних наук, доценту кафедри Запорізького національного університету МОН України;

Белоконь Карині Володимирівні - кандидату технічних наук, доценту кафедри Запорізького національного університету МОН України;

за роботу «Нові ефективні наноструктуровані каталізатори на основі цеолітів та вуглецевих нанотрубок для перетворення спиртів та ненасичених вуглеводнів у цінні продукти хімічної промисловості»;

Ларіній Ользі Вікторівні - кандидату хімічних наук, науковому співробітнику Інституту фізичної хімії імені Л. В. Писаржевського НАН України;

Бичку Ігорю Богдановичу - кандидату хімічних наук, науковому співробітнику Інституту фізичної хімії імені Л. В. Писаржевського НАН України;

Жоу Олексію Олександровичу - кандидату хімічних наук, провідному інженеру Інституту фізичної хімії імені Л. В. Писаржевського НАН України;

за роботу «Вплив рідинних і газоподібних середовищ на контактну взаємодію і руйнування конструкційних матеріалів»;

Долінській Ірині Ярославівні - доктору технічних наук, старшому науковому співробітнику Фізико-механічного інституту ім. Г. В. Карпенка НАН України;

Козачку Олегу Петровичу - кандидату фізико-математичних наук, науковому співробітнику Інституту прикладних проблем механіки і математики ім. Я. С. Підстригача НАН України;

за роботу «Лазерна наноінженерія поверхні функціональних матеріалів»;

Гніліцькому Ярославу Миколайовичу - асистенту кафедри Національного університету «Львівська політехніка» МОН України;

за роботу «Комплексне дослідження фізичних властивостей нанорозмірних бінарних систем: стійкість рідкої фази та кінетика взаємодії компонентів»;

Міненкову Олексію Олександровичу - кандидату фізико-математичних наук, старшому науковому співробітнику Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна МОН України;

Петрушенку Сергію Івановичу - кандидату фізико-математичних наук, старшому науковому співробітнику Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна МОН України;

за роботу «Моделювання функціональних органічних емітерів та їх застосування в конструкції високоефективних світлодіодних діодів»;

Барішнікову Глібу Володимировичу - кандидату хімічних наук, старшому науковому співробітнику Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького МОН України;

Карауш-Кармазін Наталії Миколаївні - кандидату хімічних наук, старшому лаборанту Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького МОН України;

за роботу «Комплексний екологічний підхід до створення нових функціональних матеріалів для потреб хімічного аналізу та технологій»;

Ткаченку Олегу Сергійовичу - кандидату хімічних наук, доценту кафедри Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна МОН України;

Ткаченку Володимирі Володимировичу - кандидату хімічних наук, старшому викладачу кафедри Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна МОН України;

Фарафонову Володимирі Сергійовичу - кандидату хімічних наук, викладачу кафедри Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна МОН України;

Захарову Антону Борисовичу - кандидату хімічних наук, доценту кафедри Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна МОН України;

за роботу «Інноваційне удосконалення несучих конструкцій вантажних вагонів з підвищенням їх міцнісних характеристик»;

Петренку Вячеславу Олександровичу - начальнику Науково-виробничого центру Філії «Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут залізничного транспорту» акціонерного товариства «Українська залізниця»;

Яценко Людмилі Федорівні - кандидату фізико-математичних наук, начальнику управління Філії «Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут залізничного транспорту» акціонерного товариства «Українська залізниця»;

Карі Сергію Віталійовичу - кандидату технічних наук, начальнику відділу Філії «Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут залізничного транспорту» акціонерного товариства «Українська залізниця»;

Кощелю Олексію Олександровичу - начальнику відділу Філії «Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут залізничного транспорту» акціонерного товариства «Українська залізниця»;

за роботу «Розроблення гнучких інтелектуалізованих систем керування технологічними об'єктами з високим енергоспоживанням»;

Жученку Олексію Анатолійовичу - кандидату технічних наук, доценту кафедри Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» МОН України;

Цапару Віталію Степановичу - кандидату технічних наук, доценту кафедри Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» МОН України;

Сазонову Артему Юрійовичу - кандидату технічних наук, старшому викладачу кафедри Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» МОН України;

за роботу «Надширококумові радари: основи теорії та застосування»;

Жилі Семену Сергійовичу - кандидату технічних наук, завідувачу кафедри Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» МОН України;

Одокієнку Олексію Володимировичу - кандидату технічних наук, декану факультету Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» МОН України;

за роботу «Функціональні покриття та оптоелектронні приладові структури на основі тонкоплівкових і наноструктурованих напівпровідникових шарів»;

Клепівській Катерині Сергіївні - кандидату технічних наук, старшому викладачу кафедри Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» МОН України;

Доброжану Андрію Ігоревичу - викладачу-стажисту Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» МОН України;

Жадану Дмитру Олеговичу - аспіранту Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» МОН України;

за роботу «Технологічні основи виробництва новітніх наноструктурованих електродів літій-іонних акумуляторів»;

Кеуш Ліні Геннадіївні - кандидату технічних наук, асистенту кафедри Національної металургійної академії України МОН України;

Груб'яку Андрію Богдановичу - кандидату фізико-математичних наук, науковому співробітнику Інституту металознавства ім. Г. В. Курдюмова НАН України;

за роботу «Розробка нових підходів для вивчення запрограмованої загибелі клітин на основі органічних барвників та вуглецевих наноматеріалів»;

Декалюк Марії Олександрівні - кандидату біологічних наук, науковому співробітнику Інституту біохімії ім. О. В. Палладіна НАН України;

Пиршеву Кирилу Олександровичу - молодшому науковому співробітнику Інституту біохімії ім. О. В. Палладіна НАН України;

за роботу «Методи та засоби відмовостійкого багаторозрядного аналого-цифрового перетворення з ваговою надлишковістю»;

Васілевському Олександрі Миколайовичу - доктору технічних наук, першому проректору з науково-педагогічної роботи по організації навчального процесу та його науково-методичного забезпечення Вінницького національного технічного університету МОН України;

Богомолу Сергію Віталійовичу - кандидату технічних наук, доценту кафедри Вінницького національного технічного університету МОН України;

Гарназі Володимирі Анатолійовичу - кандидату технічних наук, доценту кафедри Вінницького національного технічного університету МОН України;

Кадуку Олександрі Володимировичу - кандидату технічних наук, доценту кафедри Вінницького національного технічного університету МОН України;

за роботу «Апаратно-методичний комплекс електронної нафтогазових свердловин»;

Миронцову Микиті Леонідовичу - доктору фізико-математичних наук, провідному науковому співробітнику Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України;

за роботу «Практичне використання молосків для очищення та біоіндикації водойм, профілактики трематодозів»;

Уваєвій Олені Іванівні - доктору біологічних наук, професору кафедри Житомирського державного університету імені Івана Франка МОН України;

за роботу «Вибір та обґрунтування основних параметрів двотактного дизеля спеціального призначення форсованого до 1100 кВт»;

Кравченку Сергію Сергійовичу - кандидату технічних наук, науковому співробітнику Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» МОН України;

Пильову Вячеславу Володимировичу - кандидату технічних наук, старшому викладачу кафедри Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» МОН України;

Давидовському Леоніду Сергійовичу - кандидату технічних наук, старшому науковому співробітнику Центрального науково-дослідного інституту озброєння та військової техніки Збройних Сил України Міністерства оборони України;

Бекарюку Олександрі Миколайовичу - аспіранту Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» МОН України;

за роботу «Розробка підходів та засобів підвищення ефективності функціонування мережі екологічного моніторингу довкілля урбанізованих територій»;

Яцишину Андрію Васильовичу - доктору технічних наук, провідному науковому співробітнику Державної установи «Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України»;

Ковач Валерії Омелянівні - кандидату технічних наук, старшому науковому співробітнику Державної установи «Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України»;

за роботу «Реконструкція природних умов плейстоцену для оцінки зональних особливостей розвитку сучасних ландшафтів та адаптації їх до змін клімату»;

Дорошкевичу Сергію Петровичу - кандидату географічних наук, старшому науковому співробітнику Інституту географії НАН України;

за роботу «Моделі деформування залізобетону на засадах механіки руйнування»;

Яковенку Ігорю Анатолійовичу - доктору технічних наук, доценту кафедри Національного авіаційного університету МОН України;

за роботу «Інтелектуальна інформаційно-аналітична технологія для підвищення якості програмної забезпечення шляхом оцінювання достовірності інформації на різних етапах життєвого циклу»;

Говорущенку Тетяні Олександрівні - доктору технічних наук, завідувачу кафедри Хмельницького національного університету МОН України;

за роботу «Вплив активності ядра на гарячі атмосфери галактик раннього типу»;

Бабику Юрію Вікторовичу - кандидату фізико-математичних наук, старшому науковому співробітнику Головної астрономічної обсерваторії НАН України;

за роботу «Розвиток теорії процесів перетворення і генерування енергії асинхронними генераторами»;

Ченчевому Володимирі Віталійовичу - кандидату технічних наук, старшому викладачу кафедри Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського МОН України;

Зачепі Наталії Василівні - кандидату технічних наук, старшому викладачу кафедри Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського МОН України;

за роботу «Збудження та іонізація субвалентних оболонк атомів лужних металів»;

Роман Вікторії Іванівні - кандидату фізико-математичних наук, провідному інженеру Інституту електронної фізики НАН України;

за роботу «Методи реалізації систем інсерційного моделювання та їх застосування»;

Песчаненку Володимирі Сергійовичу - доктору фізико-математичних наук, професору кафедри Херсонського державного університету МОН України;

Полторацькому Максиму Юрійовичу - викладачу кафедри Херсонського державного університету МОН України;

Тарасіч Юлії Геннадіївні - аспірантці Херсонського державного університету МОН України.

2. Апарат Верховної Ради України забезпечити виготовлення та в установленому порядку вручення дипломів і нагрудних знаків, а також виплату грошової частини лауреатам Премії Верховної Ради України молодим ученим за 2019 рік.

Голова Верховної Ради України
Д. РАЗУМКОВ.

м. Київ,
2 грудня 2020 року.
№ 1043-IX.

Постанова
Верховної Ради України

Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування причин виникнення у 2020 році масштабних пожеж у Луганській області та дій/бездіяльності Луганського обласного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій і Луганської обласної державної адміністрації — Луганської обласної військово-цивільної адміністрації щодо вчасного реагування на виникнення та недопущення виникнення подій надзвичайного характеру

Відповідно до частини третьої статті 89 Конституції України, статті 4 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», статті 87 Регламенту Верховної Ради України Верховна Рада України **постановляє:**

1. Утворити Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України з питань розслідування причин виникнення у 2020 році масштабних пожеж у Луганській області та дій/бездіяльності Луганського обласного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій і Луганської обласної державної адміністрації — Луганської обласної військово-цивільної адміністрації щодо вчасного реагування на виникнення та недопущення виникнення подій надзвичайного характеру (далі - Тимчасова слідча комісія).

2. Визначити основними завданнями Тимчасової слідчої комісії:

1) з'ясування реальних причин виникнення у 2020 році масових пожеж на території Луганської області, яка підконтрольна українській владі;

2) дослідження ефективності управлінських рішень Луганського обласного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій і Луганської обласної державної адміністрації — Луганської обласної військово-цивільної адміністрації щодо організації процесу локалізації та протидії пожежам, евакуації осіб тощо;

3) розслідування фактів зловживань та/або дій/бездіяльності керівництва Луганського обласного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій і Луганської обласної державної адміністрації — Луганської обласної військово-цивільної адміністрації щодо здійснення запобіжних заходів після пожежі, яка пов'язана з колум питань, які б унеможливили розповсюдження пожеж на великій території не тільки лісових масивів, а й населених пунктів;

4) встановлення обставин, збір інформації та отримання пояснень від осіб, а також від підприємств, установ, організацій, центральних та місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, залучених до здійснення діяльності, яка пов'язана з колум питань, для розслідування яких утворено Тимчасову слідчу комісію;

5) ініціювання питання про притягнення винних осіб до відповідальності, передбаченої законодавством України.

3. Визначити, що кількісний склад Тимчасової слідчої комісії складається з урахуванням принципу пропорційного представництва депутатських фракцій (депутатських груп) виходячи із забезпечення такого представництва в її складі: один представник від тридцяти народних депутатів України, але не менш як по одному народному депутату України від кожної депутатської фракції (депутатської групи).

4. Обрати головою Тимчасової слідчої комісії народного депутата України Горбенка Руслана Олександровича (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»), заступником голови Тимчасової слідчої комісії - народного депутата України Вельможного Сергія Анатолійовича (депутатська група «ДОВІРА»).

5. Обрати до складу Тимчасової слідчої комісії таких народних депутатів України:

Воронова Володимира Анатолійовича - фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»;

Іонову Марію Миколаївну - фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРІСТЬ»;

Іонущаса Сергія Костянтиновича - фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»;

Солода Юрія Васильовича - фракція Політичної партії «ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА - ЗА ЖИТТЯ»;

Ткаченка Максима Миколайовича - фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»;

Фролова Павла Валерійовича — фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ».

6. Матеріально-технічне, кадрове, інформаційне та організаційне забезпечення роботи Тимчасової слідчої комісії покласти на Апарат Верховної Ради України.

7. Визначити термін діяльності Тимчасової слідчої комісії - шість місяців з дня її утворення.

8. Кабінету Міністрів України, Міністерству оборони України, Генеральному штабу Збройних Сил України, Офісу Генерального прокурора, Служби безпеки України, Міністерству внутрішніх справ України, Міністерству юстиції України, Державному бюро розслідувань, Національному антикорупційному бюро України, іншим органам влади, установам та організаціям незалежно від форм власності сприяти діяльності Тимчасової слідчої комісії.

9. Звіт Тимчасової слідчої комісії про виконану роботу заслухати на пленарному засіданні Верховної Ради України не пізніше як через шість місяців з дня її утворення.

10. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради України
Д. РАЗУМКОВ.

м. Київ,
2 грудня 2020 року.
№ 1047-IX.

ОФІЦІЙНО

Постанова
Верховної Ради України

Про внесення змін до деяких постанов Верховної Ради України щодо відзначення молодих учених

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Внести до Постанови Верховної Ради України «Про Премію Верховної Ради України молодим ученим» (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 8, ст. 45) такі зміни:

1) пункт 2 після цифр і слова «35 років» та «40 років» доповнити словом «включно»;

2) у Положенні про Премію Верховної Ради України молодим ученим, викладеному в додатку 1 до цієї Постанови:

в абзаці восьмому пункту 2 слова і цифри «менше 40 років» замінити словами і цифрами «до 40 років включно», а слова і цифри «менше 35 років» - словами і цифрами «до 35 років включно»;

абзац перший пункту 3 після слова «два» доповнити словом «паперових», а після слова «Інструкції» доповнити словами «та один примірник, крім книг, на електронному носії»;

в абзаці другому пункту 3 слово «Третій» замінити словами «Ще один»;

у пункті 4 слова «та два» замінити словами «а також два паперові та один електронний»;

у першому реченні абзацу п'ятого пункту 5 слова «на ньому присутні» замінити словами «у ньому бере участь, у тому числі дистанційно»;

пункт 9 доповнити словами «Головою Комітету».

2. Внести до Постанови Верховної Ради України «Про іменні стипендії Верховної Ради України для молодих учених - докторів наук» (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 8, ст. 46) такі зміни:

1) абзац другий пункту 1 доповнити словом «включно»;

2) у Положенні про іменні стипендії Верховної Ради України для молодих учених - докторів наук, викладеному в додатку 1 до цієї Постанови:

абзац другий пункту 3 доповнити словом «включно»;

абзац третій пункту 4 доповнити словами «але на виконання інших наукових (науково-технічних) робіт»;

абзац перший пункту 5 після слова «Положення» доповнити словами «а також все подання на електронному носії»;

у першому реченні абзацу першого пункту 6 слова «один примірник» замінити словами «по одному паперовому та електронному примірнику»;

у першому реченні абзацу п'ятого пункту 7 слова «на ньому присутні» замінити словами «у ньому бере участь, у тому числі дистанційно»;

пункт 20 доповнити словами «Головою Комітету».

3. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради України
Д. РАЗУМКОВ.

м. Київ, 2 грудня 2020 року.
№ 1042-IX.

Постанова
Верховної Ради України

Про звернення до Кабінету Міністрів України щодо налагодження залізничного сполучення північних районів Луганської області із загальною мережею залізниць України

З метою розбудови залізничної інфраструктури для соціально-економічного розвитку Луганської області, а саме - реалізації проекту будівництва залізничної лінії, яка з'єднає контрольовану Україною частину Луганської області із загальною мережею залізниць України, Верховна Рада України **постановляє:**

1. Звернутися до Кабінету Міністрів України з вимогою забезпечити будівництво та фінансування за рахунок коштів Державного бюджету України залізничної лінії, що з'єднає колії Кіндрашівська-Нова - Лантратівка і Попасна - Сватове - Куп'янськ.

2. Кабінету Міністрів України при підготовці проекту закону про Державний бюджет України на 2021 рік передбачити видатки на фінансування будівництва, зазначеного у пункті 1 цієї Постанови.

3. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на комітети Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнародних відносин, з питань транспорту та інфраструктури, з питань бюджету відповідно до предметів їх видання.

4. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради України
Д. РАЗУМКОВ.

м. Київ, 2 грудня 2020 року.
№ 1046-IX.

На базі Полтавської філії національного Військово-історичного музею започатковано телевізійно-документальний проект «Будемо жити!». Його автор й ініціатор — керівництво музейного закладу спільно з ентузіастами спілки кінематографістів Полтавщини. А режисером та творчим натхненником став народний артист України, відомий кіноактор і педагог Володимир ТАЛАШКО, повідомляє *АрміяInform*

«Сильніші разом» / «STRONGER TOGETHER»

Під такою назвою нещодавно побачив світ фотоальбом про міжнародний вимір військового співробітництва Збройних Сил України.

Фотоальбом презентований на зустрічі Головнокомандувача Збройних Сил України генерал-полковника Руслана Хомчака з представниками ЗМІ та військовими експертами, яка відбулася 25 листопада в Генеральному штабі ЗС України.

«Сильніші разом» — це не просто гучне гасло, під яким відбуваються заходи військового співробітництва протягом останніх семи років на тлі незаконної окупації АР Крим та Севастополя й збройної агресії Росії на Донбасі, — зазначив у передмові до видання генерал-полковник Руслан Хомчак. «Сильніші разом» — це вже наповнена дієвими справами новітня історія України, яка закарбована у фото та відображає принципову позицію партнерів та союзників з НАТО під час міжнародного збройного конфлікту, який веде Ро-

сійська Федерація проти України.

В альбомі зібрано фотоматеріали про спільну участь Збройних Сил України в міжнародних навчаннях з державами-партнерами НАТО і в Україні, і за кордоном, виконання завдань за призначенням та бойову підготовку особовим складом Збройних Сил України протягом 2019—2020 років.

«Сильніші разом» — це десятки тисяч військовослужбовців ЗС України, які пройшли навчання в рамках тренувальних місій «Об'єднаної багатонаціональної групи з підготовки — Україна» («JMTG-U»), операції ЗС Канади «UNIFIER», операції ЗС Великої Британії «ORBITAL» та Литовської військової тренувальної місії в Україні «LMTM-U», й сотні іноземних інструкторів, які забезпечують дієвий механізм практичної адаптації стандартів НАТО на всіх рівнях військового управління.

Як повідомив начальник управління зв'язків з громадськістю ЗС України

полковник Богдан Сенік, книга підготовлена за ініціативи управління зв'язків з громадськістю ЗС України та за підтримки Головнокомандувача Збройних Сил України генерал-полковника Руслана Хомчака.

Видрукувано альбом редакційно-видавничим центром Збройних Сил України. До створення фотокниги долучилися провідні фотожурналісти та військовослужбовці служб зв'язків з громадськістю (прес-служб) Збройних Сил України.

— Видання яскраво ілюструє зміни, які відбуваються в українському війську

останніми роками. Управління зв'язків з громадськістю ЗС України висловлює подяку у наданні фотоматеріалів Олексію Бобовнікову, Глібу Гораничу, Олені Дудар, Олександрі Клименку, Валерію Лебедю, Макензі Мендесу, Дмитру Муравському, Анні Чапалі, Роману Чопу та іншим, — зазначив полковник Богдан Сенік.

Управління зв'язків з громадськістю Збройних Сил України.
Фото управління зв'язків з громадськістю Збройних Сил України.

Тренування «крилатої піхоти»

Швидко висуватися на загрозливий напрямки та надійно утримувати противника, що висадився на морське узбережжя, до приходу основних сил — саме такі завдання під час тактико-спеціальних навчань було поставлено командувачем об'єднаних сил Збройних Сил України генерал-лейтенантом Сергієм Наєвим підрозділам десантно-штурмових військ, які борються південні рубежі України.

— Під час бойового вишколу відбувся штурм панівної висоти. Особлива увага приділялася вмінню командирів управляти підрозділом, стежити за перебігом бою, вести розвідку противника, своєчасно ставити завдання підлеглим, уміло ви-

користуватися всі вогневі засоби, а також результатом вогневого ураження противника, — зазначив генерал-лейтенант Сергій Наєв.

З поставленими завданнями десантники впоралися добре, значно підвищивши свої практичні навички. А за часовими показниками та злагодженіми діями весь підрозділ, який підпорядкований Командуванню об'єднаних сил ЗС України, був оцінений як готовий виконувати завдання за призначенням.

Разом переможемо!

Служба зв'язків з громадськістю Командування об'єднаних сил ЗС України.

Сапер із Кам'янця отримав орден «За мужність»

Нещодавно військовослужбовець Об'єднаного навчально-тренувального центру Командування Сил підтримки Збройних Сил України старший лейтенант Пилип Гук отримав високу державну нагороду — орден «За мужність» III ступеня.

Це подяка держави військовослужбовцю за вагомий особистий внесок у зміцнення обороноздатності Української держави, мужність, виявлену під час бойових дій, зразкове виконання службових обов'язків та високий професіоналізм.

...Згадалися події дворічної давності. Тоді ше лейтенант Гук, інструктор відділення спеціальної підготовки Центру розмінування ЗС України, брав участь у миротворчій операції, перебував у складі Міжнародних сил зі сприяння безпеці в Ісламській Республіці Афганістан. Він

виконував функції оператора зі знешкодження саморобних вибухових пристроїв (СВП) в операції «Рішуча підтримка» у провінції Герат.

Вранці 23 травня 2017 року лейтенанту Гуку та його групі було поставлено завдання знешкодити замінений автомобіль марки Toyota. Завдання ускладнювало те, що автомобіль був у передмісті населеного пункту, що не дозволяло його знищити на місці.

Оцінивши ситуацію, лейтенант Гук вирішив використати пристрій із дистанційним керуванням для візуальної перевірки салону автомобіля, під час якої камера зафіксувала чотири ємності жовтого кольору, детонуючий шнур та каністри з паливом між переднім та заднім сидіннями транспортного засобу.

Оскільки пристрій з дистанційним керуванням

не дав отримати доступ всередину автомобіля, офіцер підійшов до транспортного засобу, відчинив його двері та за допомогою спеціального обладнання для дистанційної роботи сапера витягнув небезпечний вантаж з транспортного засобу. Після цього смертельну знахідку було вивезено у безпечне місце та знищено.

Командування НАТО високо оцінило професіоналізм, хоробрість, рішучість і самовіддачу українського офіцера-сапера, який, ризикуючи власним життям, швидко виконав поставлене завдання й убезпечив мирне населення та персонал Навчально-тренувального табору «Захід» від непоправного.

Після цього випадку лейтенанта Пилипа Гука нагородили «Медаллю НАТО за особливі заслуги під час проходження служби».

Як зазначено у нагородному листі, перебуваючи у складі Міжнародних сил зі сприяння безпеці в Ісламській Республіці Афганістан, лейтенант Пилип Гук дотримувався найкращих традицій Альянсу, демонструючи надзвичайну хоробрість і вагомий внесок при виконанні поставленої завдання, за які він отримав повагу та визнання серед усіх представників Альянсу.

До речі, за нашою інформацією, подібною нагородою в Україні відзначено лише двох військовослужбовців, які брали участь у миротворчих операціях.

Ось такі хлопці, браві вояки, служать поряд з нами!

Служба зв'язків з громадськістю Командування Сил підтримки.

ВETERАНИ

Додалося центрів реабілітації колишніх бійців

Колішні бійці відтепер зможуть проходити реабілітацію й на базі Івано-Франківського обласного центру громадського здоров'я. Для цього у відділенні лікувальної фізкультури та спортивної медицини є відповідні умови: тренажерний зал, масажний кабінет і кабінет фізичних процедур.

У прес-службі облдержадміністрації повідомили, що такою можливістю можуть скористатися учасники бойових дій із проблемами опорно-рухового апарату.

«Наша ветеранська спільнота має кілька основних напрямів щодо адаптації учасників бойових дій, зокрема це психологічна, соціальна, професійна та спортивно-фізкультурна реабілітація. Важливо, що є підтримка обласної ради, яка виділяє кошти на ці заходи. Загалом фінансування було скероване на фізкультурно-спортивне товариство громадської спілки учасників бойових дій, зокрема на проведення спортивних змагань серед ветеранів. А тепер частину з цього спрямують на реабілітацію у центрі громадського здоров'я. Сподіваюся, що така практика триватиме й наступного року», — повідомив голова обласної асоціації учасників та ветеранів АТО Мирослав Кріль (на знімку).

Учасники бойових дій мають можливість проходити також лікування та реабілітацію на базі обласного госпіталю ветеранів війни, що в Коломиї. Тут дбають про оновлення матеріальної бази та розширення можливостей для підтримки колишніх бійців. Важливість їхньої адаптації в суспільстві розуміють і меценати, які часто тут допомагають.

Людмила СТРАЖНИК.
Івано-Франківська область.

Фото прес-служби ОДА.

«Малевиц» у Донецькому аеропорту

Оператор групи телекомунікаційних систем бази озброєння РХБз Сил підтримки ЗС України старший сержант Микола Триц з позивним «Малевиц» розповів про те, чому пішов добровольцем на фронт, як ледь не згорів у МТ-ЛБ, зайжджаючи у Донецький аеропорт, а також пояснив, чому після демобілізації знову прийшов до війська.

Микола Триц народився в селі Користова на Хмельниччині в сім'ї робітників. Після закінчення школи отримав повістку та пішов до армії. Службу проходив у військовій частині північного флоту СРСР, на підводному човні. Повернувся додому, до рідного Волочиська. Працював на місцевому заводі ВАТ «Мотор Січ». Це філіал запорізького об'єднання «Мотор Січ».

З початком нападу російських найманців та бойових дій на сході України написав листа до хмельницького обласного комісара про залучення його добро-

тятинівки Донецької області. Звідти здійснив марш у Писки. Там пробував три доби, очікуючи наказу про ротацию в Донецький аеропорт.

— Прийшов ротний і сказав: «Ідемо!». В аеропорт виїхали 6 грудня 2014 року з Писків десь

які могли, бо одна пилка на роту, багато не наріжеш. У якомусь підвалі навіть знайшли розбиті упаковки італійського паркету, то теж у мішки зібрали, — згадує військовослужбовець.

Під час руху в аеропорт МТ-ЛБ, у якому перебував Микола, був обстріляний з «Утьоса». З восьми військовиків, які були в машині, шестеро дістали кульові поранення різного ступеня тяжкості. Баки з паливом бу-

«Мама не знала, що я у ДАПі був»

«Виїхали ми з ДАПу 24 грудня — вже через сепарські блокпости. Тоді якраз було те «перемір'я» з домовленостями. Пам'ятаю, ще поприїжджали кореспонденти, і я ICTV даю інтерв'ю, а сепари почали обстріл.

Після того ще напоролися на осколок міни, пробили в машині колесо і так на спущеному скатові добралися до Костянтинівки. Там я побув 2 чи 3 дні, і сказали, що можна їхати у відпустку на Новий рік додому.

А моя мама не знала, що я був в аеропорту. Дружина знала, а всі інші думали, що я у Житомирі на полігоні «треную молодих бійців». Дружину я попередив, що якщо не телефонуватиму, то щоб не хвилювалася, бо там зв'язок пропадає... А коли мама телефонувала і питала, хто там стріляє, то я їй щось смішне розказував, мовляв, полігон же, а завтра поїдемо у Житомир до дівчат. А вона мені: «Сину! Ти що?! У тебе ж жінка є!». Я сміюся: «Жінка далеко — не бачить».

А потім показали те інтерв'ю, мама пішла на базар продавати перед Новим роком кріп і петрушку, то її одна жінка й питає: «Маню, як там ваш Микола?». Мама їй про полігон у Житомирі каже, а та їй: «Який полігон?! Я Миколу по телевізору бачила. Він у Донецькому аеропорту був». От мама тоді й дізналася».

вольцем до участі в АТО. За розподілом потрапив до 95-ї окремої десантно-штурмової бригади. Після місячної підготовки на Житомирському полігоні в складі 90-го ОДШ батальйону вибув до Кос-

о 20-й годині. Спочатку перебіжками у «дім сонця» забігли, потім — на «Купол», а вже там почали МТ-ЛБ вантажити. Зверху були ящики з патронами, з гранатами, баклаги з водою, дрова. Дрова збирали,

ли пробиті — машина горіла. Тоді пощастило. Механік-водій, якого теж поранили, знепритомнів. Однак через деякий час він якось очуняв, зумів запустити двигун та дійхав до ДАПу. На щастя, ніхто не загинув.

У ДАПі побратими назвали його «Малевицем». Бойовим завданням була оборона центрального входу в новий термінал.

— А «Малевицем» мене назвали, бо я маркером на стінах різні слова «нехороші» писав: «Слава нації! Смерть ворогам!», «Слава Україні! Смерть москалям!». Кажу: «Якщо, не дай Боже, щось станеться, то хай вони потім здирають». А як маркер закінчився, то я цеглою дряпав, — згадує Микола Ярославович.

Стіна з написами «кіборга»

«А «Малевицем» мене прозвали, бо я маркером на стінах різні слова «нехороші» писав: «Слава нації! Смерть ворогам!», «Слава Україні! Смерть москалям!». Кажу: «Якщо, не дай Боже, щось станеться, то хай вони потім здирають». А як маркер закінчився, то я цеглою дряпав. Там є така фотографія, де внизу написано «Волочиськ».

З аеропорту виїхали 24 грудня — вже через сепарські блокпости. Новий рік зустрічав вдома, із сім'єю. Через деякий час демобілізувався.

Пішов знову працювати на завод.

— У мене супутникова тарілка вдома стоїть, і я кілька разів намагався вмикати російські канали. Дивлюся і думаю: «Нічого собі!». Там розповідають за той самий Донецький аеропорт, за те ж Опитне, за Водяне, за ту ж Авдіївку... Я ж там був і знаю, як воно було, а там таке, що на голову

не налазить. То чому дивуватися, якщо навіть коли я повернувся і прийшов на завод, то хлопці, які дивилися російські новини, казали: «О, ти вже «людодом» став у нас», — розповідає «Малевиц».

Через деякий час Микола Ярославович, добре подумавши, вирішує знову повернутися до служби та підписує контракт із ЗС України.

Старшому сержанту Миколі Трицю уже майже п'ятдесят. Однак він каже: «Якщо необхідно знову піти на передову — завжди готовий! Адже не я на їхню землю прийшов зі зброєю — російські окупанти до мене прийшли».

Служба зв'язків з громадськістю Командування сил підтримки.

Фото служби зв'язків з громадськістю Командування сил підтримки.

Присвятив життя і душу армії

Коли напередодні професійного свята — Дня Збройних Сил України — постало питання, про кого з нашої військової частини можна розповісти, чомусь одразу спало на думку прізвище Колесник.

Юрій Колесник — старший технік понтонної роти понтонно-мостового батальйону однієї з військової частини Сил підтримки Збройних Сил України. Після завершення строкової служби, яку проходив у Рівному, вирішив поєднати свою життєву долю зі Збройними Силами України, підписавши контракт. Військову кар'єру розпочав у Рівному. Потім продовжив у Хмельницькому, а у 2003 році перевівся до рідного містечка Бар.

Рідні, друзі, колеги по службі знають Юрія як щирого, доброго, усміхненого людини, хорошого друга і вірного побратима.

Коли заходить мова про перебування на сході, він, ніяковіючи, відповідає: «Війна — важка робота. Це окреме життя,

яке вчить цінувати мир і змушує задуматися над тим, що пережила і досі переживає наша країна». Згодом додає: «Війну забути неможливо, вона накладає печатку милосердя водночас із руйнуванням та жорстокістю».

Юрій стверджує, що пишається саме таким життєвим вибором і тим, що присвятив життя і всю свою душу без залишку служінню Україні. Бо саме від важливого кроку, зробленого в юності, залежала його подальша професійна реалізація та задоволення від улюбленої справи.

Юрій Іванович — люблячий чоловік та хороший батько. Разом із дружиною Наталею виховують двох синів.

— Дякувати Богу, дружина у всьому підтримує,

а діти навчилися розуміти мою постійну відсутність. У роботі мені допомагає те, що пройшов увесь шлях — від солдата до старшого прапорщика.

Не я на їхню землю прийшов зі зброєю — російські окупанти до мене прийшли

У столиці продовжують встановлювати контейнери для окремих фракцій твердих відходів. Протягом поточного року КП «Київкомунсервіс» розмістило у дворах столиці майже 800 контейнерів-дзвіночків для скла, паперу тощо. Загалом для сортування відходів у місті встановлено майже 4 тисячі одиниць різномісних баків, *про це повідомив заступник голови КМДА Петро Пантелеєв*

▶ **Львів:**

Із Трускавця учасники повезли призи та приємні спогади

У курортній столиці України — Трускавці — відбувся III Міжнародний конкурс вокалістів «Пам'яті Мусліма Магомаєва», інформаційним партнером якого став «Голос України». У відбіркових турах конкурсанти виконали академічний (оперний) репертуар для власного голосу і естрадну пісню Мусліма Магомаєва. Обов'язковим конкурсним твором також була українська народна пісня «Дивлюсь я на небо», яку дуже любив виконувати Муслім Магомаєв.

Учасники пройшли попередній сліпий відбір за аудіо, а вже за його результатів на фінальний відбір були запрошені до Трускавця. «Цьогоріч дуже сильний професійний склад учасників, оскільки через карантин молоді оперні співаки, які працювали за контрактами з кордоном, повернулися в Україну і змогли взяти участь у конкурсі. Також серед фіналістів зірки учасники телешоу «Голос країни», кіноактори», — розповів напередодні конкурсу член журі, завідувач кафедри сольного співу Національної музичної академії імені П. І. Чайковського Олександр Дяченко.

До слова, до участі у конкурсі за роки його існування подавали заявки учасники з України, Молдови, Нідерландів, США, Узбекистану, Литви, Казахстану.

У день закриття відбулася зустріч міського голови Трускавця Андрія Кульчинського із офіційними гостями конкурсу та представниками бізнесу, інвесторами. Обговорювалися нові проекти економічної та туристичної

співпраці курорту з інвесторами та бізнесменами України. Андрій Кульчинський зокрема зазначив, що нині світ переформатовується, але навіть у таких складних умовах потрібно жити. «У нас дуже багато традицій, і курорт, якому 190 років, просто приречений розвиватися й далі», — наголосив міський голова і запросив їхати до Трускавця, адже тут подбали про безпечний відпочинок, а цілюща вода і повітря цьому лише сприяють.

Конкурс став також дипломатичною мультикультурною платформою для співробітництва. Зокрема на конкурс завітала Надзвичайний та Повноважний Посол Азербайджанської Республіки в Україні Ельміра Ахундова. В рамках заходу відбулася її зустріч із готельєрами та рестораторами курорту. Йшлося про відновлення туристичної співпраці між Азербайджаном та Трускавцем в умовах пандемії. Уперше у туристичній історії нашої країни був проведений такий прямиї діалог без посередників.

Під час конкурсу діяла виставка азербайджан-

ського художника, члена спілки художників Азербайджану Аскера Джавадова. Багато картин були присвячені власне генію Мусліму Магомаєву та були створені за мотивами його творчості.

Варто зазначити, що, як наголошували всі члени журі, обрати кращих цього разу було дуже складно, втім, їх таки визначили.

Тож лауреатами 1-го ступеня стали: Вікторія Мельник та Анастасія Поважна, лауреатами 2-го ступеня: Ігор Поважний та Ніколь Чірка, а третє місце розділили між собою Євген Рахманін, Максим Гара та Павло Грищенко. Дипломантами стали В'ячеслав Стрелков і Віталій Іванов.

Не обійшлося і без сюрпризів та спеціальних призов. Так, цінний подарунок та диплом від Державної нафтової компанії Азербайджанської Республіки «SOCAR» за краще виконання української пісні «Дивлюсь я на небо» отримав Павло Грищенко, грошову премію за популярність творчості Мусліма Магомаєва від видавничої групи MEDIA LIGHT GROUP отримав Віталій Іванов.

Утім, цими нагородами не обмежилися. Додалися також сертифікат на поїздку до Угорщини для участі у фестивалі національних культур від заступника голови Товариства україно-угорської

Під час вручення нагород зліва направо: Гурбан Аббасов, продюсер Ірина Самсоненко, Анастасія Поважна, ведуча заходу Наталія Кудряшова та міський голова Трускавця Андрій Кульчинський.

(продюсер, член делегації ООН 63-ї сесії ООН у Нью-Йорку) відійшла до Анастасії Поважної. Ще одну премію за краще виконання пісні Мусліма Магомаєва від видавничої групи MEDIA LIGHT GROUP отримав Віталій Іванов.

Утім, цими нагородами не обмежилися. Додалися також сертифікат на поїздку до Угорщини для участі у фестивалі національних культур від заступника голови Товариства україно-угорської

дружби Інесси Блозовської. Його отримало подружжя Поважних, а Марка Сердюка від Об'єднаного конгресу азербайджанців у Дніпропетровській області було запрошено на батьківщину Магомаєва в Азербайджан. Були й інші приємні сюрпризи.

До речі, серед найактивніших глядачів у прямому ефірі прес-конференції також було розіграно призи. Це сертифікати на відпочинок на дві особи на вік-енд у готель

«Трускавець 365» і так само в готельно-курортний комплекс «Карпати».

Тим часом організатор конкурсу і його натхненник народний артист України Аббасов Гурбаналі Гасан огли наголосив, що «проведенням конкурсу ми даємо меседж світу, що Україна — висококультурна та мультикультурна держава, в якій цінують власну культуру та поважають усі культури світу».

Марина КРИВДА.
Фото автора.

▶ **Житомир:**

«Джерельце» відчинило двері для малюків

Новий дитсадок «Джерельце» відкрили у селі Зарічани Житомирського району. За словами голови місцевої ОТГ Юрія Матвійчука, саме реформа децентралізації дала змогу громаді акумулювати достатньо коштів для втілення у життя таких інфраструктурних проєктів.

Споруджувати дошкільний заклад у Зарічанах почали 2016-го. Загальна вартість проєкту становила понад 22 млн грн.

У «Джерельці» створили всі необхідні умови для всебічного розвитку та

виховання малюків. Передбачили й доступ для дітей з особливими освітніми потребами, облаштували валеологічну ігрову лабораторію, придбали для спортзалу батут, велотренажер та бігові доріжки. Наразі дві групи

садочка відвідуватимуть 52 малюки, але, як стверджує Юрій Матвійчук, за потреби заклад зможе прийняти до 100 вихованців.

На відкриття завітала голова ОДА Віталій Бунечко, очільник Житомирської РДА Юрій Оханський, депутати районної та місцевої рад.

Оксана ЛУК'ЯНЕНКО.
Фото з сайту Станишівської громади.

КАЛЕЙДОСКОП ВІСТЕЙ

Переробка сміття поки що у планах

Черкаси. Очільник Черкаської ОДА Сергій Сергієвчук повідомив ЗМІ про розроблення регіонального плану управління відходами, за яким збираються побудувати чотири сміттєпереробні заводи. За його словами, нині у регіоні немає жодного такого підприємства. Натомість на 21 полігоні та 456 сміттєзвалищах щороку «хоронять» понад 350 тисяч тонн неперобу. За регіональним планом, який діятиме до 2030 року, в області буде створено чотири кластери — Черкаський, Золотоніський, Звенигородський та Уманський. Тобто у кожному з чотирьох укрупнених адміністративних районів з'явиться своє підприємство з утилізації сміття, його переробки за сучасними технологіями, з дотриманням екологічних норм.

Лідія ЛІСОВА.

Стадіон піде з молотка

Суми. Державне підприємство «СЕТАМ» продає сумський стадіон «Ювілейний». Аукціон має відбуватися 30 грудня.

Стадіон розміщений на території парку в самісінькому центрі Сум та займає площу 0,75 га. Його спорудили 19 років тому методом «всенародної будови»: тим чи іншим способом у ній взяли участь усі райони та міста області. Трибуни вміщують майже 26 тисяч глядачів. Планувалося, що тут тренуватиметься сумська

футбольна команда, яка поступово пробиватиметься до вищої ліги, а також відбуватимуться матчі українських і навіть європейських чемпіонатів. Необхідним для цього вимогам та стандартам «Ювілейний» відповідав.

Стартова ціна лота становить 5,4 млн грн. Будівництво стадіону, його облаштування та придбання обладнання стали Сумщині у приблизно 50 млн грн — у цінах 20-річної давності.

Володимир ЧЕРНОВ.

ЦИФРА

На 12 млрд грн

з початку року поповнив держбюджет великий бізнес Запорізької області. Із них надходження від ПДВ становлять 6,1 млрд грн, 2,5 млрд грн дав податок на прибуток і 1,9 млрд — акцизний податок.

Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

Нищили рибу у місцях зимівлі

Херсон. Навіть у зимувальних ямах у пониззі Дніпра, де будь-який промисел суворо заборонений, не залишають рибу в спокої бракон'єри. Двоє мешканців Херсонщини, приміром, просто-таки обклали сітками одну таку яму у Кардашинському лимані. Причому не навмання, а за ехолодом, який підказував, де

скупчення риби найбільші. Виллов їх порадував — у шість зоряних судаків, коропів, карасів, окунів і товстолобів. Однак ейфорія була недовгою: до лиману нагодилися працівники водної поліції у порту Херсон. І вилучили в злочинців той самий ехолот, півтора центнера свіжої риби, сітки завдовжки у півкілометра та човен «Язь» з електродвигуном. Окрім штрафу, бракон'єрам доведеться відшкодувати завданий природі збиток. А він становить майже 22 тисячі гривень.

Сергій ЯНОВСЬКИЙ.

Замість старого містка — переправа

Дніпро. Захистити двори мешканців Сурсько-Литовської громади на Дніпропетровщині від підтоплення, вільно і безпечно переходити з одного берега на інший дасть змогу водопропускна споруда з пішохідним мостом, яку зводять через річку Мокра Сура. На цей об'єкт і два схожих, реконструкцію яких уже майже завершили на Мокрій Сурі, область виділила понад 8,6 млн грн.

Старий дерев'яний місток давно прогнив, під час дощу й снігу було дуже слизько. Тому капітальна переправа вкрай необхідна. Уже підготовлено основу під залізобетонні балки. Щоб ґрунт не розмивало під час весняних паводків, частково укріпили георешіткою та щебенем береги.

Ігор ТЬОМІН.

▶ ПОЛТАВА:

ВШАНУВАННЯ

Фіксували майбутнє, яке в долонях захисників

У Полтаві підбили підсумки влаштованого до Дня ЗСУ онлайн-конкурсу світлин під девізом «Майбутнє в долонях захисників». Його організували працівники міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. До участі в творчому змаганні запросили дітей із сімей полеглих учасників АТО (ООС).

Роботи на конкурс надіслали хлопчики й дівчатка, які мають різні хобі, уподобання, вік. Більшість із них захоплюються фотографуванням на аматорському рівні. За таких обставин, звісно, не всі світлинки вийшли досконалими за технікою виконання. Та практично кожна з них позначена щирістю емоцій, патріотичними почуттями, усвідомленням того, що свою Батьківщину треба не тільки любити, а й захищати, зокрема й зі зброєю в руках. Так, як це робили їхні батьки, котрими вони пишаються...

Переможених на конкурсі не було. Всі учасники отримали подарунки від організаторів, а їхні мами й бабусі — квіти зі словами вдячності за виховання справжніх патріотів України.

Василь НЕЙЖМАК.

▶ КРАМАТОРСЬК:

Морські піхотинці здали кров для цивільних мешканців

Морські піхотинці одного з батальйонів окремої бригади морської піхоти відвідали міську станцію у Маріуполі на Донеччині, щоб стати донорами крові та плазми і поповнити запаси цінної медичної сировини (на знімку).

«Українські військові завжди готові допомогти цивільному населенню, — зазначив морпіх Павло Сухань. — Ми неодмінно відгукуємося на різні запити суспільства, в тому числі й на здачу крові. Бо вона необхідна завжди».

За словами військовослужбовців, для них донорство давно стало доброю традицією. В бойовому підрозділі — десятки воїнів, які регулярно здають кров. Медичний директор маріупольської стан-

ції переливання крові Алла Пономарьова додала, що банк крові регулярно поповнюється, зокрема й завдяки донорам-військовослужбовцям. «Питання запасів крові — на постійному контролі, особли-

во у прифронтовому місті, — каже Алла Пономарьова. — Станція переливання крові активно співпрацює з усіма медучастинами. Під час активних бойових дій

поранення дістають і військові, і цивільні. Отже, ми маємо бути готові за потреби забезпечити цінною сировиною усіх, хто цього потребує».

Владислав ЛЕОШКО.

Фото прес-центру штабу ОС.

▶ КРОПИВНИЦЬКИЙ:

Видобуток урану зупиниться, а екологічне лихо розпочнеться...

7 грудня зупинились усі українські шахти з видобутку урану. Таких копалин на Кіровоградщині три: Ігульська, Смолинська та Новокостянтинівська. Усі вони входять до держпідприємства «Східний гірничо-збагачувальний комбінат».

На роботу не вийшли майже п'ять тисяч працівників. Шахтарі прогулюють через критичний стан підприємства, що склався через заборгованість компанії «Енергоатом» (єдиний покупець урану) за урановий концентрат. Нині борг становить понад 137 млн грн. Тому виникають постійні затримки з виплати зарплати, бракує запчастин для техніки, вибухівки, спецодягу...

Як стало відомо, 2 грудня голова Атомпрофспілки Валерій Матов спрямував лист Президенту Володимиру Зеленському, в якому, зокрема, попередив, що «державне під-

приємство «Східний гірничо-збагачувальний комбінат», яке є єдиним українським виробником уранового концентрату для потреб вітчизняних атомних електростанцій, перебуває у стані фактичного дефолту. 7 грудня виробництво буде зупинено, що призведе підприємство до банкрутства у грудні 2020 року — січні 2021 року».

За словами В. Матова, ситуація склалася через відсутність державної політики у сфері діяльності стратегічного держпідприємства СхідГЗК — виробника уранового оксидного концентрату для вироб-

ництва свіжого ядерного палива для ДП НАЕК «Енергоатом» як основного споживача урану. Системна затримка у виплаті зарплати (заборгованість становить 145 млн грн) створює загрозу соціального напруження серед шахтарів уранопереробного комплексу. Через тривалу заборгованість за енергоносії (73 млн грн) постачальники електроенергії та газу вживають заходів щодо повного відключення шахт та уранопереробного комплексу підприємства, що призведе до забруднення водонесних горизонтів у Дніпропетровському та Кіровоградському регіонах, а це означає повне припинення постачання питної води населенню регіонів. Тому трудовим колективом плануються акції протесту.

Від імені атомників України профспілковий лідер запропонував терміново розв'язати проблеми СхідГЗК на рівні уряду і прийняти державне рішення зі збереження стратегічного українського підприємства, відновлення його повноцінної виробничої та фінансово-економічної діяльності, визначення пріоритетності закупівлі уранового оксидного концентрату для потреб національної атомної енергетики.

Нині шахтарі спускаються в копальні лише для того, щоб відкачувати воду. Але через борги енергетики в будь-який момент можуть відімкнути шахти від електропостачання. Якщо зупиняться помпи з відкачування води, то радіаційна забруднена рідина затопить копальні і потрапить до водонесних горизонтів. Це може спричинити екологічне лихо для Кіровоградської області і всієї центральної України.

Петро МЕЛЬНИК.

▶ ВІННИЦЯ:

В амбулаторії є житло для лікаря

Понад 2 300 жителів шести населених пунктів обслуговуватиме амбулаторія загальної практики — сімейної медицини, відкрита у прикордонному селі Бронниця Могилів-Подільського району на Вінниччині.

У новозбудованому просторому приміщенні є кабінети для прийому пацієнтів та медпроцедур. Заклад обладнано медапаратурою, комп'ютерною технікою. Невдовзі буде надано доступ до високошвидкісного Інтернету для надання послуг телемедицини. У розпорядженні колективу є спецавто. Важливо, що приміщення має доступ для людей з інвалідністю.

Міський голова Могилева-Подільського Геннадій Глухманюк під час відкриття амбулаторії звернув увагу присутнього голови Вінницької ОДА Сергія Борзова на одну з особливостей новобудови. За словами посадовця, у приміщенні передбачено окреме житло для сімейного лікаря. Ним стала молодий фахівець Юлія Руссу.

Віктор СКРИПНИК.

На знімку: голова Вінницької ОДА Сергій Борзов та сімейний лікар Бронницької амбулаторії Юлія Руссу.

Фото з сайту Вінницької ОДА.

НАМ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО...

...електромобілями поїдуть за рубіж

Незвичайний автопробіг цими днями відбувся в Івано-Франківській області. Промоакцію на легковиках із гібридним живленням — від електродвигуна та бензинового — провели у Снятині, Яремчому, Коломиї, Івано-Франківську. Дісталися й до Надвірної, де невдовзі функціонуватиме спеціальна заправна станція.

«Надвірнянська міська рада є учасницею та асоційованим партнером проекту «Транскордонна зелена транспортна мережа» (CGTN), — розповідає Тарас Новосельський, начальник відділу інвестиційної політики та муніципального розвитку. — Ним передбачено облаштування коштом іноземних партнерів заправок для електромобілів. Протягом року там можна заряджати легковики безплатно. Таким чином ми долучилися до популяризації екологічного чистого транспорту, а також до процесу євроінтеграції».

Заступник міського голови Ігор Писклинець наголошує, що раніше в Надвірній не було заправок для електромобілів, доводилося їхати до Івано-Франківська. Тепер водіям буде зручніше. Учасники промоакції приїхали на гібридних автомобілях, подорожувати на яких дуже зручно. Адаже на 50—80 км пробігу вистачає заправок від стаціонарного джерела 220 В, а далі машина перемикається на бензиновий двигун.

Проект «Транскордонна зелена транспортна мережа» реалізували в рамках програми транскордонного співробітництва Угорщина — Словаччина — Румунія — Україна 2014—2020, що фінансується за кошти ЄС.

Загалом учасниками проекту є ще кілька міст Закарпаття і трьох сусідніх країн, де впроваджується ініціатива з розвитку мережі зарядних станцій на автошляхах для електромобілів. Основна мета — поширити ідею збереження довкілля та заохотити населення використовувати екологічно чисті транспортні засоби.

Людмила СТРАЖНИК.

Івано-Франківська область.

...дорога до Східниці стала безпечнішою

У рамках проекту «Велике будівництво» на Львівщині завершили ремонт дороги Східниця — Борислав завдовжки шість кілометрів. Вартість ремонтних робіт — 95 млн грн. Відтепер дорога до курорту Східниця стала ближчою і безпечнішою.

Тут оновили верхнє покриття, зробили горизонтальну розмітку і встановили огороження. Ще два роки тому це був найбільш небезпечний відрізок дороги в області, по суті, курортна зона була відрізана від цивілізації, що викликало шквал критики власників готельних комплексів та відпочивальників.

«Протягом року завершили ремонтні роботи на Східницькому перевалі та на відрізку майже 40 кілометрів Дрогобич — Пісочна. Перекопаний, що це дасть змогу збільшити туристичні потоки в гірському регіоні й пожвавить економічні зв'язки», — зазначив заступник голови ЛОДА Юрій Бучко.

Богдан КУШНІР.

Львівська область.

На Херсонщині модернізують холодильне обладнання медичних стаціонарів, яке використовується для зберігання ліків та вакцин. Першою його отримала обласна дитяча клінічна лікарня, куди за сприяння регіонального Офісу реформ та Агенції США з міжнародного розвитку (USAID) надійшло 6 спеціальних холодильників для вакцин, термосумка з акумуляторами «Медичний крижаний мішок» і 15 реєстраторів температури, інформує наш власкор Сергій Яновський

Володимир ГРИГОРЕНКО: «Дружківка стає комфортним містом»

На виборах міського голови Дружківки перемогу здобув Володимир Григоренко. Обіймаючи до цього посаду секретаря Дружківської міської ради, Володимир Григоренко керує містом із квітня 2020 року. Отже, вибір жителів Дружківки вкотре підтвердив їх довіру керівникові міськради.

«Усі важливі питання вирішуємо спільно»

— Володимире Борисовичу, яким є головний принцип упровадження змін у громаді?

— Першочерговим є командний підхід до вирішення завдань, що постають. Ще 2000 року в Дружківці було створено Раду директорів промислових підприємств. На сьогодні у Раду об'єдналися лідери економіки не лише Донецької області, а й України в цілому, це: ПрАТ «Дружківський завод металевих виробів», «Корум Дружківський машинобудівний завод», ВАТ «Веско», ВАТ «ГРЕТА», ТОВ «Дружківський фарфоровий завод», ТОВ «Дружківський вогнетривкий завод», ТОВ «Гідропневмоапарат» тощо. Членами Ради директорів є досвідчені й авторитетні керівники підприємств, яким не байдужа доля Дружківки та її жителів. Вони беруть активну участь у всіх міських соціально-економічних і політичних заходах. Поступово й середній бізнес підключається до участі у раді. Тож усі важливі питання ми вирішуємо разом. Адже тільки на міцному економічному базисі можливе існування, розвиток і майбутнє рідного міста. Тому основною метою Ради промислових підприємств є насамперед забезпечення рівня економіки, достатнього для комфортного, стабільного життя та успішного розвитку.

До того ж у нас добре розвинутий зв'язок із громадськими організаціями, які є джерелом інформації щодо проблем, на яких треба передусім акцентувати увагу, адже це є запит нашої громади.

У 2006 році, з обранням міським головою Валерія Гнатенка, який нині є народним депутатом України, почався особливо інтенсивний розвиток міста. Валерій Сергійович як креативний менеджер розумів: коштів бюджету не вистачатиме для того, щоб зробити Дружківку гарною, чистою, привабливою.

Отже, з цього часу ми активно впроваджували міжнародні проекти. Починаючи з 2015 року було залучено понад 700 мільйонів гривень позабюджетних коштів із різних джерел, тоді як з міського бюджету ми можемо витратити на місцеві проекти лише 25 мільйонів гривень на рік. Реконструкція центральної площі, міського парку культури та відпочинку, освітлення вулиць, капітальні ремонти в лікарнях, оснащення установ бюджетної сфери — ці та інші важливі заходи реалізуються саме за рахунок інвестиційних проектів.

— Яким є склад депутатського корпусу в Дружківці?

— До міської ради обрано 34 депутати. Із них 18 є представниками «Опозиційної платформи — За життя». За нашу політичну силу проголосували 55 відсотків виборців міста, і такий високий рівень довіри ґрунтується на тому, що представник ОПЗЖ у Верховній Раді України Валерій Гнатенко докладає багато зусиль для розвитку Дружківки.

Усі депутати від ОПЗЖ у міській раді — люди, які пройшли серйозний відбір. Це насамперед керівники й фахівці у своїй справі, за плечами в яких багаторічний досвід сумлінної роботи. І це саме та команда, на підтримку якої я розраховую у своїй роботі.

Також у міській раді є представники партій «Слуга народу», Опозиційний блок. По троє депутатів у міській раді — від партій «Голос» і «Європейська солідарність», які подолали на виборах п'яти-відсотковий бар'єр.

З депутатами, які прийшли від різних політичних сил, робота вибудовується. Сподіваюся, що вони зможуть подолати колишнє протиставлення себе керівництву міста. Закликаю їх і надалі до того, що треба забути попередні політичні суперечки й разом працювати на інтереси мешканців Дружківки.

На виборах міського голови Дружківки перемогу здобув Володимир Григоренко.

Фото автора.

Завдання — зберегти й примножити найкращі здобутки

— Якими є найближчі завдання?

— Завдань постає чимало. І насамперед я хочу зберегти й примножити те, що було створено до мене. Також я прагну продовжити подальший розвиток міста.

До цього часу в Дружківці виконано значний обсяг заходів із термомодернізації, і ця робота триватиме. У перспективі проведитиметься термосанация закладів освіти, завдяки якій у класах стає набагато тепліше та заощаджуються бюджетні кошти. Значні плани є й щодо оновлення дитячих садочків.

Головним завданням щодо економічного розвитку міста є створення міцної основи для подальшого розв'язання будь-яких проблем. Бюджет міста на 70—80 відсотків — це заробітна плата, відрахування з неї у вигляді податку з доходів фізичних осіб. Підприємствам слід якомога частіше підвищувати заробітну плату працівників. Від цього наповнюватиметься міський бюджет. Кошти з ПДФО та земельного податку повинні слугувати розвитку громади.

Нині Дружківка налічує 70 тисяч жителів з ВПО. По мірі формування Дружківської міської громади до її складу входять також інші населені пункти, які додають до території міста 23 тисячі квадратних кілометрів землі, тоді як сьогодні Дружківка має площу 4,5 тисячі квадратних кілометрів. Отже, в 5—6 разів більше землі додається до громади, і нею треба по-господарськи управляти.

Є чимало завдань щодо розвитку медицини. Адже пандемія коронавірусу показала, і не лише в Дружківці, а й загалом, що медична сфера є настільки слабкою і настільки безпомічною у критичних ситуаціях... Тому знадобиться чимало нових інвестиційних проектів для закупівлі і діагностичної, і лікувальної апаратури.

Звичайно, потрібно негайно ремонтувати дороги. Стан доріг — це болюче питання не тільки для Дружківки, а й для більшості промислових міст Донецької області. Основна частина місцевих доріг була побудована в 60-х роках минулого століття і відтоді жодного разу капітально не ремонтувалася. Фізичний знос асфальтобетонного полотна — майже 90%. Загальна довжина доріг Дружківки — 185,8 км, а це 1,2 млн кв. метрів. Капітально ремонтувати необхідно 150 км доріг площею 960 тис. м². А це означає, що треба шукати додаткові кошти, залучаючи міжнародні програми та партнерські організації.

— Чи буде продовжено реалізацію гуманітарних, спортивних проектів?

— Насамперед плануємо виконати реконструкцію парку культури та відпочинку, який має стати справжнім культурним центром для всіх жителів Дружківки. Ця задумка, втілювати яку почав Валерій Гнатенко під час перебування на посаді міського голови, має бути реалізована. Адже парк ще залишився у спогадах наших батьків, які проводили у ньому вихідні дні, відпочиваючи з дітьми. Працювали різні атракціони, каруселі.

Триватиме й розвиток спортивної бази. У Дружківці свого часу була своя футбольна команда другої ліги. Перебуваючи на балансі одного з підприємств, цей об'єкт почав занепадати. І тепер спільно

з обласним управлінням «Спорт для всіх» ми готуємо проект, спрямований на повне відновлення стадіону та Палацу спорту, розташованого поруч.

Сьогодні у Дружківці чимало майданчиків для гри в міні-футбол. Але волейбольних і баскетбольних наразі бракує. Отже, наступного року таких об'єктів у місті побільшає, і наше завдання — продовжити підготовку на місцевій спортивній базі майстрів у різних видах спорту.

Ще один вид, який активно розвивається, — хокей. У Дружківці збудовано льодову арену, на якій проводить матчеві зустрічі хокейний клуб «Донбас» і тренується група з фігурного катання.

Результат буде, якщо виконувати свою роботу сумлінно

— Ваша найбільша мрія, здійснення якої будете прагнути на посту міського голови?

— Моя мрія — місто, комфортне для всіх жителів. Щоб кожен, хто приїжджає, ступивши на дружківську землю, зрозумів: я хочу сюди повертатися знов і знов, бо дороги — відремонтовані, житлові мікрорайони охайні та утопають у квітах та зелені, зручні та сучасні торговельні центри пропонують усе необхідне для життя, працюють магазини, аптеки, дитячі та молодіжні центри, без проблем функціонує міський транспорт. Будь-якою послугою можна скористатися через Інтернет. Заходиш додому, а там світло, тепло й немає жодних проблем ані з водопостачанням, ані з іншими побутовими послугами. Ось це я називаю комфортним містом. І я прагну, щоб Дружківка стала саме такою. Тому мобілізуватиму всіх до роботи саме на такий результат. Зрештою, хочу, щоб корабель, яким наступні п'ять років мандруватиме команда міської влади, нікого не втратив. А для цього належить домовитись уже на березі: якими є наші пріоритети й завдання, яким ми бачимо розвиток Дружківки. Якщо люди наполегливо працюватимуть, виконуватимуть свою роботу чесно й сумлінно, то сподіваюся, через п'ять років я зможу з чистою совістю сказати, що зробив разом зі своєю командою все, що від нас залежало.

Ірина Мамцева: «Реалізація програми «Громадський бюджет» триває»

Про реалізацію міської програми «Громадський бюджет» розповіла начальник відділу з інформаційних та внутрішньополітичних питань міської ради Ірина Мамцева:

Начальник відділу з інформаційних та внутрішньополітичних питань Дружківської міської ради Ірина Мамцева.

Фото надано Іриною Мамцевою.

— У грудні 2017 року було затверджено міську цільову програму «Громадський бюджет міста Дружківка на 2018—2020

роки». Загальний бюджет програми становить 1 мільйон гривень щорічно, і вже з першого року її впровадження жителі міста виявили активну зацікавленість у реалізації своїх ідей. У 2018 році до розроблення проектів долучилися 15 активних жителів. Загальна сума поданих ними проектів становила 1 млн 326 тис. 920 гривень. За результатами електронного голосування було відібрано для реалізації у 2019 році 10 проектів. Навіть у перший рік існування програми спостерігалася достатня активність щодо голосування, в якому загалом узяли участь 1 069 мешканців.

Більшість із поданих проектів спрямовані на облаштування дитячих та спортивно-ігрових майданчиків, креативних лавочок, створення освітнього методичного центру та арт-алеї відпочинку тощо. Варто відзначити більшу активність жінок: заявки подали 11 жінок (73%) і 4 чоловіки (27%).

У листопаді 2019 року відбулося голосування за проекти, які реалізуються впродовж 2020 року. Про підвищення активності жителів громади свідчать цифри: до проектів долучилося ще більше учасників, а в голосуванні взяли участь 1 367 осіб. Подано 19 проектів, 18 з яких було передано на затвердження. Цього року за перемогу в програмі «Громадський бюджет міста Дружківка-2019» боролися автори проектів з розвитку освіти, спорту і культури. Найбільше ідей було представлено в сфері освіти.

Завідувачка міського методичного кабінету з питань освіти Дружківської міської ради Олександра Легчиліна.

Фото автора.

Гасло SOM-hub: «Ми працюємо для вас»

Завідувачка міського методичного кабінету з питань освіти Олександра Легчиліна розповідає:

— 2017 року, після прийняття закону про освіту, ми переконалися у необхідності змін, і в межах громадської ініціативи «Бюджет участі» подали заявку з проектом SOM-hub, що передбачає створення сервісного освітнього методичного (СОМ) центру. Згодом цей проект було успішно захищено.

У 2019 році ми також подали батьківський проект «Hub puzzle», який нині перебуває на етапі реалізації.

У жовтні 2019 року саме завдяки проекту SOM-hub було реалізовано принцип педагогічного партнерства і на базі центру впроваджено сучасні форми роботи. Було проведено 30 тренінгів для педагогів, 5 зустрічей із представниками громадських організацій, 10 авторських майстер-класів. На базі SOM-hub відбулися фахові конкурси «Мій дебют» і «Учитель року». Вперше провівши віртуальну виставку «Аукціон педагогічних ідей», ми спрямували понад 150 робіт на обласну виставку.

Робота в SOM-hub ведеться не тільки для педагогів, а й для батьків та дітей.

Загалом упродовж року SOM-hub відвідали 1 378 працівників. Кожен працівник має ідею, до обговорення запрошуємо фахівців із Києва, Харкова, Одеси, ми бачимо, як зростають у професійному плані педагоги завдяки своїй участі у цьому проекті.

Владислав ЛЕОШКО.

Донецька область.

Більше фото тут: www.golos.com.ua.

РЕПЛИКА

На честь українських воїнів випущено нові поштові конверти

ГЕРОЯМ СЛАВА!

«Укрпошта» до Дня Збройних сил України випустила два нові марковані конверти, присвячені Героям України — капітану Андрію Кизилу та солдату Євгену Тельнову, які полягли під час українсько-російської війни. Поштові конверти спеціальним поштовим штемпелем «Героям слава!» відбулося на Київському голоштабі (на знімку).

Євген Тельнов (позивний «Усач») — доброволець, борець батальйону «Донбас», солдат резерву Національної гвардії, пройшов Артемівськ, Попасну, Іловайськ. Загинув у лютому 2015 року під Широкиним.

Андрій Кизило (позивний «Орел») — капітан, заступник командира 1-го механізованого батальйону 72-ї окремої механізованої бригади Сухопутних військ ЗСУ. Загинув під Авдіївкою у січні 2017 року.

Ці конверти доповнили серію «Героям слава!», яку в 2014 році «Укрпошта» започатку-

вала в співпраці з Генеральним штабом ЗСУ. Загалом у рамках серії уже вийшло 16 конвертів, присвячених захисникам держави, яким посмертно присвоєно звання Героя України. Зокрема, на одному з них зображений всесвітньо відомий український оперний співак, соліст Паризької національної опери Василь Сліпак, який загинув у 2016 році під Дебальцевим. Також випущено конверти на честь Героїв України — підполковника Костянтина Могилка, полковника Тараса Сенюка, генерал-майора Сергія Кульчицького, старшого

лейтенанта Євгенія Зеленського, майора Сергія Кривоносова, майора Дмитра Майбороди, полковника Олександра Аніщенко, майора Руслана Лужевського, підполковника Юрія Кова-

ленка, капітана Олександра Лавренка, капітана Сергія Колодія, молодшого лейтенанта Володимира Гарматія, старшого сержанта Олега Міхнюка, молодшого сержанта Ігоря Зінича,

генерал-майора Максима Шаповала.

Автором серії конвертів є український художник Володимир Таран. Тираж кожного конверта — 500 тисяч примірників.

На спомин про Небесну Сотню висадили 100 тисяч тюльпанів

У центрі Києва, на Михайлівській площі біля Міністерства закордонних справ і Михайлівського Золотоверхого монастиря та на Майдані Незалежності, висадили 100 тисяч цибулин тюльпанів, які Україні подарувало Королівство Нідерланди (на знімку). Проект реалізовано за ініціативи почесного консула України у м. Амстердам Еміля де Севрена Жакета та за підтримки Надзвичайного і Повноважного Посла України в Нідерландах Всеволода Ченцова.

Еміль де Севрен Жакет заявив, що він вражений мужністю українців, виявленою під час Революції Гідності, а тисячі тюльпанів, що є національною квіткою Нідерландів, символізують повагу нідерландців до героїв Небесної Сотні.

Уже наступної весни на клумбах у центрі української столиці зацвітуть жовті, жовтогарячі та червоні тюльпани популярних сортів Negrita Purple, Banjaluka, Blushing Apeldoorn, Jan Seignette, Orange Lion,

Oranje van Eijk, Oranje Breeze, Salmon van Eijk.

Первоцвіти власноруч висаджували почесний консул України у м. Амстердам Еміль де Севрен Жакет, заступник голови КМДА Олександр Харченко, заступник директора департаменту міжнародного права МЗС Сергій Устименко, віце-президент з комерції Міжнародних авіаліній України Сергій Фоменко, в. о. начальника Управління екології та природних ресурсів КМДА Олександр Савченко та в. о. генерального директора КО «Київзеленбуд» Олексій Король.

Олексій Король зазначив, що, крім ста тисяч подарованих голландських тюльпанів, столицю прикрасять і 400 тисяч тюльпанів різних кольорів, висаджених на Співочому полі та в інших кутках Києва.

Світлана ЧОРНА.
Фото з сайту КО «Київзеленбуд».

Бізнес потребує участі влади

Найневідлішим рішенням сьогодні може стати зупинка економіки. Не локдаун, а інші заходи й стандарти життя та ведення бізнесу. Не карантини, а максимальне пристосування економічної машини до сучасних умов. Бізнес готовий працювати з обмеженнями, але йому потрібно дати можливість працювати. Про це заявляють закордонні експерти й підприємці.

У громадській організації «Бізнес-Союз «Порада» вважають, що найбільше постраждали ресторанный і туристичний бізнес, концертна діяльність. Моніторинг організації показав, що не тільки названі сфери зазнали збитків. Доходи всіх галузей знизилися в середньому на третину. Постраждала навіть завжди така стабільна галузь, як торгівля продуктами харчування.

Обіцяні виплати у вісім тисяч гривень найчастіше перетворюють підприємців на «жебраків із простягнутою рукою». Однак і їх отримати непросто. Загалом же підприємці просять не допомоги, а хоча б не заважати їм працювати й піднімати бізнес, уже майже зруйнований першою хвилею коронавірусу.

Співвласник «HD-group» і «GFSGROUP» Борис Шестопапов вважає, що ризик роздрібно-торгівлі має схожі проблеми. Наголошує, що продажі навряд повернуться на докарантинний рівень. «Але, з одного боку, ніхто не може сказати скільки і якого врожаю зібрани цього року, а з другого — продукти є, і вони точно будуть. Треба бути готовим до підвищення цін на них. Це

пов'язано не тільки з карантинном, а й зі зниженням урожайності, уповільненням бізнесу, збільшенням імпорту продукції до інших країн», — розповів він. Борис Шестопапов упевнений, що після появи вакцини й завершення карантину

потрібно буде підняти всі галузі й знаходити нові шляхи для бізнесу. Це означитиме переведення бізнесу в онлайн, впровадження нових технологій безконтактних дій, а також нових способів доставки й оплати тощо.

Журналістка з Франції Наталя Богдановська зазначає, що в них локдаун був м'яким. І країна з нього поступово виходить. Однак дотепер працюють доволі дивні заборони, суть яких важко пояснити. «Наприклад, у січні не буде відкрито ні кафе, ні ресторани, незважаючи на те, що Новий рік і Різдво. Це найбільш комерційний і прибутковий період. Французи навіть створили відверту оголену фотосесію «Державна роздія», щоб виразити своє ставлення до цих заходів», — каже вона.

Експерти, і підприємці сходяться в тому, що керівництво області та місцевого самоврядування не йде на контакт із представниками бізнесу й не створює спільних бесід-дискусій, на яких можна знайти шляхи вирішення проблем місцевого бізнесу й жителів.

Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.
Фото з відкритих джерел.

10 гривень буде здійснена комісія піввідсотка від суми, але не менше 50 гривень за обмін. Це запроваджено з 8 жовтня 2020 року згідно з «внутрішніми документами банку стосовно обміну монет на паперові гроші». Назву документа пані Світлана не повідомила, бо «він для службового користування».

А також — та-да-да-дам! — виявляється, я могла здати цей благородний метал для зарахування на картку без комісії. Але мені, коли я розгублено запитала пакетики з монетами назад у сумку, ввічлива касирка цього не запропонувала.

Лариса СОКОЛОВСЬКА.
Черкаси.

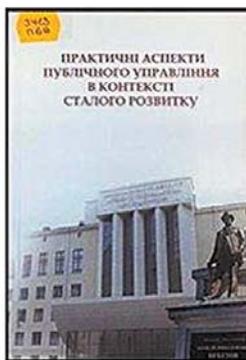
Чому відмовляють у праві вільно обмінювати гривні?

Парламентська бібліотека презентувала новинки

До Дня місцевого самоврядування парламентська бібліотека презентувала віртуальну книжкову виставку «Місцеве самоврядування в Україні: від витоків до сьогодення» та тематичний бібліографічний покажчик до виставки http://lib.rada.gov.ua/static/about/bibl_ukazat/20_misz_samovr.html

У запропонованих виданнях подаються результати історичного та правового аналізу цього владного інституту, висвітлюються питання організаційно-правових, історико-духовних та матеріально-фінансових основ місцевого управління в Україні, досліджуються теоретичні та практичні проблеми конституційно-правового статусу депутатів місцевих рад в Україні. На виставці представлені також збірники доповідей, матеріали науково-практичних конференцій і наукових досліджень.

У книжці «Міжнародні та європейські стандарти місцевого самоврядування: проблеми імплементації в Україні» (за науковою редакцією проф. М. Микієвича, проф. О. Сушинського, доц. Р. Бедрія) розглянуто проблеми імплементації міжнародних та європейських стандартів місцевого самоврядування в Україні в контексті децентралізації публічної влади. Проаналізовано теоретико-методологічні та практичні аспекти муніципальної реформи в Україні.

Монографія «Практичні аспекти публічного управління в контексті сталого розвитку» присвячена розробці практичних рекомендацій щодо публічного управління та адміністрування в контексті сталого

розвитку в умовах глобальних викликів на регіональному, міському рівнях і рівні суб'єктів господарювання на основі забезпечення ефективної взаємодії з органами державної влади та реформуван-

ня системи місцевого самоврядування.

У виданні «Міщанські органи станового самоврядування в Україні (кінець XVIII — початок XX ст.)» з'ясовуються роль і місце соціально-історичних форм самоврядування, що їх продемонстрували станові органи влади українського міста — цехові, ремісничі та міщанські управи. Аналізуються повноваження, структурні зміни, які відбулися з ними впродовж «довгого» XIX ст. Зберігаючи залишки магдебурзького права, вони одержали від держави нові завдання та стали виборними інституціями для справляння податків і соціального захисту міщанства, як повідомляє Інформаційне управління Апарату Верховної Ради України.

Мільйон євро на реформи

Україна отримає допомогу від Німеччини на реалізацію плану дій Ради Європи. Для цього Берлін виділить Києву один мільйон євро. Постійний представник Німеччини при Раді Європи, посол Рольф Мафелі і заступник генсека Ради Європи Габрієлла Баттані-Драгоні підписали договір про виділення грошей Україні. Про це повідомляє Посольство Німеччини в Києві.

«На посаді голови комітету міністрів Ради Європи Німеччина підтримує зусилля України на шляху реформ. Щоб продемонструвати нашу підтримку, ми зробили важливий фінансовий внесок у План дій Ради Європи для України», — заявила посол ФРН в Україні Анка Фельдгузен.

До слова, 2019-го Берлін уже надавав аналогічну фінансову підтримку Україні.

Нагадаємо: Рада Європи — одна з найстаріших міжнародних організацій нашого континенту, до якої входять 47 держав-членів. Україна стала членом РЄ 1995 року.

І знову простежується іноземний слід: фейкові погрози

Пропозицію міністра закордонних справ Угорщини Петера Сійярто обговорити під час засідання глав МЗС Євросоюзу питання угорської меншини в Україні не підтримала жодна з країн Європейського Союзу. Про це повідомив кореспондент «Радіо Свобода» Рікард Джозвяк. «Міністр закордонних справ Угорщини порушив питання угорської меншини в Україні на Раді з закордонних справ ЄС. Ніхто не відреагував на це питання», — написав він.

Минулого тижня Сійярто робив подібні спроби під час засідання міністрів закордонних справ НАТО, до участі в якому запросили Україну та Грузію. Однак генсек альянсу Єнс Столтенберг зауважив, що це двостороннє питання України та Угорщина повинні розв'язати самі.

Як інформував «Голос України», відносини між Будапештом та Києвом загострилися після того, як 30 листопада СБУ провела на Закарпатті санкціоновані обшуки в функціонерів одного з місцевих благодійних фондів. Як пояснила прес-служба СБУ, «з метою перевірки інформації про причетність іноземного фонду до діяльності, спрямованої на порушення державного суверенітету України».

4 грудня в Закарпатській області на електронні адреси громадських організацій угорської національної меншини почали масово надходити листи з вимогою терміново покинути територію України. За декілька днів до цього в Інтернеті з'явилося відео, на якому невідома особа у балаклаві та військовій формі погрозувала громадянам України угорського по-

ходження фізичною розправою.

Поліцейські встановили особу, котра, ймовірно, причетна до цього злочину, повідомляє прес-служба Національної поліції.

«Нам достеменно відомо, що це громадянин сусідньої держави. Ми відстежили, що на території Західної України він перебував виключно в період запису ролика, а в день опублікування відео покинув межі України», — повідомив голова Національної поліції Ігор Клименко. — І ще цікавий факт, який вдалося встановити поліцейським: вперше провокативне відео, на якому нібито український активіст погрожує представникам угорської національної меншини, з'явилося на Ютуб-каналі блогерки із Сербії. А після того, як ролик поширився в Україні, вона його видалила».

Голова Національної поліції України наголосив, що отримані 4 грудня електронні листи та провокативне відео, розміщене декілька днів тому, є ланками одного ланцюжка. «Поліція зробить все для того, аби не допустити розпалення міжнародної ворожнечі та захистити життя і гідність людей», — пообіцяв Ігор Клименко.

За фактом погроз слідчі поліції Закарпаття розпочали два кримінальні провадження за ч. 1 ст. 161 (порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками) та ч. 2 ст. 129 (погроза вбивством) Кримінального кодексу України. Винним особам загрожує до п'яти років позбавлення волі.

Генасамблея ООН укотре закликала Росію повернути Крим

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

У резолюції Генасамблея ООН засуджує російську тимчасову окупацію Криму і наголошує, що така окупація становить загрозу міжнародній безпеці.

У документі підтверджується, що окупація є незаконною, що вона є порушенням міжнарод-

ного права і що окуповані території мають бути невідкладно повернуті під контроль України. В ній також зазначається, що Росія перемістила на територію Криму озброєння, здатні нести ядерні заряди. Резолюція вимагає від Росії негайно припинити таку діяльність.

ГА ООН цим документом закликає міжнародну спільноту до консолідації зусиль з метою деокупації Криму, в тому числі, в рамках Кримської платформи.

У резолюції також наголошується, що, поперше, російська окупація завдає шкоди архітектурі безпеки і контролю над озброєннями; по-

друге, російська окупація порушує стабільність міжнародних режимів верифікації і контролю над озброєннями — Договору про відкрите небо, Договору про звичайні збройні сили в Європі, Віденського документа 2011 року про заходи довіри і безпеки; по-третє, встановлення Росією контролю над об'єктами для

зберігання ядерної зброї в Криму може становити загрозу регіональній стабільності.

Окремо в документі закликають Росію припинити милітаризацію освіти в Криму — шкільну військову підготовку кримських дітей, метою якої проголошується їхня майбутня служба у збройних силах РФ.

За резолюцію проголосували 63 країни-члени ООН, утрималися — 62. Проти ухвалення цього документа висловилися 17 держав, а саме — Росія, Вірменія, Білорусь, Камбоджа, Китай, Куба, Північна Корея, Іран, Киргизстан, Лаос, М'янма, Нікарагуа, Сербія, Судан, Сирія, Венесуела, Зімбабве.

COVID-19: сподіваємося на вітчизняні тести

Станом на ранок 8 грудня в Україні виявлено 10 811 нових випадків захворювання на COVID-19. Про це на брифінгу повідомив міністр охорони здоров'я України Максим Степанов. «Друзі, маємо позитивну статистику. Кількість осіб, які одужали від коронавірусу, за останню добу становить 12 860. Ця цифра перевищує кількість осіб, які захворіли, — 10 811. Зокрема, захворіли 520 дітей та 512 медпрацівників. За минулу добу госпіталізовано 1 319 осіб; летальних випадків — 195», — наголосив міністр. Серед тих, хто захворів — 332 працівники МВС, 148 нових випадків COVID-19 підтвердили в ЗСУ.

У столиці на коронавірус захворіли 1475 людей. Про це міський голова Києва Віталій Кличко написав у своєму Telegram-каналі: «Іще 1475 хворих на коронавірус виявили в столиці за минулу добу. Померли 23 людини. Усього коронавірус забрав життя 1464 киян. Підтверджених випадків захворювання на COVID-19 на сьогодні в Києві вже 82810».

До лікарень столиці госпіталізували 87 пацієнтів. Інші — на самоізоляції під контролем лікарів. Одужали за минулу добу 557 людей.

Міський голова також повідомив, що «Київ уже обладнав подачею кисню 2117 ліжок для хворих на коронавірус». Він

нагадав, що столиця власними силами підготувала загалом понад 4,8 тисячі ліжок у комунальних медзакладах для надання допомоги хворим на коронавірус. «Серед них — 2117 ліжок з подачею кисню. Зокрема: 1523 — з централізованою подачею та 594 — з кисневими концентраторами. На збільшення ліжок-місць із подачею кисню місто виділило майже 31 мільйон гривень. Це кошти на капітальний ремонт систем киснепостачання. Іще понад 5,5 мільйона передбачили на закупівлю кисневих концентраторів», — повідомив Віталій Кличко.

За звітну добу в Україні проведено 55 070 тестувань.

Як повідомляє УНН, експерт з питань соціальної політики Андрій Павловський переконаний, що потужностей вітчизняних розробників тест-систем на COVID-19 вистачить для того, щоб протестувати за місяць все населення країни. «Це буде значно дешевше, ніж купувати за кордоном. І так, тоді ми за місяць зможемо протестувати всіх. Єдине, що уряд повинен якимось чином їх підтримати, мотивувати виробників, дати їм державне замовлення чи якісь пільги з оподаткування. У світі є багато методів, щоб заохочувати свого виробника», — наголосив експерт.

За допомогою нових українських тестів DIA®-SARS-CoV-2-Ag-R на антиген можна тестувати один мільйон людей на добу. Розроблена тест-система коштує всього лише 47 гривень, що в десятки разів дешевше за ПЛР-тестування та закордонні експрес-тести на антиген.

Ворог посилює передові позиції

За добу (на ранок 8.12) російсько-окупаційні війська чотири рази порушили режим припинення вогню. За даними прес-центру штабу ООС, найбільше провокацій зафіксовано на Донецькому напрямку. Зокрема, неподалік Водяного окупаційні війська застосовували автоматичні станкові гранатомети, а поблизу Новотроїцького відкривали вогонь з підствольних гранатометів та великокаліберних кулеметів. Також в районі населеного пункту Авдіївка противник здійснив постріл з ручного протитанкового гранатомета.

Крім того, на Луганському напрямку нашими воїнами було виявлено факт інженерного обладнання позицій з напрямку тимчасово окупованої Горлівки убік наших підрозділів в районі населеного пункту Південне.

«Провокаційні дії російсько-окупаційних військ не становлять загрози для життя і здоров'я

українських захисників, тому вогонь у відповідь вони не відкривали. Бойових втрат і поранень серед особового складу Об'єднаних сил не було», — зазначили в штабі.

За інформацією ГУР Міністерства оборони, командування оперативного угруповання російських окупаційних військ продовжує нарощувати заходи бойової підготовки із залученням максимальної кількості особового складу артилерійських, танкових і мотострілецьких підрозділів. «Зокрема, цього тижня на полігонах тимчасово окупованої території у Донецькій та Луганській областях окупантами одночасно проводяться заняття з вогневої підготовки та водіння бойових машин, збори з командирами взводів та молодшим командним складом, збори з командирами бойових машин, а також показові інструкторсько-методичні заняття», — повідомили в відомстві.

Хустко моя тернова, долі оберіг

ТРАДИЦІЇ

У Катеринин день, 7 грудня, коли православна церква вшановує святу Катерину, покровительку шлюбу і наречених, відзначаємо ще одне свято — Всеукраїнський день української хустки. Запровадили його нещодавно, у 2019 році. Тоді депутатка Вінницької обласної ради Людмила Станіславенко разом з колегами і друзями, громадськими діячами, викладачками, артистками театру і кіно влаштували дійство «Зроби фото з хусткою». До флешмобу долучилися сотні українки у різних куточках країни, об'єднаних спільною метою — зберегти та відродити багатовікові народні традиції, пов'язані з хустками. Цьогоріч учасниць дійства більше — уже тисячі й тисячі дівчат та жінок дістають із бабусиних скринь і сучасних комодів квітчасті автентичні аксесуари і, накинувши їх на плечі чи пов'язавши на голові, як це робили колись матусі, а десятиліття чи вже й століття тому їхні матусі, виходять з дому у буденних справах, фотографуються і публікують святкові світлинки у соцмережах з хештегом #УкраїнськаХустка. В багатьох музеях, як і у Бориспільському державному історичному, проводять «хусткування» — розповідають про музейні хустки, проводять майстер-класи для тих, хто хоче навчитися оригінально їх пов'язувати.

До популяризації невід'ємної частини традиційного українського костюма долучилася і відома фольклористка та колекціонерка Лідія Шеремет із Сум. З Лідією Григорівною ми познайомилися років десять тому на Сорочинському ярмарку, куди вона привезла свою унікальну колекцію хусток. У кожного платка, а їх Лідія Шеремет збрала майже 200, — своя історія, пов'язана не лише з історією родини і рідного села на Полтавщині, а й багатьох сімей та регіонів України.

Не просто одяг, а національний символ

Хустка — яскравий образ українського фольклору, що знайшов відображення в піснях і думах, у приказках, на полотнах художників. З давніх-давен вона мала не лише побутове, а й обрядове значення. У недалекому минулому платки носили всі українки — маленькі дівчатка, юнки, заміжні жінки, які після одруження вже не носили вінки і не ходили, як колись казали, простоволосими. Обряд покривання голови був одним із центральних на весіллі — після того як свекруха знімала з молодої вінок і пов'язувала на її голові плат, та набувала сімейного статусу. Хустку на весіллі дарували друзям і дорогим гостям, пов'язували на руки майстру, який починав зводити нову хату, на хрестинах — кумам. Незважаючи на те що світ змінюється з шаленою швидкістю, у багатьох селах ці традиції зберігаються. Хустка і в XXI столітті залишається елементом уже сучасного жіночого костюма, який надає вбранню особливого колориту, не забувають про платки і народні майстри, які власноруч виготовляють з тонкої шерсті чи шовку хустки, розписують їх або ж розшивають нитками. Орнаменти та українські квіти, які традиційно гаптували

на тканині, можливо, ще від самої з'яви цих головних уборів, використовують дизайнери одягу — і не лише в нас в Україні, а й у світових центрах моди.

— Жіноча хустка — то не просто шматок квітчастої тканини, то дійсно диво! Хустка — річ не проста, це найсвятіший оберіг, пам'ять родини, сім'ї, роду, найдорожчих людей. За кожною хусткою моєї колекції — своя історія, пам'ять про якусь подію, дату, щось дороге серцю, адже хустка для жінки — це дарунок «на незабудь», — розповідає Лідія Шеремет.

Два роки тому свою колекцію, яку збирала все своє доросле життя, фольклористка привезла в рідне село Пізники Чорнухинського району, яке святкувало 300-річчя від дня заснування. У сільському клубі (до 60-х минуло століття він розташовувався в приміщенні театру пана Русинова) на сцені поставили старовинну скриню яскраво-малинового кольору (яка фарба в господарів була, такою й фарбували, каже дослідниця), а до неї поклали скарби Лідії Шеремет. Першою зі скрині фольклористка дістала хустку своєї бабусі Мотрони Усенко, яка родом з Пізників.

— У цій скрині — хустки моєї бабусі, мами, рідної тітки Катерини, військового фельдшера, деякі дарували мені родичі, сусіди, мої друзі. Два бабусині платки — найдавніші в колекції, їм по 150 років. Наприкінці XIX століття родина Усенків була великою і заможною, мала власну землю. Мої прабабуся і прадід своїй доньці Матроні готували багате придане. Коли дівчині виповнилося сімнадцять, її батьки поїхали на ярмарок у Лубни по хустки. Мотрона з першого свого заробітку в панському маєтку купила неймовірно красиву яскраво-червону, квітчасту, з набивним узором хустку, — розповідає

Етнограф і фольклорист Лідія Шеремет (праворуч) у житті і на полотні.

Лідія Шеремет. — Бабуся все життя пам'ятала, що за платок з тонкої шерсті з китицями ручної роботи віддали аж 16 карбованців! Це були величезні гроші, цілий статок. На лубенському ярмарку Усенки купили й однотонну чорну хустку, як казала бабуся, жалісну, для жалобних церемоній, а ще крам для спідниці. Терновий платок і спідниця теж збереглися до цього часу.

— І крам, і хустки були привозними, тому і дорогими, вони свідчили про статус жінки у суспільстві, заможні жінки носили платки із дорогих тканин, з китицями, бідні — з простіших і дешевих, — продовжує розповідь Лідія Григорівна. — Це були дарункові речі, своєрідна інвестиція, адже дорога красива хустка передавалася від матері до доньки, із покоління в покоління.

Цінним екземпляром колекції дослідниці став подарунок народної артистки України, лауреатки премії імені М. Заньковецької Євгенії Пінчук-Серебрякової — чорночервона з яскравим золотистим узором хустка, у якій випускниця столичного театрального інституту, родом з Тернопілля, багато років тому приїхала до Сум. У ній актриса зіграла десятки ролей у Сумському національному театрі драми та музичної комедії імені М. Шепкино — Марусі Богуславки, Лимарихи, Кайдашихи, Секлети.

Аксесуар, що доречний завжди

Дорожить Лідія Шеремет і подарунком учительки з Воронківської школи Чорнухинського району на Полтавщині Світлани Рубцової. Коли освітянка побачила колекцію хусток, які сумчанки привезла на виставку у Вороньки, вирішила «віддати в добрі руки» платок, що пролежав у скрині 60 років.

— Це унікальна шерстяна хустка, вона великого розміру, оливково-брунатного кольору, виготовлена особливою, у нас малорозвиненою технікою, що прийшла з Європи, — каже Лідія Шеремет. — Ткана на верстаті, з двох боків має різний рисунок. Хустка родинна, куплена десь у Західній Україні. Це музейна річ.

Особливе місце в збірці посідає оренбурзький пуховий платок, який Лідія Григорівна, біолог за фахом, купила в далекому Оренбурзі, колись столиці Киргизької АРСР, де брала участь у науковій конференції, на 80-річчя своєї матусі, учительки Марії Шеремет.

— Про хустки можна розповісти безкінечно, які вони, звідки, яке їхнє призначення,

адже хустки діляться на побутові, обрядові, святкові. І кожна з них прикрашає і оберігає жінку, немає більш жіночнього елемента одягу українки! Оспівана поетами, художниками хустка — поза модою, вона доречно завжди; а в пам'яті серця назавжди — біленька сільська хустина, бабусина чи мамина, домашня, рідна. Цікаво, що способів пов'язування жіночої хустки в різних регіонах України — більш як сотня, і всі вони вирізняють українку з-поміж усього жіноцтва, роблячи її ще красивішою і привабливішою, — каже Лідія Шеремет.

Дослідниця організувала і провела десятки етнографічних виставок не лише у Сумах, а й у багатьох селах. Її хустки — червоні і пурпурові, жовті і помаранчеві, сині і сірі, білі, вишневі, блакитні, оливкові, тернові не раз майоріли на Сорочинському ярмарку і на «Пізниських дядинах» — етнографічному святі на рідній Полтавщині.

Заслужений художник України із Сум Олександр Черденченко одягнув у колекційні платки і своїх муз — маму, дружину, доньку, а ще відомих землячок. На одному з полотен із серії «Жінка і хустка» і Лідія Шеремет — науковий співробітник, керівник філіалу Українського державного степового заповідника «Михайлівська цілина» на Сумщині, у 1990—1995 роках — науковий співробітник Інституту прикладної фізики НАНУ, а у 1996—2002-х — науковий співробітник і доцент Сумського національного аграрного університету, берегиня наших народних традицій.

У пані Лідіє є ще одне хобі — проведення екскурсій. До кожної екскурсії вона готується. Як до лекції в університеті. І обов'язково на зустріч з групою приходять з національному вбранні та з хусткою на голові.

— Пишаюся тим, що навчила сумчанок носити і в'язати хустки, — сміється колекціонерка.

У неї багато задумів та ідей — Лідія Григорівна мріє об'єднати в проєкті «Сумська хустка» землячок, які живуть і працюють по всьому світу.

Утім, до втілення ідей в життя — довгий шлях. Для її просування необхідна комунікація, яка неможлива без сучасних засобів зв'язку. Колекціонерка, котра має майже сорок років науково-педагогічного стажу, отримує дві тисячі з невеликим пенсії і не може придбати хоч би старенький комп'ютер, як і видати свою нову книжку про Михайлівську цілину.

Світлана ЧОРНА.
Фото надано автором.

НЕОДМІННИЙ АТРИБУТ ВБРАННЯ

Зав'яжись на Катерини

У Всесвітній день української хустки багато жінок Рівненщини зробили фото на згадку в хустках. Є такий знімок і у корецького міського голови Людмили Дмитрук (на знімку), тараканівського сільського голови Наталії Сорочинської. А ось працівниця Рівненської облради Катерина Глодя сфотографувалася в хустині зі своїми синами Тарасом та Андрійком.

— Ми любимо свою маму в будь-якому одязі чи головному уборі. Але хустина їй дуже-дуже личить, — каже старший син Тарас, який зізнався — 8 грудня у його мами ще й був день народження.

Хустка є символом прихильності, любові, вірності, прощання, скорботи, оберегом і важливим ритуальним предметом. Це невід'ємна частина української культурної спадщини. Споконвіку на українських землях хустка була не просто обов'язковим головним убором для заміжніх жінок, а й особливим сакральним предметом, реліквією, що передавалася з покоління в покоління. Зараз хустка майже втратила обрядове значення, але натомість про-

довжує залишатися вживаним елементом у сучасному вбранні, що й демонструють жінки, про яких розповіла.

Олександра ЮРКОВА.

Рівне.

Фото надано автором.

Ніколи не вийде з моди

У Лубнах, що на Полтавщині, працівники та відвідувачі міської бібліотеки ім. В. Леонтовича відзначили Всесвітній день української хустки. Зокрема, вони долучилися до дійства «Зроби фото з хусткою» (на знімку). Водночас у книгозбірні влаштували виставку книг та періодичних видань із публікаціями про наші національні традиції, звичаї, обряди, одяг тощо.

У більшості наукових досліджень і популярних статей хустка згадується як неодмінний атрибут жіночого вбрання. Здавна вона була символом і оберегом кохання та вірності, любові до рідного краю й Батьківщини. Тож організатори згаданого флешмобу переконані в тому, що українська хустка ніколи не

вийде з моди. Вони закликали сучасну молодь не соромитися того, що декому видається архаїкою, а навпаки — пишатися скарбами з бабусиних скринь.

Василь НЕЖМАК.

Полтавська область.

Фото із сайту

Лубенської міськради.

Колекція сумчанки нікого не залишає байдужим.

Сумчанка Ольга Котенко заявила, що розпочинає голодовку, бо інші способи впливу на комунальників вичерпала. Жінка скаржиться на холоднечу в квартирі, ліквідувати яку не вдається вже кілька років. У багатоповерхівці, де вона мешкає, опалення загалом нормальне, але до її квартири тепло чомусь не доходить. Причину могли б усунути фахівці ЖЕКу, який обслуговує будинок, але там на звернення не реагують, *довідався наш власкор Володимир Чернов*

Мова не заважає, вона лише допоможе

З давніх часів кожну націю ідентифікувала мова. На ній тримається суверенна держава. І кожен громадянин, який проживає в країні, повинен знати і поважати державну мову.

16 липня 2019 року набрав чинності Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Однак варто знати, що закон поширюється на публічні сфери життя і не регулює жодним чином приватне спілкування та мову релігійних обрядів. У цих питаннях громадяни цілком вільні, більш того, наприклад, у транспорті мова спілкування визначена українська, але, якщо пасажир звернеться іншою мовою, то його за це ніхто не засудить. І відповідь може отримати мовою, яка зручна йому, адже закон закріплює, що

на прохання пасажирів його індивідуальне обслуговування може здійснюватися іншою мовою, прийнятною для обох сторін. Натомість написи у транспорті повинні бути українською мовою, оголошення диспетчерів, повідомлення мають здійснюватися державною мовою.

Те саме стосується обслуговування в магазинах, ресторанах, кафе, барах, спортзалах та розважальних закладах. Якщо відвідувач звертається іншою мовою, зокрема й російською, то йому залюбки дадуть відповідь мовою його спілкування, якщо знають її.

Усі вивіски, оголошен-

ня, афіші у культурно-розважальній сфері повинні будуть з травня наступного року виконуватися українською мовою. Та поруч дозволено дублювання російською чи іншою (шрифтом не більшим за назви, написані державною мовою). Водночас, наприклад покажчики, вказівники, вивіски, повідомлення, написи про товари, роботи чи послуги повинні бути українською, але може дублюватися іншими мовами. На роботі у спілкуванні з колегами не забороняється використання російської мови, якщо це зручно всім сторонам. Але в державних установах весь документообіг і звітність, нормативно-правові акти, акти індивідуальної дії органів державної влади та

місцевого самоврядування складатимуться українською. Також державною мовою здійснюється правосуддя, оголошення ухвал та рішень суду. Українська є мовою реклами.

Діти нацменшин (дошкільна та початкова освіта) та корінних народів (дошкільна і загальна середня) можуть навчатися своєю мовою поряд із українською державною мовою у окремих класах.

Водночас, якщо діти, які належать до національних меншин України, мови яких є офіційними мовами Європейського Союзу, і розпочали вони здобуття загальної середньої освіти до 1 вересня 2018 року мовою цієї меншини, то вони продовжують до 1 вересня 2023 року навчатися за правилами

аналізи оформлюються державною мовою. Тобто жодних утисків з боку держави російська мова чи мови інших народів не зазнають!

В Україні немає кримінальної відповідальності за спілкування російською мовою. Але з 16 липня 2022 року почне діяти адміністративна відповідальність (штраф в розмірі від 200 до 700 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян) за порушення вимог закону щодо невикористання української мови чи порядку її використання у передбачених випадках (зокрема документообіг, використання у судочинстві, книговиданні, рекламі).

Алла КУЗЕНКО.

Законодавчі основи зв'язків громадськості з військовими

Збірник законодавчих, нормативно-правових та інших актів щодо зв'язків з громадськістю у Збройних Силах України укладено управлінням зв'язків з громадськістю ЗС України за редакцією начальника управління полковника Богдана Сеніка.

Збірник систематизує та зосереджує основну частину чинних в Україні станом на 1 грудня 2020 року актів, що регулюють питання організації зв'язків з громадськістю та ін-

формаційно-комунікативної діяльності у Збройних Силах України. Збірник призначений для керівного складу органів військового управління, військових частин, установ та організацій, посадових осіб служб зв'язків з громадськістю та інших складових стратегічних комунікацій, зокрема тих, що займаються розробкою проектів законодавчих, нормативно-правових та інших актів.

Подальше удосконалення законодавства щодо зв'язків з громадськістю у Збройних Силах України тісно пов'язане з розвитком публічних відносин держави та суспільства, новітніх інформаційних технологій та масових комунікацій, а також розширенням спектру залучення до процесу публічного спілкування всіх суб'єктів військового управління.

Управління зв'язків з громадськістю Збройних

Пацієнта перетворили на адвоката

Чи має пацієнт право одержати медичну інформацію, що стосується його. Як у разі необхідності змінити лікаря та навіть установу. Що необхідно знати для того, щоб отримувати медичні послуги безплатно. І чи реально вимагати компенсації за лікарську помилку. Про це розповіла журналістка відомого дніпропетровського адвоката і громадська діячка Світлана Торопчина-Агалакова.

Вона наголошує на тому факті, що свого часу Європейський суд уже ухвалив рішення щодо права на інформацію пацієнта про своє захворювання.

«2017 року кілька жінок ромської національності звернулися до цього суду з тим, що від них приховали діагноз — не дозволили зробити копії своїх медичних документів. І вони вигнали процес. Так, у законі прямо не написано, що людина має право скопіювати інформацію, історію хвороби, діагноз, аналізи тощо. Тому якщо нам була потрібна якась інформація — можна сміливо посилатися на це рішення суду і говорити про те, що маємо право робити копії», — стверджує юрист.

Отож людина може взяти у лікаря картку, сфотографувати її, попросити копію аналізів. Хоча часто, щоб перенести картку з кабінету до кабінету чи реєстратури, потрібен супровід лікаря. Щоб хворий не подивився свою картку.

«Важливий і такий момент. Лікар зобов'язаний розповісти пацієнту про те, що він бачить. Але це тонкий момент: часом такі знання можуть завдати шкоди хворому. Тому лікарям краще збирати комісію і там вирішувати, чи казати пацієнту всю інформацію, чи не варто. Радитися з його родичами.

Наприклад, це стосується онкозахворювань, — зазначає адвоката.

Вона розповіла про те, що пацієнт може змінити лікаря. Хоча багато хто при цьому й почуватися незручно. Нехай він сто разів хороша людина, але якщо не справляється — звертайтеся до керівництва медзакладу та просіть про заміну. Але краще звертатися все-таки усно і по-доброму, щоб не скривдити лікаря.

Але буває, що коса знаходить на камінь. Наприклад, ви розумієте, що лікар узагалі нічого не робить, його не буває на роботі, він вами не цікавиться. А поставлений діагноз викликає серйозні сумніви у вас та інших лікарів. У таких випадках про бажання змінити лікаря краще заявити письмово.

«У моїй практиці був випадок, коли професор, величина в медицині, виявився неправий. Через це розвинувся хронічне захворювання, а людина могла цього уникнути — якби був поставлений правильний діагноз. Тому не бійтеся звертатися із цих питань. І якщо керівництво закладу мотивовано вам відмовляє — ви маєте право змінити сам заклад. Також мало хто знає, що установка зобов'язана допустити до вас й іншого лікаря. Їхня кількість не обмежує-

ся», — пояснює Світлана Торопчина-Агалакова.

Понад те, хворий може самостійно вибирати і методи лікування. На думку юриста, кращий лікар — цей той, який розповідає хворому про те, що з ним відбувається, і дає йому право вибору. Лікар рекомендує, а вибирає пацієнт. Наприклад, вибирати операцію чи медикаментозне лікування.

Адвоката нагадує, що ніхто не скасовував конституційного права на безплатне лікування. Проте ми розуміємо, в яких реаліях живемо. Тому легко заплутатися. Тоді краще звертайтеся до юриста. Кожний розуміє, що в державній чи комунальній поліклініці приймуть безплатно. Та якщо ситуація така, що потрібне невідкладне втручання — треба вивчити законодавство і з'ясувати, чи підпадають такі дії лікаря під безплатну допомогу.

«Є програми з переліком такої допомоги. По цю інформа-

цію можна звернутися до керівництва — спочатку дуже коректно, усно. А керівники знають про рознарядку на безплатну допомогу. Існують як державні, так і регіональні програми — коли місцеві ради додатково фінансують медицину. Також важливо пам'ятати про те, що невідкладна стаціонарна допомога надається всім дітям, вагітним жінкам, усім людям, що їх направила МСЕК. Наприклад, уся стоматологічна допомога їм буде повністю безплатна. Також працює й програма про доступні безплатні ліки», — зазначає Світлана Торопчина-Агалакова.

Що стосується так званих добровільних пожертвувань, то в законі про них не йдеться. Однак ми розуміємо, в якій ситуації перебуває медицина. Тому тут усе індивідуально. Наприклад, у пацієнта є право на безплатну допомогу, але якщо є можливість заплатити якусь не дуже значну суму — краще заплатити. Тут побажання й до медиків — дивитися, у кого можна просити пожертвування, а в кого не варто.

Доволі актуальною сьогодні є проблема медичних помилок і компенсацій за них. Тут важливо знати, що роботи у такому разі, якщо ви стали їхніми жертвами, куди звертатися та на що розраховувати.

«У Дніпрі є рішення суду, коли лікарів першої інстанції зобов'язали виплатити 130 тисяч гривень моральної шкоди. Дівчинку в пологовому будинку заразили ВІЛ-інфекцією. У лікарів вистачило цинізму направи-

ти делегацію в апеляційний суд, заявляти про те, що пацієнти наживаються на лікарях. І тоді апеляційний суд ухвалив безпрецедентне рішення, збільшивши суму компенсації до півмільйона гривень. Стільки заплатила лікарня за медичну помилку», — розповіла Світлана Торопчина-Агалакова.

Звичайно, лікар може бути невинуватий. Всі ситуації — індивідуальні. Можуть виникати необгрунтовані підозри з боку хворих. Тому має бути третя особа — незалежна комісія. Якщо установка комунальна — пацієнт звертається до його керівництва. У приватних — до обласного управління охорони здоров'я. Залежно від ситуації — до суду.

«У моїй практиці був випадок, коли після гінекологічної операції жінка почала відчувати щось у черевній порожнині. Звернулася в іншу лікарню — там спочатку припустили онкологію. А коли через певний час розрізали — з'ясувалося, що під час попередньої операції лікарі забули 40-сантиметрову серветку, через яку почалося запалення. Медичну помилку було визнано, розпочато кримінальне провадження», — наводить приклад юрист.

За її словами, виплати завданої шкоди можуть бути і добровільними. У будь-якому разі, пацієнту сьогодні нерідко доводиться ставати юристом і власним адвокатом — для того, щоб захищати права, гарантовані йому законом.

Ігор ТЬОМІН.
Фото з відкритих джерел.

Регіон: Рівненщина

Під загрозю ліквідації відділення стаціонарного догляду у Степані — домівка для 24 одиноких і знедолених

У відділенні стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Сарненського районного територіально-соціального обслуговування населення (надання соціальних послуг), що в селищі Степань Сарненського району на Рівненщині, нині проживають 24 людини. Вони стурбовані своєю подальшою долею, адже центр нібито хочуть закрити.

3 листа Тамари Кирдій: «Я інвалід дитинства I групи. Я вже 15-й рік проживаю в цьому будинку. За цей час люди звикли до своїх гніздечок-кімнат. Будинок розташований у дуже гарному місці: між високих струнких ялинок. Поруч є два продуктові магазини, дві аптеки, лікарня, «швидка» допомога, лабораторія. Одним словом, є все, що вкрай потрібно стареньким підопічним, — розповідає жінка. — Але чутки віщують, що нас маюють десь відвезти, переселити».

Того ж дня телефоном голова Степанської ОТГ Петро Крот інформацію підтвердив: «Цей будинок не є власністю Степанської громади. Тому його подальша доля не залежить від нас. Фінансування передбачене до кінця року. Що буде далі, невідомо. Але це дуже велика проблема. Бо ж там проживають люди, які потребують допомоги: одинокі, інваліди, хворі. Більшості з них нема куди подітися».

Оптимістичніше щодо ситуації налаштований голова Сарненської РДА Олександр Кохан. Він запевнив, що Центр надання соціальних послуг не закриють. Для цього вже шукають механізми його подальшого утримання.

Хто і як проживає у відділенні?

Усередину приміщення потрапити не вдалося — карантин. Проте про діяльність закладу люб'язно розповів завгосп Юрій Кухаревич:

— У нас проживають люди, які перебувають у групі ризику. Під час карантину ретельно стежимо, щоб нікуди не виходили без маски. Далеко їх не відпускаємо — бережемо. Є альтанки, садок. Недалеко аптека і магазин. Тому намагаємось контролювати. Від початку пандемії випадків інфікування коронавірусом у нас не було.

Усіх працівників у закладі — 15. Серед них завдувач, лікар, завгосп, банщиця, прачка, медсестра, дітсестра, кухарі, чотири чергові, які працюють позмінно. «На ніч у центрі завжди залишається чергова. На вихідних так само. Банщиця навіть по суботах виходить, — розповідає Юрій Миколайович. — Є в колективі й ті, хто пропрацював у центрі з моменту відкриття. Зокрема завдувач Степан Левчук. 1 грудня закладу виповнилося вже 14 років».

Відділення розраховане на утримання 30 людей, проте нині тут проживають 24. «В нас є лежачі люди, які не можуть обійтися без сторонньої допомоги. Ми їх миємо, годуємо, стежимо за гігієною та прийманням ліків», — пояснює завгосп. Серед них не обов'язково люди похилого віку. Наймолодшому мешканцю, якого розбив інсульт, ще не виповнилося й 40 років.

Кімнати. У кожній є ліжко, шафа та тумбочка. Дехто придбав собі ще й телевізор за власні кошти. В одній розміщують максимум трьох осіб, а дехто проживає сам. Ми враховуємо побажання самих людей, кому з ким краще та де зручніше жити. У кімнатах тепло. В нас коцегарка спільна зі школою та дитсадком, тож опалюють дуже добре, — каже завгосп.

Усі косметичні ремонти колектив робить власними силами. Проте певні кошти виділяють. За них повністю замінили вікна на пластиківі та встановили нові двері в одному крилі приміщення.

Харчування. За словами Юрія Миколайовича, годують тут, як у санаторії, — чотири рази на день. Мешканці це підтверджують. І жа смакує по-домашньому. Крім основних страв, майже щодня дають солодощі, сік, фрукти. Продукти постачають із терцентру з Сарн, враховуючи потреби Степанського закладу. А готують два кухарі.

«Ми придбали велику морозильну камеру і за літо повністю її заповнили. Заготували зелень, вишні, яблука, аличу з власного садка», — продовжує розповідь працівник центру.

Одяг. «У нас є норми, коли який одяг видавати. Місяць тому дали спортивні костюми та теплі штани всім чоловікам. Жінкам — кофти, халати. Крім того, є ще небагато людей, які приносять одяг. Ми його переглядаємо, підбираємо, що кому підійде».

Дозвілля. Перебуваючи в цьому закладі, найбільше люди цінують спілкування одне з одним. Адже тут вони не самотні: їм є кому допомогти та з ким поговорити. Ще з улюблених занять — перегляд телевізійних програм і читання. В кабінеті завдувача є навіть повноцінна бібліотека. Щоправда, дехто вже перечитав усі книги. Наповнювати бібліотеку допомагають небагуджі люди, передають літературу.

У центрі є хол для загального користування, де можна дивитися телевізор. Він тут лише один. Тож іноді між мешканцями виникають суперечки, що переглядати. Адже смаки чоловіків і жінок кардинально не збігаються. «В ідеалі було б добре мати ще один диванчик і телевізор. Нам не потрібен новий, а якийсь простий, аби показував. Так само й диван. Місце для них є. Розраховуємо на допомогу спонсорів, небагуджих людей. Це те, чому наші жителі будуть справді раді», — ділиться Юрій Кухаревич.

Також у заклад надання соціальних послуг потрібні пральні машини. Їх у центрі дві, а прання завжди багато. Тож вони працюють майже без упину. Тому тут не відмовляться навіть від стареньких моделей.

Колектив та жителі центру ще не знають, що з ними буде в наступному році. Проте не панікують, а вірять у те, що заклад продовжить роботу. «Серед мешканців, звичайно, є стривоженість. Ця невизначеність їх лякає. Бо в когось є старенька хата, де можна дожити. А є люди, в яких ні оселі, ні родичів», — каже завгосп.

«Тут мене підлікували, тож почуваюсь краще»

Надія Гоч (на знімку крайня ліворуч) родом із Калинівки. Вже рік вона проживає у відділенні стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Сарненського районного територіального центру соціального обслуговування населення. Надія Іванівна розповідає, що хворіла з дитинства. Все життя підліковувалася, але змушена була працювати. Робила і на будівництві, і в колгоспі, і санітаркою в санаторії. Мати померла рано, сестри повиходили заміж. Надія Іванівна зосталася одна. Після виходу на пенсію тримала город. А тоді захворіла, потрапила в лікарню, де пролежала місяць. Звідти привезли в Степань. У відділенні стаціонару жінці подобається. «Мені більшого не треба. Годують добре, але мені не все можна їсти. Тут мене трохи підлікували. То зараз, дякувати Богу, почуваюся краще», — розповідає Надія Гоч.

Сподіваються на позитивне вирішення ситуації

Лариса Малецька, директорка Сарненського районного територіального центру соціального обслуговування населення

(надання соціальних послуг), пояснює, що їхня установа нині перебуває в процесі ліквідації. Йдеться не лише про відділення стаціонарного догляду, а й про надання соціальної допомоги вдома, відділення організації надання адресної натуральної та грошової допомоги, відділення з надання соцпослуг у сільській місцевості. Проте керівниця, яка віддала соціальній праці 25 років, впевнена у позитивному вирішенні ситуації. Раніше центр фінансували з районного бюджету. З 2021 року розраховують на підтримку Сарненської ОТГ.

З відділенням у селищі Степань ситуація складніша. Адже там перебувають дев'ять людей зі Степанської ОТГ, 11 — із Сарненської та чотири інгородні. Тож заклад повинен працювати на умовах співфінансування. Вартість щомісячного утримання однієї людини в 2021 році становитиме приблизно 7 500 гривень. Тож, за словами Лариси Малецької, питання досі вирішують, і тривають перемовини між представниками громади.

— Наш центр працює з людьми різного віку та потреб. 14 робітників у Сарнах і 19 у районі надають соціальні послуги населенню вдома, а це майже 400 людей. Щодня безплатно харчуємо соціально незахищені категорії населення у відділенні, що на вулиці Коперника в Сарнах. А всім працівникам у селах, що ввійшли в Сарненську громаду, допомагають оформляти документи для призначення різних видів соцвиплат. Також колектив із 15 осіб здійснює стаціонарний догляд за людьми, що перебувають у відділенні в смт Степань. У нас нелегка, але важлива робота, — підсумовує Лариса Іванівна.

— Сарненська громада готова утримувати і фінансувати потреби жителів терцентру, які безпосередньо належать до нашої громади, — каже Сарненський міський голова Руслан Серпенінов. — Те саме повинна зробити і Степанська громада щодо своїх мешканців. Ми також готові надавати субвенцію із міського бюджету Степанській громаді на утримання наших земляків з терцентру у Степані. На мою думку, утворення окремої юридичної особи — терцентру, який належатиме Степанській територіальній громаді, дасть змогу зберегти робочі місця для мешканців Степаня, які обслуговують стаціонарне відділення терцентру, та забезпечить надходження податків до степанського селищного бюджету.

Тетяна КОЛЯДИЧ.
Сарни Рівненської області.
Фото автора.

Інтелектуальний подарунок для мам-ангелів Корецької громади

Ми вже повідомляли про чудову благодійну акцію, яку влаштували для мам-ангелів у Корецькій територіальній громаді, де міським головою Людмила Дмитрук. Тут подарували приємні миттєвості мамам дітей з інвалідністю. У салонах краси, де вони могли причепуритися, а потім пройти фотосесію в Ірини Дмитрук. Їхні портрети 19 грудня будуть виставлені у холі Будинку культури у Корці. Одержали мамі та їхні дітки і подарунки від благодійного фонду Марії Козлюк.

Своєрідну інтелектуальну крапку в акції поставив підприємець, власник мережі магазинів

«Стовпинські ковбаси» Василь Галушко. Він власним коштом передплатив для десятків мам-ангелів Корецької громади парламентську газету «Голос України», за читанням якої, як вважає, час спливатиме не так довго.

Отож з нового року завдяки спонсору Васи-

лю Галушку листоноші доставлятимуть газету в домівки мам-ангелів Марії Турович із Ганнівки, Оксани Кирильчук із Користі, Марини Бобровської з Морозівки, Зінаїди Чигир з Даничева, Людмили Дмитрук з Весняного, Катерини Качановської з Нового Корця, Олени Дунасі, Тетяни

Бурси, Лілії Ососкало, Тетяни Гавлоцької із Корця.

— Широ вдячна усім спонсорам акції за підтримку в її проведенні, бажаю усім здоров'я, успіхів, — сказала Корецький міський голова Людмила Дмитрук.

Олександра ЮРКОВА.
Рівне.

ПАМ'ЯТЬ

До монумента прийшли з колосками та калиною

У Соборному парку Черкас представники влади, ветерани АТО/ООС, активісти громадських організацій та мешканці міста поклали пучки житніх колосків та кетяги калини до пам'ятного знаку загиблим від Голодоморів 1932—1933-х та 1946—1947 років.

Духовенство Свято-Троїцького собору Православної церкви України провело панахиду за українцями, безневинно замученими більшовицьким режимом.

Увечері у домівках багатьох черкасців спалахнули на підвіконнях свічки.

Лідія ЛІСОВА.
Черкаська область.

ОГОЛОШЕННЯ

Втрачену картку водія № UAD 000003IU5000

видана на ім'я Ковбаса Юрій Миколайович, вважати недійсною.

Втрачене свідоцтво про право власності на житло, виданого фондом комунального майна Мінського району 24.12.1993 року та зареєстрованого в Бюро 18.01.1994 року за № 1096, на ім'я Єрченка Петра Миновича, вважати недійсним.

Втрачене Посвідчення дитини з багатодітної сім'ї від 10 січня 2014 року, за № АІ 012532, виданий Макарівською районною державною адміністрацією, на ім'я Савенко Максима Олександровича, вважати недійсним.

Приватний нотаріус ЗМНО Велигура Г.К., повідомляє про відкриття спадщини після померлого 16 квітня 2020 року Гавриленка Володимира Івановича, 21.07.1935 р.н., та здійснює виклик його спадкоємців для оформлення спадкових прав. Прошу спадкоємців терміново звернутися за адресою м. Запоріжжя, вул. Зелінського, буд.6, кв.4 або за телефоном +380505008185.

Спільне українсько-російське підприємство з іноземними інвестиціями у формі закритого акціонерного товариства «Укрсибтрансавія» в особі ліквідатора Кізленка В. А. (далі також - СП ЗАТ «Укрсибтрансавія») повідомляє, що у зв'язку з непередачею попереднім арбітражним керуючим ліквідатору СП ЗАТ «Укрсибтрансавія» оригіналу та копії Свідоцтва про реєстрацію випуску акцій СП ЗАТ «Укрсибтрансавія», Свідоцтво про реєстрацію випуску акцій № 12/10/1/02 від 14.01.2002 року оголошується втраченим.

Сьогодні в Україні хмарно з проясненнями, на півдні — мокрий сніг з дощем. Вітер південно-східний, 7—12 м/с. Температура повітря вдень від 0 до 4 градусів морозу, на півдні — 0—2 тепла. Вночі 6—10 з позначкою мінус, на заході та півдні — від 0 до 4 градусів морозу

■ **1863.** Народився Борис Грінченко — український письменник, педагог, лексикограф, літературознавець, етнограф, історик, публіцист, громадський діяч. Автор першого словника української мови, редактор низки українських періодичних видань. Автор перших підручників з української мови й літератури, зокрема «Рідного слова» — книжки для читання в школі. Один з організаторів і керівників «Просвіти».

■ **1917.** У Криму створено Курултай — вищий орган кримських татар. Ця подія знаменувала підйом кримськотатарського національного руху періоду революції 1917—1921 років.

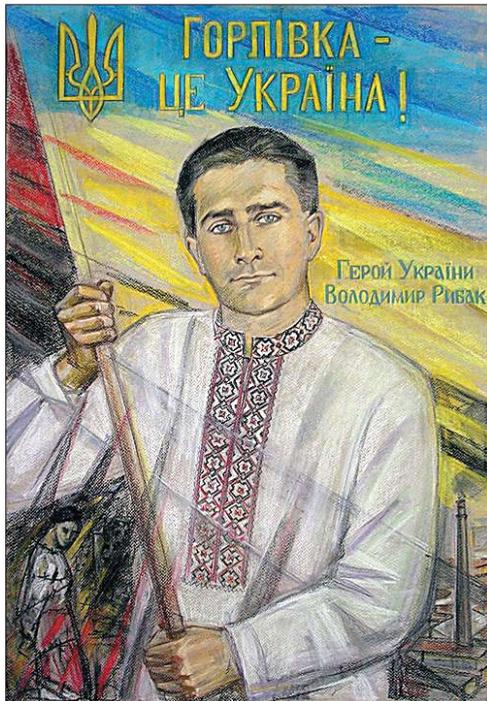
Володимир Рибак — людина, яка житиме вічно

ІСТОРИЧНИЙ ЖИВОПИС

Київська художниця, старша викладачка Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури Марина Соченко — одна з небагатьох митців, які працюють над створенням українського національного пантеону Героїв. Змальовувати тих, хто став символом незламності українського духу, почала на Майдані у 2013—2014 роках, потім з мольбертом і пензлями їздила на передову, у військові шпиталі — до Авдіївки, Волновахи, Бахмута. У рамках унікального мистецького проекту художниця створила майже 500 портретів учасників Революції Гідності і Героїв Небесної Сотні, «кіборгів», добровольців, військових різних підрозділів та військових медиків.

Одну зі своїх робіт Марина Соченко присвятила депутату Горлівської міської ради Володимирі Рибаку (на знімку), якого проросійські найманці закатували за намагання повернути український прапор на будівлю міськради.

17 квітня 2014 року, коли бойовики захоплювали у Горлівці адміністративні будівлі, вони повсюди вивішували російські триколори і прапори «ДНР». Володимир Рибак вирішив зняти полотнище окупантів, а на законне місце повернути синьо-жовте знамено. Він був один, а навколо — юрба озброєних російських диверсантів і «ополченців». Відчайдуха схопили, скрутили руки, кинули у машину і відвезли у сусідній Слов'янськ до

захопленої будівлі СБУ... Більше дружина й донька живим його не бачили.

Тіло 42-річного Володимира Рибак з слідами страшних катувань знайшли 19 квітня неподалік Слов'янська. «Катували жаливо. Краще ці фото нікому не бачити. Це робили не люди, а звірі. Па-

лили вогнем, різали ножами», — писав журналіст Юрій Бутусов.

Поряд виявили і тіло зниклого 19-річного студента Київської політехніки Юрія Поправки, який із друзями прийшов на захоплену бойовиками територію. За свідченням полоненого, що був у камері разом з Юрком та вижив, хлопця катували за відмову розмовляти російською мовою та збрехати, що ходить до церкви Московського патріархату. Причини смерті обох загиблих, за повідомленням прес-служби МВС, «комбінована травма тіла внаслідок тортур, з подальшим утопленням ще живих неприютних потерпілих». Пізніше СБУ оприлюднила аудіозапис, де представник ГРУ ЗС Росії наказує «нейтралізувати» депутата Рибак.

24 квітня Володимира Рибак поховали у Горлівці. Того ж дня в районі Слов'янська зникли ще три особи — підприємець Тимофій Мураховський, Сергій Алікін, Андрій Губа, які їхали у напрямку Харкова. Сигнали їхніх телефонів востаннє зафіксували біля будівлі СБУ у Слов'янську.

18 вересня Президент Петро Порошенко розповів про героїчний вчинок Володимира Рибак, що став на захист державного прапора, у Конгресі США. «Американські конгресмени були шоковані жорстокістю бойовиків», — повідомляли американські видання. Звіряче вбивство російськими бойовиками депутата вплинуло на позиції ЄС і США на користь України.

У 2015 році Володимирі Рибаку Президент посмертно присвоїв звання Героя України. На честь патріота у Слов'янську встановлено меморіальну дошку. Його фото — серед фотографій Героїв Небесної Сотні на київському Майдані.

— У кожної нації є свої символи — герб, прапор, гімн. Поки є ці символи — є нація і держава, — каже Марина Соченко. — За них віддали своє життя тисячі Героїв — і на Майдані, і на Донбасі, де сьомий рік триває російсько-українська війна. Весь час чую, що треба припинити війну. Питання — як? Хіба ми напали й окупували Росію? Ми ведемо оборонну війну. І як тільки ми припинимо це робити, ці «мышебратя» кинуться сюди, наплюють на наші прапори і дороги нам могили, розриють бульдозером і закатають в асфальт, як вони вже це робили (досі не можемо знайти, де саме на Аскольдовій могилі поховані Герої Крут, а де могили наших гетьманів), і зростять наших дітей яничарами і павликами морозовими. Це буде національним самогубством і кінцем держави Україна. Все, що нам треба, це підтримувати всією країною нашу армію, шанувати добровольців і носити на руках поранених. І головне — не підтримувати нічим окупанта, нехай земля горить у нього під ногами! Все інше — то крутість і колаборанство, які призведуть до поразки. Слава Україні!

Світлана ЧОРНА.

Фото надано Мариною Соченко.

У НОМЕР

Турніри візьмуть паузу

Баскетбол. В Україні тимчасово буде зупинено всі баскетбольні першості на більш як два тижні.

Причина — відсутність фінансування баскетбольних заходів з боку держави. Департамент організації та проведення змагань ФБУ ухвалив рішення тимчасово зупинити проведення всіх чемпіонатів з 23 грудня 2020-го по 10 січня 2021 року.

Також було ухвалено матчі 1/4, 1/2 та фіналу Кубка України провести у форматі «Фіналу восьми» протягом трьох ігрових днів.

Дебютанти олімпійської програми

Брейк-данс офіційно підтверджено як олімпійський вид спорту і внесено до програми Олімпіади-2024 в Парижі. Таке рішення днями підтвердив Міжнародний олімпійський комітет (МОК).

Ідея про внесення брейк-дансу до програму Олімпіади була запропонована після того, як цей вид спорту був успішно протестований на юнацьких Олімпійських іграх у Буенос-Айресі (Аргентина) 2018 року.

Скейтбординг, спортивне скелелазіння і серфінг дебютують на Олімпійських іграх у Токіо наступного року (відбудуться з 23 липня по 8 серпня). Раніше ці види спорту були попередньо додані і до програми паризької Олімпіади.

СПОРТ

Україна гратиме у групі з чемпіоном світу

Футбол. У Цюриху (Швейцарія) відбулося жеребкування кваліфікації ЧС-2022 у зоні УЄФА. Легенди збірної Італії (Даніеле Де Россі) та Нідерландів (Рафа ван дер Варт) взяли участь у церемонії.

Часи пандемії впливають і на такі урочисті церемонії. Цього разу представники команд-учасниць були відсутні. А скромним балом заправляла ведуча клубного телебачення «Реал» (Мадрид) чарівна Крістіна Гульйон.

Рейтинг ФІФА впливав на посів команд під час жеребкування відбору чемпіонату світу-2022, фінальна стадія якого відбудеться в листопаді—грудні 2022 року в Катарі. Було сформовано 10 груп по 5 чи 6 команд.

Збірна України (24-те місце рейтингу ФІФА) при жеребкуванні перебувала у другому кошику.

Перші місця за підсумками вийдуть до фінальної частини, а другі — потраплять до раунду плей-оф кваліфікації (разом із двома найкращими командами, які виграли свої групи в Лізі націй). 12 команд у двох раундах плей-оф визначать ще трьох володарів путівок на ЧС-2022.

Група А. Португалія, Сербія, Ірландія, Люксембург, Азербайджан.

Група В. Іспанія, Швеція, Греція, Грузія, Косово.

Група С. Італія, Швейцарія, Північна Ірландія, Болгарія, Литва.

Група D. Франція, Україна, Фінляндія, Боснія і Герцеговина, Казахстан.

Група E. Бельгія, Вельс, Чехія, Білорусь, Естонія.

Група F. Данія, Австрія, Шотландія, Ізраїль, Фарерські острови, Молдова.

Група G. Нідерланди, Туреччина, Норвегія, Чорногорія, Латвія, Гібралтар.

Група H. Хорватія, Словаччина, Росія, Словенія, Кіпр, Мальта.

Група I. Англія, Польща, Угорщина, Албанія, Андорра, Сан-Марино.

Група J. Німеччина, Румунія, Ісландія, Північна Македонія, Вірменія, Ліхтенштейн.

Кваліфікація ЧС-2022 почнеться в березні 2021 року.

***

Андрій Шевченко, тренер збірної України:

— Ми потрапили у дуже серйозну групу. Поза сумнівом, матчі з чемпіонами світу, збірною Франції, будуть складними. Добре знаємо її силу. Команду Боснії і Герцеговини можна назвати найсильнішою серед тих, хто перебував у четвертому кошику. Фінляндію ми теж знаємо — грали проти цієї збірної у кваліфікації чемпіонату світу 2018 року. Тоді поєдинки з фінами були важкими. Тепер ця команда продовжує прогресувати. Те, що вона вийшла на чемпіонат Європи, є свідченням цього. Не можна скидати з рахунків і Казахстан. Багато що залежатиме від календаря. Я сподіваюся, що найближчим часом ми його дізнаємося, і тоді зможемо розмірковувати докладніше.

До речі, офіційний сайт УЄФА, представляючи всі групи, вирішив опитати своїх читачів, яку групу вони вважають найскладнішою. Вони назвали ту, в якій виступатиме збірна України.

Фото

Павла КУБАНОВА (УАФ).

Доля «Шахтаря» вирішиться на «Сан-Сіро»

На сьогоднішньому матчі останнього туру групового етапу Ліги чемпіонів у Мілані між місцевим «Шахтарем» працюватиме збірний арбітрів, сформована зі словенців і поляка.

Про це повідомляє офіційний сайт УЄФА.

Стартовий свисток дасть рефері зустрічі Славко Винчич. На лініях йому допомагатимуть Томаж Кланчнік і Андраж Ковачич. Четвертий арбітр — Раді Обренович (усі — Словенія).

Арбітром VAR призначений поляк Павел Гіль. Асистентом рефері VAR буде словенець Юрі Прапротнік.

Поєдинок відбудеться на легендарному стадіоні «Сан-Сіро». Початок зустрічі о 22:00 (за київським часом). Телетрансляцію наживу вестиме канал «Футбол-2».

Перед завершальним туром команди групи В мають такі показники:

1. «Боруссія» (Німеччина, Менгенгладбах) — 8 очок;
2. «Шахтар» (Україна, Донецьк) — 7;
3. «Реал» (Іспанія, Мадрид) — 7;
4. «Інтер» (Італія, Мілан) — 5.

Геннадій БРАНИЦЬКИЙ.

Над номером працювали: **Сергій ДЕМСЬКИЙ, Сергій ВОЛОТКОВСЬКИЙ.**

Головний редактор **Анатолій ГОРЛОВ.**

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Направлення матеріалів для друку в газеті є наданням згоди автора на обробку його персональних даних.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.
- Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України
Свідомо про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Передплатні індекси та передплатна ціна на 2020 рік

Для фізичних осіб:
40224 — 30 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота);
08775 — 25 грн. на місяць (3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця).
Для підприємств і організацій:
60955 — 70 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота).
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 60000.

Друк:
ТОВ «Мега-Поліграф»,
04073 м. Київ,
вул. Марка Вовчка, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
www.mega-poligraf.kiev.ua

Зам. 81482

Видавець —
Державне підприємство
«Редакція газети «Голос України».
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Петра Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-68-72;
відділ реклами — 453-44-56 (факс);

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний

reklama1@golos.com.ua — відділ реклами

let@golos.com.ua — відділ листів

foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Сайт — www.golos.com.ua

